

RADU ȘTEFLEA — Din sfera industriei

Cinstind România eroică

Celor ce uită să le aducem aminte că viețile lor aparțin acestui popor că faptele lor se varsă în marea înfăptuirilor noastre
că florile incununează sudoarea
că dragostea zămislește luptătorii de miine
că jertfa și sărbătoarea sint totdeauna prezente
în fiecare dintre noi se repetă mereu lupta cu sine însuși a meșterului Manole
în fiecare dintre noi se cuvine să-nvingă Manole lacrima Anei
amintirile mărunte se ofilesc în pagini de-album
amintirile mari trec neîncetat în cuvinte participării noastre menite sint neuitării și locul lacrimilor îl iau totdeauna copiii.
Ne regăsim mereu împreună în clipa solemnă când floarea și cîntul cinstesc România eroică.

DUMITRU MUREȘAN ■

Crezul vieții noastre și cuvintele ei definitorii

Un imn în viața unui popor e egal cu afirmarea unei noi conștiințe de sine, a devenirii sale prezente și viitoare sub zodia împlinirii idealurilor sale cele mai scumpe, e un act care, corelat cu statornicirea unui nou mod al cetățenilor de a se adresa unul altuia, cu cea mai deplină stimă pentru existența demnă, de neobosită lucrare a fiecăruia pentru binele său și al patriei, capătă dimensiuni politice și morale de-a dreptul istorice. Este tocmai sentimentul înălțător cu care, unanim și entuziast, toți fiii acestui pământ, indiferent de neamul din care se trag, au primit adoptarea de către Marea Adunare Națională a noului Imn de Stat al Republicii Socialiste România ca și consfințirea prin lege a cuvintelor „tovarăș” și „cetățean”, drept expresia cotidiană, intimă, a comuniunii noastre de crez și strădanii, reflectată și de faptul că de acum înainte nu vom avea decât o singură identitate socială: „oameni ai muncii”, „personal muncitor”.

Evocare a glorioaselor tradiții patriotice prin melodia care flutură de peste un secol pe buzele națiunii noastre în atâtea momente cruciale, întruchipare a epocelor izbînzi revoluționare din anii socialismului, cînd poporul însuși făurind o țară nouă și-a făurit și un destin nou, temerară viziune a devenirii comuniste de miine. Imnul născut din inițiativa și sub auspiciile secretarului general al partidului și președintelui Republicii noastre, ale marelui nostru înaintemergător și purtător de steag, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă însuși crezul comunist al vieții noastre, după cum cuvintele fundamentale cu care înțelegem să ne adresăm sint definitorii pentru noua noastră rațiune de a fi.

Miilor de telegrame adresate în aceste zile conducerii partidului și statului nostru, tovarășului Nicolae Ceaușescu, de către numeroase colective de oameni ai muncii, vîrstnici și tineri, menite a da glas sentimentelor de mîndrie patriotică și puternică mobilizare revoluționară, ce le-au fost insufflate, li se adaugă și cele cîteva mesaje pe care, prin intermediul revistei noastre, au ținut să le dea curs o seamă de personalități ale muncii din cele mai diferite domenii de activitate. Înmanunchindu-le sub un titlu ales din inșeși versurile înflăcărâte ale noului Imn, nu facem decât să constătim încă o dată umirea noastră-n cuget și-n simțiri sub faldurile acelor trei culori de vechi și nou renume, (Grupajul acesta îl puteți citi în pagina 4).

SCRIITORII LA IZVOARELE VIETII

Scurtă călătorie în anii copilăriei și în prezent

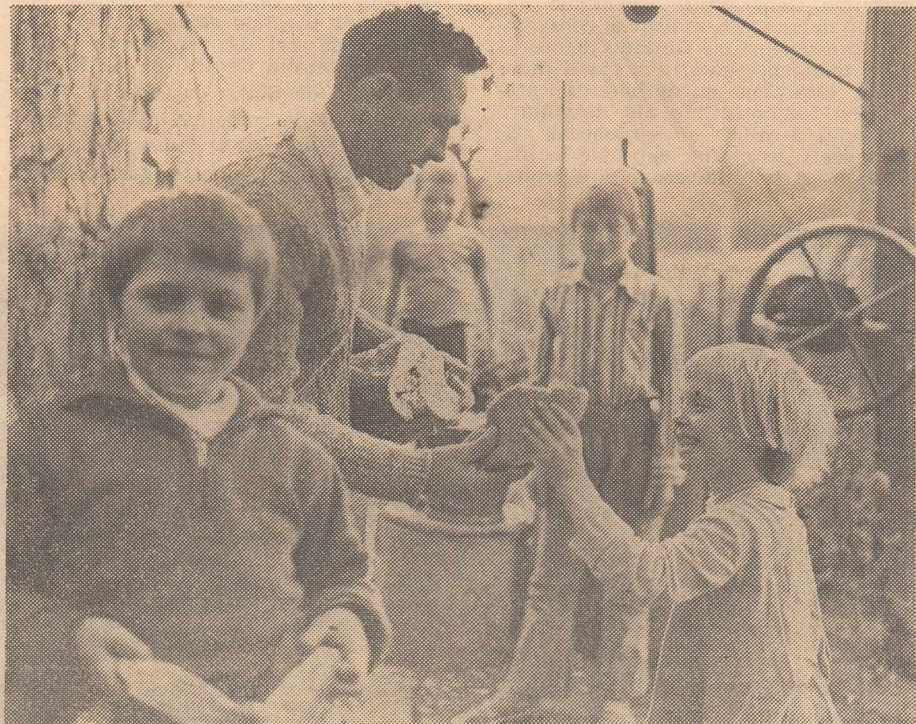
Viața ca un vis

Sînt foarte emoționat de ideea acestei călătorii, am senzația că va trebui să mă lupt cu amintirile și cu timpul „cot la cot”, să vedem: care pe care. Nu mai fusesem în comuna Redea, patria tatălui meu, de aproape, hai să mărturisesc deschis, treizeci de ani. Tăică-meu era singurul, din cei 11 frați, care părăsise satul, dar rămăsese implacabil țaran. Totdeauna mă lua cu el vara la Redea, nu ca să-mi petrec eu vacanța, vacanța e o noțiune străină țaranilor — ce e aia vacanță? — mă lua cu el la țară ca să simt și eu pămîntul. În concepția lui, respectul pentru

pămînt era indispensabil procesului de educație. Deși muncitor la Uzinele chimice române sau Bazalt — cum li spuneau intimei — avea nostalgia pămîntului, se întrista cînd nu ploua, înjura pe Dumnezeu, era chinuit de soarta pămîntului — ce se întimplă cu griul, cu porumbul, cu sfecla, cu tutunul? Pămîntul Redei e unul dintre cele mai binecuvîntate pămînturi, poate tocmai de aceea taică-meu socotea seceta drept o insultă personală... Se înfuria de cîte ori ploaia întîrziea... Ia uită-te la el, că nu plouă! El era Dumnezeu. Tăică-meu, ateu ca și Voltaire, din prea mult simț practic, credea că în locul lui Dumnezeu ar fi fost mult mai util un inginer agronom.

(Continuare în pag. 12-13)

TEODOR MAZILU ■

Un gest simplu, dar cu valoare de ritual cotidian: piinea, astăzi din belșug, pe care copiii știu s-o primească întotdeauna cu o bucurie și o candoare egale cu însăși fericirea lumii
Fotografie de ELENA GHERA ■

Au trecut două decenii de cînd, în octombrie 1957, s-a încheiat cooperativizarea agriculturii Dobrogei, act cu profunde semnificații privind transformarea socialistă a acestui sector al economiei naționale.

Cei interesați, să-și noteze un nou prefix: 983. El aparține orașului Vaslui care, de curînd, a fost conectat la rețeaua telefonică interurbană automată a țării.

Treizeci și cinci de miliarde kilowați oră energie electrică au fost produși pînă acum de hidrocentrala Porțile de Fier de la darea în funcțiune a primului hidrogenerator.

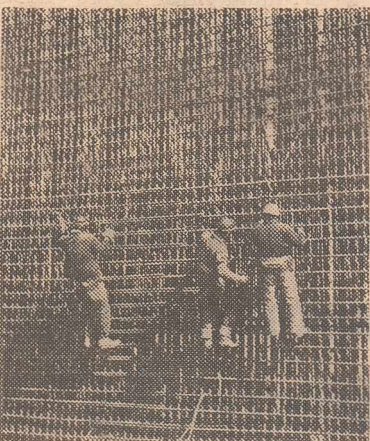
Un grup de scriitori și oameni de cultură au participat sim-bătă, 29 octombrie, la un colochiu organizat la Rîmnicu Vilcea sub auspiciile Muzeului literaturii române, instituție care a împlinit douăzeci de ani de existență. Tema colochiului: legătura dintre literatura orală și cea cultă. Printre participanți: acad. Al. Balaci, prof. dr. Mihai Pop, prof. dr. Al. Oprea, Gheorghe Pituș, Nicolae Ioana, Ilie Purcaru, Traian Iancu.

Asupra lui Dumitru I. Dinu, paznic la Intreprinderea viei și vinului din Galați, s-au găsit următoarele, atunci cînd acesta a ieșit din tură: 12 sticle cu vin, un bidon de 5 litri conținînd un alt soi de vin, 3 sticle cu țuică, 10 piini albe (obținute la schimb) și 96 dopuri. Dopurile erau de plută.

La Șantierul naval din Drobeta-Turnu Severin au fost lansate în ultimele zile ale lui octombrie patru nave: un cargou de 2400 tdw, două șalande hidroclap de 940 t și o șalandă autopropulsată de 500 mc. De la începutul anului, la Drobeta-Turnu Severin au fost realizate 30 de vase maritime și fluviale.

Ion Sgarbură, doctor la Spitalul județean din Brașov, în colaborare cu un grup de ingineri, a pus la punct un aparat electronic portativ — o premieră românească în domeniul ortopediei — care poate fi folosit la stimularea cu microcurenți electrici a procesului de consolidare a osului fracturat.

Talentatul fotoreporter Viorel Lăzărescu de la Agerpres a obținut o medalie de bronz la expoziția de fotografii de la Moscova — „Interpress 77” — cu foto-

grafia Țesătorii, pe care o prezentăm în cadrul rubricii noastre de actualitate (evident, la dimensiunile proprii rubricii).

Anul acesta premiul Perpessicius al revistei Manuscriptum pentru cea mai bună ediție critică a unei cărți a fost acordat volumului IV din seria de opere de Alexandru Odobescu, care cuprinde lucrarea Tezaurul de la Pietroasa, ediție apărută la Editura Academiei sub îngrijirea lui Mircea Babeș.

Timp de două săptămîni, în țara noastră se desfășoară o suită de manifestări consacrate celei de-a 60-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Programul acestor acțiuni cuprinde turnee ale unor valoroase formații artistice, expoziții de artă și documentare, zile și retrospectivă ale filmului, decade ale cărții și discului sovietic, seri literare și muzicale, întâlniri cu scriitorii sovietici, dezbateri pe teme ale creației contemporane. Ele vor contribui la o mai bună cunoaștere a valorilor spirituale create de popoarele României și Uniunii Sovietice.

Ede necrezut, dar la meciul dintre F.C. Baia Mare și C.L.L., din cei peste 19 000 de spectatori aflați în tribuna stîngă a stadionului, numai 7 671 au plătit bilet. Cel puțin aceștia le-au plătit integral.

Anunț pentru gurmanzi: la Bacău este organizată „o toamnă culinară”, care a început în luna octombrie și se va termina spre sfîrșitul lui decembrie (în plină iarnă deci!) Ce oferă I.C.S. Alimentația publică cu acest prilej? Tochitură la ceaun, frigărui pe cărbuni, chișcă de casă, pa-teuri cu jumări, caltaboși cu orez, tobă de casă...

Imperative ale perfecționării de fond, ale eficienței economice maxime

Dezbaterile și hotărârile adoptate de recenta Plenară a Comitetului Central al partidului au pus încă o dată în lumină un adevăr de necontestat: dezvoltarea accelerată a patriei noastre, intrarea ei cit mai grabnică în rândul țărilor înaintate din lume depind de noi, de acei care îi gospodărim azi avuțiile, toate cite sînt, de cei care îi conducem destinele. Sigur, dezvoltarea se realizează, cum toți știm, prin muncă. Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rezultă însă că vom putea atinge un asemenea grad înalt de dezvoltare numai printr-un mod nou de a ne concepe munca. Adică, o muncă de calitate, o gândire tot mai științifică, o concepție mai revoluționară despre muncă. Toate sînt sau trebuie să devină atribute ale omului nou, angajat, într-un timp eroic, să înalțe patria pe noi culmi de civilizație. Posibilități avem: am reținut că la sfîrșitul acestui an vom obține, pe cincinal, o producție suplimentară de peste 30 miliarde lei față de prevederile primilor doi ani. Performanța este rezultatul unui mare efort, expresie a capacității noastre de a produce mai mult, mai bine, o dovadă a rezervelor noastre materiale și umane. „Programul suplimentar de dezvoltare a economiei naționale în cincinalul 1976—1980” se bazează tocmai pe aceste rezerve. Dealtfel, valorificarea mai bună a materiilor prime, prevedere importantă a programului suplimentar, obținerea din fiecare tonă de materie primă a unei valori mai mari, a unei producții de calitate și tehnicitate superioară, devin o îndatorire patriotică a fiecărui om al muncii, indiferent de treapta pe care se situează în amplul și multilateralul proces de dezvoltare.

Vom putea oare îndeplini aceste îndatoriri fără să apelăm la rezervele din noi, la conștiința revoluționară care trebuie să ne conducă în tot acest proces de făurire a unei Români dezvoltate? Faptul că în 1980 va trebui să ajungem la cel puțin 1 200 lei producție la 1 000 lei fonduri fixe vizează calitatea recunoscută de bun gospodăru a poporului român. Prin noi și pentru țelurile în înfăptuirea cărora ne-am angajat, această calitate va trebui mai mult probată. Cum? Va trebui să gospodărim mai bine ce avem, orice activitate a noastră să fie mai rentabilă: prin manifestarea, cu fiecare act de muncă, a unei mai mari responsabilități

față de sporirea productivității muncii, a organizării eficiente a producției, față de automatizare și mecanizare. Inteligența umană va trebui manifestată mai mult în sfera producției, pentru ca munca să nu se despartă niciodată de atributul său esențial: eficiența. Un asemenea deziderat devine cu atît mai acut acum, cu cit eficiența muncii noastre ne va asigura trecerea eșalonată, de la 1 ianuarie, la reducerea săptămîinii de lucru.

Programul suplimentar impune perfecționarea fiecărui domeniu de activitate, dar mai ales cere din partea oamenilor muncii o concepție nouă despre muncă, despre dezvoltarea economică, punindu-se accent mai mare pe calitate, pe eficiența economică, pe creșterea productivității muncii, astfel ca revoluția tehnico-științifică să nu rămînă, cum sublinia secretarul general al partidului, simplă lozincă. Revoluția tehnică trebuie să se materializeze în întreaga activitate economică, determinînd inclusiv o revoluție în conștiința oamenilor. „Aceste probleme — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — constituie însăși esența muncii noastre pentru realizarea programului suplimentar. Pentru că, de fapt, nu este vorba numai de realizarea planului cu un număr de miliarde în plus, ci de schimbarea radicală a concepției economice, a organizării și desfășurării producției”.

Iată de ce fiecare la locul nostru de muncă trebuie să ne implicăm cu toată responsabilitatea într-o continuă perfecționare profesională și politică. Iată de ce cercetarea științifică va trebui să-și aducă mai mult contribuția la introducerea în producție a progresului tehnic, la realizarea unor produse noi, superioare din toate punctele de vedere celor existente în momentul revolut. Această cerință, subliniată în repetate rînduri de secretarul general al partidului, incumbă o mai mare responsabilitate fiecărui cercetător, abordarea consecvent revoluționară în gîndire și manifestarea practică a actului de cercetare, o atitudine mai curajoasă, în unele instituții, față de promovarea noului. Este firesc uneori ca noul, în cîmpul în care inițial se manifestă, să aibă de înfruntat rutina, scepticismul, cramponarea pe poziții retrograde, potrivit afirmațiilor unor idei valoroase. Cînd scepticismul înțrece măsura, devine păgubitor, cu a-

tît mai păgubitor pentru o societate revoluționară. Nu o dată în acțiunile noastre de promovare a noului, am înțilnit sceptici orgolioși, gata să minimalizeze oral sau în scris eforturi personale sau colective îndelungate, să nege, fără a avea măcar argumentul probei, rezultate valoroase. Devenind tot mai mult o importantă forță de producție, cercetarea trebuie să fie, în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, o preocupare permanentă a întregului partid, o preocupare a tuturor oamenilor muncii. Astfel, vom deveni mai utili la locurile de muncă, vom fi în măsură să rezolvăm mai bine sarcinile ce ne revin. Procesul de devenire al României socialiste nu implică numai o dezvoltare cantitativă, ci și una calitativă a tuturor ramurilor de activitate. Pe plan intern și mai ales extern răzbat acele bunuri materiale sau spirituale care înglobează mai multă muncă de calitate. Munca de calitate devine astfel element de pondere în orice competiție. Putem cîștiga această cursă, a devenirii în rîndul țărilor dezvoltate, făcînd cu toții, acum, un efort de calitate, așa cum ne-a cerut secretarul general al partidului: „...Nu putem accepta sub nici o formă ca pe poarta fabricilor și uzinelor să mai iasă produse de calitate proastă... Nu putem asigura de lucru celor care lucrează prost! Fabrica, uzina nu sînt instituții de asistență socială”. Sînt tot atîtea îndemnuri la meditație activă, la perfecționare individuală și colectivă. Respectate, aceste imperative ale momentului dezvoltării noastre ne vor asigura mersul înainte, atingerea țelului propus: o Românie înfloritoare, în care poporul să aibă o viață tot mai prosperă și mai demnă.

Nu o dată am putut dovedi că o societate ca a noastră, în care domină ordinea, dornică de a avea o economie puternică, în care poporul acționează ca unul singur, sub conducerea partidului, iese mai repede din unele situații limită. Am probat aceasta după 4 martie, cînd în numai 3—4 luni am repus în funcțiune toate întreprinderile avariate, cînd s-au depus eforturi mari, se depun încă, pentru înlăturarea tuturor urmelor cutremurului.

Sub semnul aceleiași griji pentru mai bine se înscriu și măsurile referitoare la aprovizionarea de iarnă a populației cu produse agroalimentare și mărfuri industriale, subliniindu-se

ideea că avem asigurată baza necesară pentru buna aprovizionare a populației.

În lumina noilor exigențe ale perfecționării a fost analizată activitatea comisiilor și secțiilor Comitetului Central, precum și unele aspecte ale politicii de cadre, adoptîndu-se hotărîri care se înscriu în preocuparea permanentă a conducerii partidului de a pune mai multă ordine, de a întări controlul și răspunderea organelor și organizațiilor de partid în îndeplinirea sarcinilor, în concordanță cu creșterea generală a rolului partidului. Și aceste hotărîri ne cheamă la o instruire continuă, subliniind din nou faptul că perfecționarea activității în toate domeniile, dar mai ales perfecționarea umană devin o principală condiție a mersului nostru înainte, devin o problemă de concepție. Din această perspectivă, în adunările prilejuate de campania electorală, va trebui să li se arate cetățenilor ce trebuie făcut pentru modernizarea și înflorirea fiecărei localități, pentru a se simți mai implicați în acest proces de dezvoltare a țării. Alegerile vor trebui să devină, astfel, o nouă manifestare a democratismului societății noastre socialiste.

Plenara a adoptat în continuare propunerile Consiliului Național al Oamenilor Muncii cu privire la normele de adresare în relațiile dintre cetățenii Republicii Socialiste România și la eliminarea termenilor de „angajați” și „salariați” și înlocuirea lor cu aceia de „oameni ai muncii” sau „personal muncitor”. Măsura are o importanță politică, ea subliniază etapa superioară în care se găsește societatea noastră, perspectiva spre care înaintăm. A fost aprobat proiectul Imnului de Stat al Republicii Socialiste România.

Ca un corolar al întregii dezbateri din plenară, Comitetul Central a adoptat hotărârile ce se impun în vederea convocării și desfășurării apropiatei Conferințe Naționale a partidului, fixată pentru zilele de 7, 8 și 9 decembrie 1977. Prilej pentru ca întreaga noastră națiune, avînd în frunte pe comunisti, să-și fortifice energiile consacrate perfecționării întregii activități economico-sociale, ridicării gradului de civilizație al vieții oamenilor.

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

Consacrare legislativă a unor importante forme ale democrației noastre socialiste

Evenimentele vieții politice interne desfășurate pe parcursul ultimei săptămîni se înscriu, programatic, în deplin sens al cuvîntului — pentru că, după cum știm cu toții, ele au fost prefigurate în litera și în spiritul Programului partidului și în hotărârile Congresului al XI-lea — în ansamblul de măsuri elaborate pentru atragerea și participarea activă, prin organisme reprezentative, a tuturor oamenilor muncii la conducerea activității economice și sociale, pentru dezvoltarea și perfecționarea continuă a democrației socialiste. Sub semnul acestor comandamente s-au desfășurat și lucrările în plen ale sesiunii a VI-a a celei de-a VII-a legislaturi a Marii Adunări Na-

ționale, care au început la Palatul M.A.N. în dimineața zilei de vineri, 28 octombrie. Pe plan legislativ, politica partidului și statului nostru de afirmare cu tot mai multă energie a rolului conducător al clasei muncitoare în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate s-a concretizat, astfel, în adoptarea Legii privind instituirea Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, ca forumul democratic cel mai reprezentativ al clasei muncitoare, însărcinat cu dezbaterile problemelor fundamentale ale dezvoltării economice, a căilor și mijloacelor de înfăptuire a sarcinilor cuprinse în planul național unic de dezvoltare econo-

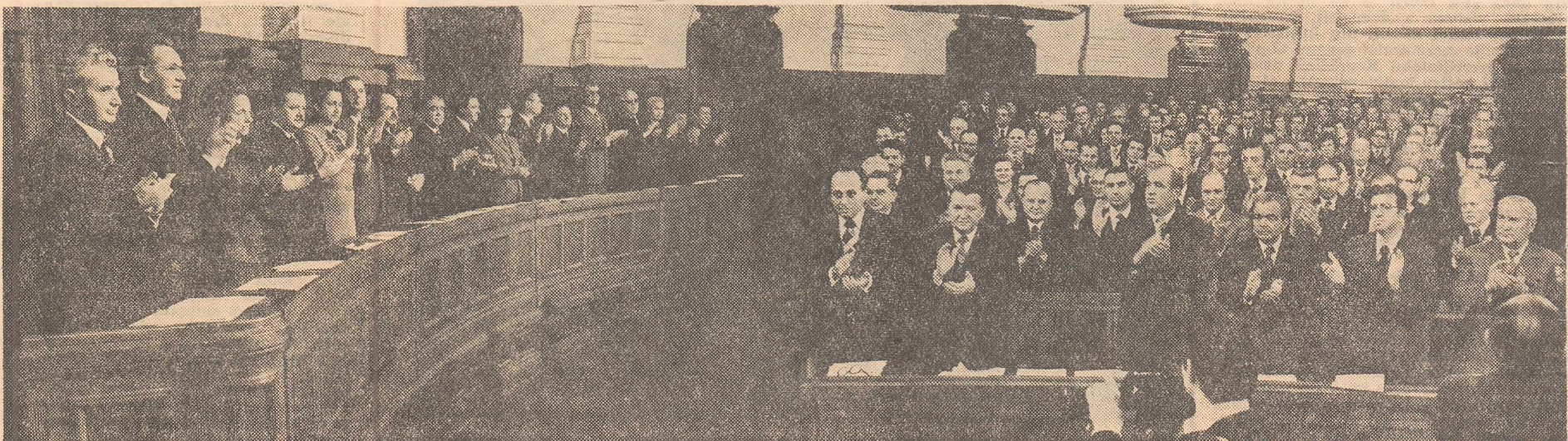
mico-socială, a perfecționării autoconducerii muncitorești, a muncii și conducerii colective. Ca organ de largă reprezentare și cu activitate permanentă pentru urmărirea îndeplinirii obiectivelor de mai sus a fost legiferat Consiliul Național al Oamenilor Muncii din industrie, construcții și transporturi. În același spirit, pentru înfăptuirea politicii agrare a partidului, pentru realizarea unei agriculturi moderne, de mare randament, a fost adoptată, prin lege, instituirea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărîni, și a Consiliului Național al Agriculturii. Nu întîmplător, alături de aceste legi vînd perfecționarea activității din domeniile amintite, pe agenda sesiunii s-a aflat și Legea privind Consiliul Organizării Economico-Sociale, înființat pe baza hotărîrii Conferinței Naționale din iulie 1972 și funcționînd, potrivit legii adoptate acum, ca organ de partid și de stat sub conducerea directă a Comitetului Central al P.C.R. și a Consiliului de Stat, cu sarcini bine precizate și de maximă importanță în domeniul organizării activității economice și sociale, pentru asigurarea unei

conduceri eficiente și sporirea operativității în elaborarea deciziilor.

Pentru a consfinți și a instaura — exprimînd mai exact realitatea noastră socialistă — o normă generală de adresare capabilă să reflecte cu forță de simbol prefacerile profund revoluționare care s-au desfășurat în România, atît sub raport politic, economic, social-cultural, cit și sub aspectul relațiilor sociale, de tip nou, statornicile între oameni, a fost adoptată, de asemenea, Legea privind normele de adresare între cetățenii Republicii Socialiste România. Într-o atmosferă vibrantă, de înalt patriotism, forul legislativ a aprobat apoi în unanimitate, prin vot deschis, noul Imn de Stat al Republicii Socialiste România, cu textul adaptat, pe muzica marelui compozitor patriot Ciprian Porumbescu.

Prima parte a actualei sesiuni a celei de-a VII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale a luat sfîrșit în acordurile solemne ale noului imn al țării, cei prezenți ovaționînd minute în șir pentru patria noastră socialistă, pentru partid și secretarul său general.

DUMITRU ELIADE ■

PARTICIPAREA DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI DE STAT CONDUSĂ DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU LA FESTIVITĂȚILE PRILEJITE DE CEA DE-A 60-A ANIVERSARE A MARIILOR REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE

Delegația de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, care, la invitația C.C. al P.C.U.S., a Prezidiului Sovietului Suprem și Consiliului de Miniștri ale U.R.S.S., va participa la festivitățile prilejite de cea de-a 60-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a plecat, marți dimineața, la Moscova.

Din delegație fac parte tovarășii Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Gheorghe Badrus, membru supleant al C.C. al P.C.R., ambasadorul României la Moscova.

Ceremonia plecării a avut loc pe aeroportul Otopeni. Pe frontispiciul aerogării erau arborate drapelul partidului și statului, care încadrau portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Secretarul general al partidului a fost condus, la plecare, de tovarășii Elena Ceaușescu, de tovarășii Emil

Bobu, Cornel Burtică, Gheorghe Cioară, Lina Ciobanu, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Ion Ioniță, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Iosif Uglar, Ilie Verdeț, Ștefan Voitec, Iosif Banc, Ion Coman, Teodor Coman, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Vasile Patilineț, Constantin Dăscălescu, Aurel Duma, Ion Stănescu, precum și de membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători ai unor instituții centrale și organizații de masă și obștești, de reprezentanți ai vieții noastre științifice, culturale și artistice.

A fost de față B. I. Minakov, însărcinatul cu afaceri ad-interim al Uniunii Sovietice la București.

Pe aeroport se aflau, de asemenea, numeroși oameni ai muncii bucureșteni, care l-au aclamat cu căldură pe secretarul general al partidului. Ei au scandat cu înșuflețire „CEAUȘESCU — P.C.R.”, reafirmând sentimentele de profundă dragoste și înaltă prețuire pe care întreaga noastră națiune le nutrește față de partid și secretarul său general.

La ora 9,55, aeronava oficială a

Delegația de partid și de stat condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plecare, pe aeroportul Otopeni

decolat, îndreptându-se spre capitala Uniunii Sovietice.

La sosirea pe aeroportul Vnukovo, delegația a fost întâmpinată de A. A. Gromiko, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., V. I. Dolghih, secretar al C.C. al P.C.U.S., V. E. Dimșiț, membru al C.C. al P.C.U.S., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., V. I. Drozdenko, membru al C.C. al P.C.U.S., ambasadorul U.R.S.S. în România, F. I. Mocialin, șef de secție, și G. A. Kiseliov, adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.U.S.

Au fost prezenți Gheorghe Badrus,

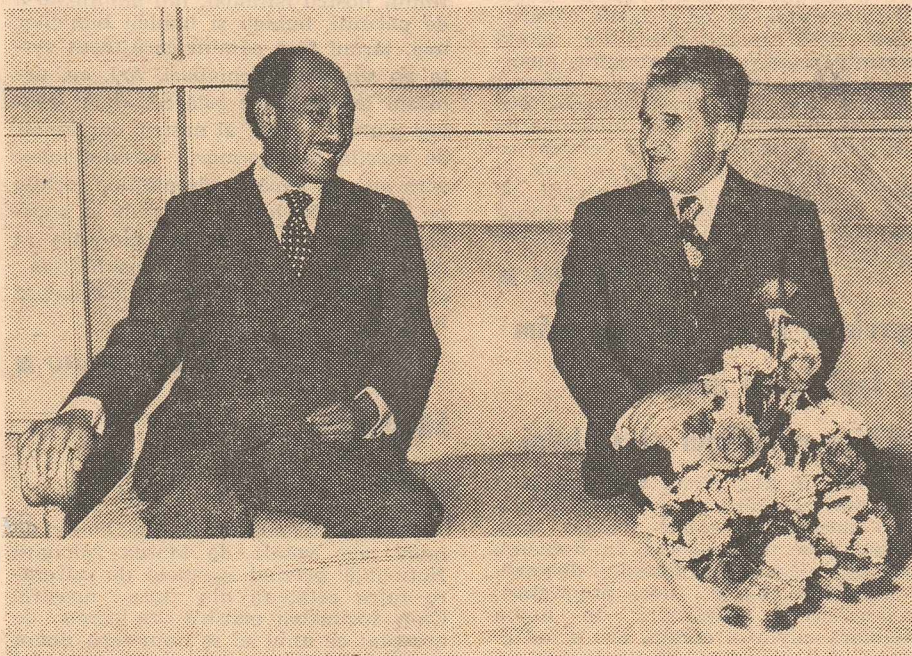
ambasadorul Republicii Socialiste România în Uniunea Sovietică, și membri ai ambasadei române.

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și membrii delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România au depus, o coroană de flori la Mausoleul lui V. I. Lenin.

A fost depusă, de asemenea, o coroană de flori la Mormântul soldatului necunoscut de lângă zidul Kremlinului.

La solemnitatea depunerii de coroane au fost prezenți V. E. Dimșiț, F. I. Mocialin și G. A. Kiseliov.

NOI DIMENSIUNI PENTRU COLABORAREA ROMÂNNO-EGIPTEANĂ, O CONTRIBUȚIE SPORITĂ LA CAUZA PĂCII ÎN LUME

Insemnătatea contactelor directe între factorii investiți cu cea mai înaltă răspundere în conducerea statelor este confirmată cu prisosință și de această a cincea întâlnire dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Mohammed Anwar El Sadat, desfășurată între 29-31 octombrie. Stimulate de dialogul la nivel înalt, care a căpătat un caracter de permanență (Cairo: 1972, 1975, mai 1977 și București 1974) relațiile de prietenie și colaborare multilaterală dintre Republica Socialistă România și Republica Arabă Egipt cunosc o evoluție ascendentă, apreciată cu satisfacție și în cadrul recente vizite. Conținutul acestor convorbiri — ca și cel al Comunicatului comun dat publicității la încheierea vizitei — evidențiază cu pregnanță caracterul deosebit de constructiv al întâlnirii, caracter ce subliniază în același timp dinamica politicii noastre externe, consecvența și principialitatea cu care România socialistă militează și acționează pentru promovarea în lume a unor relații de egalitate și respect între națiuni, în consens cu afirmarea tot mai puternică a hotărârii și voinței popoarelor de a pune pentru totdeauna capăt politicii imperialiste de asuprire și dictat, de a se dezvolta liber, pe deplin stăpâne pe soarta lor, într-un climat de încredere și totală securitate. La

instaurarea unui asemenea climat în viața internațională — care nu poate fi real decât în condițiile respectării stricte a principiilor independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forță, avantajului reciproc — sînt chemate să-și aducă contribuția toate statele, țărilor mici și mijlocii revenindu-le în această direcție un rol crescînd. Tocmai această dinamică este dovedită și de evoluția raporturilor româno-egiptene. Promovarea largă a colaborării dintre România și Egipt reprezintă în primul rînd o contribuție la progresul economiilor naționale ale țărilor noastre. În cursul dialogului la nivel înalt s-a constatat cu satisfacție că în ultimii ani au fost obținute rezultate bune, mai ales în domeniile cooperării economice și al schimburilor comerciale. Pentru viitor, în spiritul Declarației solemne comune semnate la București în 1974, s-a apreciat că există condiții pentru amplificarea relațiilor bilaterale — politice, economice, tehnico-științifice și culturale — un rol important în identificarea unor noi forme și metode de colaborare pe plan economic revenindu-i Comisiei mixte de cooperare economică și tehnico-științifică româno-egipteană, a cărei a zecea sesiune va fi organizată

la Cairo, cel mai tîrziu pînă la sfîrșitul lunii ianuarie 1978.

Pornind de la faptul că între Europa și Orientul Mijlociu există o strînsă interdependență, că realizarea păcii în această parte a lumii este și în interesul Europei, după cum înfăptuirea securității europene este strîns legată de cea a regiunii mediteraneene, inclusiv a Orientului Mijlociu, cum era și firesc, în cadrul schimburilor de vederi privind probleme ale vieții internaționale, un spațiu considerabil pe agenda convorbirilor dintre cei doi președinți a fost rezervat examinării situației din această regiune. Convorbirile la nivel înalt au evidențiat dorința comună de a se ajunge la o pace trainică și justă, subliniindu-se necesitatea utilizării momentului actual favorabil păcii și au fost reafirmate pozițiile celor două țări potrivit cărora o astfel de pace, durabilă și justă, trebuie să aibă la bază retragerea Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, restaurarea drepturilor naționale legitime ale poporului palestinian, inclusiv a dreptului său inalienabil de a-și constitui un stat propriu, independent, garantarea dreptului la existență liberă, suverană și independentă a tuturor statelor din zonă. S-a reliefat, în acest context, dezacordul deschis al statelor lumii, exprimat în cadrul actualii sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., față de așezările israeliene ilegale în teritoriile ocupate, apreciindu-se că astfel de acte, cu serioase implicații politice, sînt de natură să ridice noi piedici în procesul de reglementare politico-diplomatică a conflictului din Orientul Mijlociu. Pronunțându-se pentru reluarea cât mai curînd posibil a Conferinței de la Geneva, cu participarea tuturor părților interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei, ca reprezentant legitim al poporului palestinian, Comunicatul comun subliniază faptul că în procesul de reglementare a conflictului, Organizația Națiunilor Unite este chemată să-și sporească aportul, soluționarea problemelor complexe din zonă reclamînd sprijinul larg al tuturor statelor, al tuturor forțelor iubitoare de pace.

Hotărîți să continue cu perseverență eforturile pentru găsirea acelor soluții echitabile care să conducă la o pace trainică în Orientul Mijlociu — pace ce ar fi nu numai în interesul țărilor din zonă, ci și al păcii și securității mondiale — cei doi șefi de stat au hotărît să mențină contacte permanente în acest domeniu, procedînd la consultări bilaterale ori de cîte ori este nevoie. Acest aspect evidențiază înalta apreciere de care se bucură politica externă a României, eforturile depuse personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu în direcția făuririi unei păci trainice în această parte a lumii, remarcate și de președintele Anwar El Sadat în toastul său: „Lată de ce vă rog să-mi permi-

teți să mulțumesc cu căldură, în numele meu, al poporului egiptean, dar și al întregii națiuni arabe, pentru poziția principială, deosebit de constructivă a României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, în direcția făuririi unei păci drepte în zona Orientului Mijlociu”.

Dialogul celor doi președinți consacrat situației internaționale a reliefat și alte puncte de vedere convergente: necesitatea lichidării subdezvoltării, imperativul instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale, care să ducă la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte; adoptarea unor măsuri ferme în domeniul dezarmării, în primul rînd al dezarmării nucleare; creșterea rolului O.N.U. în rezolvarea marilor probleme ce confruntă omenirea, în democratizarea relațiilor internaționale. A fost reafirmat, de asemenea, sprijinul acordat luptei drepte a popoarelor din Zimbabwe și Namibia, condamnîndu-se energic politica rasistă și de apartheid promovată de regimurile de la Pretoria și Salisbury și s-a exprimat îngrijorarea pentru faptul că în cîteva zone ale Africii există zone de tensiune. Problemele încordate existente pot și trebuie să fie soluționate prin mijloace pașnice de către popoarele africane înseși, fără nici un amestec din afară, fiind în interesul acestor state să-și poată îndrepta eforturile spre progres și bunăstare.

Trecînd la Europa, a fost subliniată marea importanță a realizării securității pe continent, cu componenta ei esențială dezangajarea militară, precum și necesitatea adoptării, în cadrul actualei reuniuni de la Belgrad, a unui program concret de măsuri menit să ducă la transpunerea în viață a prevederilor Actului final al Conferinței generale europene semnat la Helsinki ca un tot unitar.

Utilitatea noului dialog la nivel înalt româno-egiptean, caracterul rodnic al convorbirilor purtate de președinții Nicolae Ceaușescu și Anwar El Sadat, soluțiile la care s-a ajuns în diverse probleme ale concilierii bilaterale sau de importanță mondială, conferă relațiilor dintre țările noastre, pe multiple planuri, perspective îmbucurătoare. Sintetizînd aceste perspective, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Am convingerea că vizita dumneavoastră și convorbirile pe care le-am avut vor servi intereselor celor două țări, cît și cauzei păcii în Orientul Mijlociu, securității europene și colaborării internaționale”. O asemenea viziune, în consens cu imperatiile de pace și progres ale contemporaneității, primește întreaga adevărată a poporului român, care vede astfel încă o dată confirmarea unei politici interne și externe ce exprimă în gradul cel mai înalt aspirațiile sale fundamentale.

DOINA IOVĂNEL

Sin - tem un po - por în lu - me Strîns unit și mun - ci - tor . Li - ber, cu un nou re -

nu - me . Și un țel cu - te - ză - tor, Li - ber, cu un nou re - nu - me — Și un țel cu - te - ză - tor.

Cu toți într-un glas, tovarăși și cetățeni strîns uniți, înălțăm Imnul — crez al națiunii noastre socialiste

Imnul conștiinței noastre

După anostul imn al regatului român, care glorifica o coroană străină și uita de cel ce trudea să o susțină și să o înalțe, același cu poporul împușcat în 1907 sau la 13 decembrie 1918; după avîntatul cîntec de mase compus imediat după proclamarea Republicii, dar nerăspunzînd la semnamentele de imn național, și după vechiul imn de stat căruia de atîtea ori am simțit nevoia să-i returnăm textul și sensurile în concordanță cu dinamicele realității ale ultimului deceniu, pînă ce am și reușit, iată, în sfîrșit, pentru prima oară în istoria noastră, cuvintele în stare să spună răsplată ce sîntem, ce vrem, ce dorim să rămînem și spre ce țeluri aspirăm. Este crezul nostru întreg, crez de o viață, crez de o istorie.

O mină care a schimbat atîtea din făgașele vieții noastre, dînd un sens nou devenirii istorice a țării și poporului român, a retopit și a turnat, din aurul cel patinat de vreme al cuvintelor lui Ciprian Porumbescu, noile stihuri fierbinți de spiritul acestui „ev aprins“ în miezul căruia viețuim. Vom cînta, așadar, ca imn de stat, melodia primului geniu al muzicii române moderne, fratele de gînd și simțire al lui Eminescu, etern păzitor, ca și el, al solului nostru veșnic. Vom retrăi, de fiecare dată, ceea ce a trăit el atunci cînd a pus în melodia aceasta sufletul unui neam de luptători dirji pentru dăinuire și strălucită afirmare sub cerul cel mare al lumii.

Dar vom gîndi, rostind fiecare vers, la ceea ce ne spune, astăzi, poporul din care facem parte. „Gloriosul meu popor“ — ne obligă imnul să zicem, și să ne angajăm astfel ca într-un jurămînt, ce se face de către fiecare, în fața propriei conștiințe și în fața colectivității căreia îi aparținem, să închinăm viața cauzei supreme: dăinuirea în veci a mîndriei noastre României și înălțarea ei, ca un astru strălucitor, pe firmamentul lumii celei noi spre care ne îndreptăm.

DAN ZAMFIRESCU ■

Să fim patrioți azi, pentru noi înseamnă să fim tovarăși și cetățeni

Patriot te naști, dar și vremurile te fac. Istoria nu ne-a mîngîiat și lucrul acesta trebuie să-l învețe noile generații. Nu să-l știe, ci să-l simtă. Și Imnul pe care îl are acum țara, o știu din experiența mea de dascăl de istorie și de fost oștean, are această putere. Ne leagă de strămoși, ne călăuzește în prezent și în același timp ne leagă de viitor. Ne amintește istoria, țînînd-o vie în inimile noastre, ne trezește conștiințele pentru ceea ce avem de îndeplinit. Este o punte peste vremuri. Eroii de ieri îi pregătesc pe cei de mîine. Imnul acesta este o sinteză a istoriei poporului român și un îndemn. Am luptat mereu pentru independență, am muncit continuu pentru propășirea patriei. Cot la cot, uniți în jurul partidului, și în felul acesta am eliberat țara și ne-am clădit o altă viață. Am fost tovarăși de arme, dar și tovarăși de muncă. Așa văd eu legătura dintre adoptarea noului imn și noile norme de adresare între oamenii acestei țări. Această ultimă lege intervine hotărîtor ca să înlăture un anacronism: folosirea unor cuvinte, a unor apelative, care nu-și cunosc corespondente în viața și faptele noastre. Am luptat și clădit împreună o viață a noastră. Nu ne-a fost dăruită de nimeni. Am fost și sîntem muncitori ai acestei patrii, sîntem beneficiarii muncii noastre. Munca și istoria constituie liantul care ne obligă să ne spunem firesc: tovarăși. Este vorba de o idee politică de mare importanță și nu de simpli termeni ai vocabularului. Să fim patrioți azi, pentru noi înseamnă să fim tovarăși și cetățeni.

CONSTANTIN TURCU ■
Școala generală nr. 2, Slobozia,
jud. Ialomița

Trei culori ca tot atîtea trei timpuri glorioase

Textul noului Imn al Republicii Socialiste România îmbină fericit cele mai alese virtuți patriotice ale poporului nostru, tot ceea ce limba noastră ne permite să exprimăm, simțirile firești ale celor născuți între Marea cea mare și de o parte și de alta a culmilor înalte ale Munților Carpați, tremurul și emoția care îi le dau întîmplările și lucrurile cruciale ale neamului nostru. În el sînt întrupate momentele esențiale ale zămislirii noastre ca popor, moștenitor al unei istorii frămîntate, începută de dăcii viteji și continuată apoi de marii noștri înaintași. Cinstirea lor în Imnul național al românilor constituie respectul ce-l dăm peste veacuri luptei și trudei lor, ca și respectul și bucuria cu care ne modelăm propria istorie contemporană în cadrul căreia sîntem angajați cu trup și suflet. Cele trei mari simțiri — al trecutului, prezentului și viitorului — ca și cele trei culori esențiale ale stindardului nostru stau de veghe în Imnul adoptat recent de forul suprem al țării la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Tînăr fiind, mă bucură nespuse conștiința puternică a viitorului care ocupă un loc aparte în versurile Imnului. Imnul ne dă încredere în munca noastră, ne face mai demni, mai buni, mai harnici și mai liberi. Ne va mobiliza pe marele front al comunismului, viitorul patriei noastre și al lumii.

Consider ca un fapt deosebit de fericit adoptarea odată cu imnul de stat și a unui alt act legislativ, acela de stabilire a unor noi forme de adresare între cetățenii țării noastre. Noua inițiativă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a consfințit ceea ce mai de multă vreme clasa muncitoare a instaurat ca o regulă generală — cuvîntul **tovarăș** — **tovarășă** — în sinul membrilor ei. Folosirea acestor forme de adresare între toți oamenii muncii din țara noastră, precum și a celor de **cetățean** și **cetățeană** face să crească prestigiul fiecărui om în societate, acordîndu-i fiecăruia în parte, și nouă tuturor, încredere deplină în forțele proprii, în forțele unite ale poporului. Cu sinceră bucurie a fost primită de către tovarășii mei de muncă înlocuirea formelor vechi de nominalizare oficială „salariat“ și „angajat“ cu acelea de „om al muncii“ și „personal muncitor“. Aceste forme exclud și textual, pentru totdeauna, ceea ce practic la noi a fost abolit de multă vreme — exploatarea omului de către om. Importanța covîrșitoare a noilor acte legislative adoptate de Marea Adunare Națională constă în faptul că subiectul lor principal este omul, stabilirea poziției lui de proprietar, producător și beneficiar al tuturor bunurilor materiale și spirituale ale patriei, ale societății noastre comuniste.

VALERIU BIRGAU ■
tehnician la Combinatul siderurgic Hunedoara, conducătorul cenaclului muncitoresc „Lupta cu inerția“

Cununa versului care exprimă vibrant mesajul viu al contemporaneității

Ca muzician și cetățean înainte de toate, bucuria îmi este dublată: noul Imn al patriei noastre socialiste se întemeiază pe cel mai nobil și frumos cîntec patriotic românesc, a cărui melodie, încă de mult, din copilărie, ne-a cucerit inimile prin simplitatea sa solemnă, prin noblețea melodiei sale inaripate. Marea satisfacție a muzicianului este și aceea de a vedea înobilată cu însemnele epocii noastre comuniste melodia care timp de un secol a făcut să vibreze sufletul maselor și care a fost creată de cel ce rămîne simbolul compozitorului-cetățean, luptător pentru propășirea neamului său. Căci autorul celui mai popular cîntec cult românesc — mă refer la celebra Baladă — căruia cel ce scrie cu emoție aceste rînduri i-a închinat, nu demult, modestul său omagiu muzical, Ciprian Porumbescu, s-a dovedit a fi avut geniul perenității și în cazul acestei nemuritoare melodii pe care, astăzi, cu emoție, o identificăm cu însăși efigia patriei de azi, de mîine și din totdeauna. Și ca o împlinire a destinului care a purtat cîntecul lui Ciprian ca pe o făclie călăuzitoare de-a lungul deceniilor, acesta primește astăzi cununa versului înnoitor, luminos, care exprimă vibrant mesajul viu al contemporaneității noastre socialiste. Iată încununarea strălucită a evoluției unui cîntec ce s-a dovedit demn de patria pe care au iubit-o și apărut-o atîtea generații, pe care, astăzi, o cîntăm, intonînd Imnul dragostei și devotamentului nostru comunist.

LAURENȚIU PROFETA ■

Aprobind noile legi, aprobăm de fapt ca și pînă acum politica partidului și statului

Am 27 de ani, vîrstă care cuprinde doar anii egalității și demnității depline a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. În România socialistă nu mai sînt **domni** și **doamne**, ci adevărați stăpîni, deci proprietari, producători și beneficiari. În limba maghiară cuvîntul **elvtars** are o încărcătură de sensuri la fel de bogată ca și tovarăș, iar **honpolgar** ca și cuvîntul cetățean, nu **ur** — **domn**. Întrucît trăiesc și muncesc la Timișoara, știu că și în limba germană și în limba sîrbă există aceeași situație. Dacă ar trăi Slavici, marele nostru prozator, ar putea surprinde exact noile realități, ca atunci cînd evoca pe mama sa ce-i cerea să spună romînului „Bună ziua“, ungerului „Jo Napot“, germanului „Guten Tag“ Adică romînului să-i spui azi „tovarăș“ sau „cetățean“, maghiarului „elvtars“ sau „honpolgar“, iar germanului „Genosse“ sau „Staatsbürger“. Toate acestea nu sînt o simplă parafrază, ci o reflectare a adevărurilor noastre, nu sînt o formulă de reverență, ci un mod de a stabili și prin grai o coordonată socială și politică. Sigur, angajați și salariați au fost acum 30 de ani în fabricile țării; cetățenii care lucrează azi formează, evident, personalul muncitor sau colectivul de oameni ai muncii. Declarîndu-mi deschis adevărul față de noua lege, aprob de fapt, ca și pînă acum, întreaga politică a partidului și statului nostru, mersul înainte al patriei comune, România socialistă, sub ale cărei maiestuoase falduri intonăm tricolorul devenit, pe bună dreptate, Imn al țării.

MAJOR GEZA ■
muncitor la Întreprinderea
poligrafică Banat-Tîmșoara

Prima lecție de patriotism

Cînd deunăzi am cîntat, împreună cu tineri ostași de sub comanda mea, Imnul de stat al Republicii Socialiste România, ochii mi s-au împăienjenit de lacrimi. Cuvintele, melodia bărbătească, emoționantă îmi evocă o întîmplare din copilărie, prima mea lecție de patriotism. Sînt gorjean, fiu de țărani săraci dintr-un sat de la poalele Munților Vilcan, Stroiești. Dascălul meu, Tîtu Niculescu, luptase în Defileul Jiului sub comanda generalului Dragalina, în primul război mondial. Cînd ne-a învățat „Trei culori...“ el a adus tricolorul în clasă, l-a desfășurat larg și ne-a vorbit despre părinții și străbunii noștri, care și-au dat viața pentru țară, oameni simpli, muncitori, legați de acest pămînt prin toate fibrele ființei lor. Și tot cu acest cîntec pe buze ne-a dus, mai tîrziu, la statuia generalului Dragalina de la Lainici, la monumentele închinete lui Tudor Vladimirescu și Ecaterinei Teodoroiu de la Tirgu Jiu. Toate aceste lupte pentru libertatea socială și națională, parcă se contopeau în mintea și în inima mea, formînd un singur tot, pe care l-aș putea denumi, simplu, dragoste de patrie.

Dar cînd cîntam, deunăzi, alături de ostași „Trei culori...“, de data aceasta Imnul nostru național, îmi aminteam și de părinții, bunicii și bunicii bunicii mei, țărani fără pămînt care toată viața au slugărit la chiaburi. Azi, eu, urmașul lor în straie ostășești, după același pămînt, al lor, al nostru, dar înnoit de marile transformări revoluționare care au pus capăt nedreptăților sociale pe care și eu le-am cunoscut în copilărie. Intonînd imnul mă gîndeam la măreția idealului care ne însuflețește: „...Să trăim stăpîni în țară, / Ziditori ai lumii noi.“

Colonel VASILE BRĂDICEANU ■

Să vorbim așa cum trăim: ca frații

De bună seamă, și eu mă bucur de noua lege votată de Marea Adunare Națională privind normele de adresare între cetățenii din țara noastră. Că-n societatea noastră era greu de acceptat ca unul să se numească **domn** și altul **tovarăș**, adică muncitor. Mai sînt, ce-i drept, și unii ce-și dau aere de domnie în societatea noastră dar azi nu-i drept să fie așa, fiindcă toți sîntem tovarăși și toți muncim cot la cot, indiferent de funcție sau pregătire, de naționalitate, sex, profesie sau mai știu eu de ce consideră cîte unul că ne-ar mai deosebi social. Domni și doamne nu mai sînt de pe vremea tatei, fiindcă toți ne-am transformat, odată cu țara, în **tovarăși și cetățeni**. Și mai e ceva. Tatăl meu a fost maistru sticlări și a lucrat la Fieni, și la Tirgoviște, și la Mediaș și apoi a ieșit la pensie. Noi sîntem opt copii, patru fete și patru băieți, dar toți ne-am apucat tot de sticlărie, ca o tradiție de familie! Și tatăl meu avea pe vremea tinereții lui tot felul de domni de servit — domnu' patron, ober nu știu care, adică șefii lui. Or, azi, fiindcă toți sîntem proprietari — adică și producători, și beneficiari — iarăși trebuie să fim tovarăși între noi, sau **personal muncitor și oameni ai muncii**, adică nu niște anonimi salariați sau angajați. E drept că unii mai uită și de aceea insist să fim cu toții atenți și să corectăm pe fiecare de greșete cînd vorbește altfel. Să vorbim așa cum trăim: ca frații.

CONSTANTIN BAUMGARTNER ■
maistru, Întreprinderea de sticlărie
de menaj Bistrița

CAMPANIA ELECTORALĂ: DIALOGUL CANDIDAȚI-ALEGĂTORI, IMPULS AL SPIRITULUI GOSPODĂRESC ȘI AFIRMARE A VIRTUȚILOR CETĂȚENEȘTI

Președinta C.A.P., Maria Albu, într-o discuție ad-hoc cu alegătorii

Fata cea sprintenă la mers, dar și mai sprintenă la minte

Bărbatul care mă ascultă cel mai puțin din comună, zice Maria Albu, președinta Cooperativei agricole de producție „11 iunie” din Săgeata, județul Buzău, e Stelian Albu, adică fiul meu, aflat la grădiniță, în grupa mare. Un asemenea început de reportaj ar putea părea nefiresc dacă n-am ține seama de faptul că Maria Albu, candidată în alegeri pentru circumscripția electorală numărul 11, Săgeata, n-are decât 28 de ani, din care ultimii doi petrecuți în fruntea unei cooperative fruntașe care numără, firește, câteva sute de persoane și exact 217 bărbați. Unii dintre ei mai vîrstnici chiar decît tatăl președintei, cooperator din comuna Minzălești, cum ar fi Virgil Florea, 63 de ani, care vorbește despre comunistă Maria Albu cam așa: „Tovarășa președintă e sprintenă la mers de n-o ajunge nimeni cînd face, mai în fiecare zi, ocolul cîmpului dar la minte e și mai sprintenă, în sensul, măi, tovarășe, că chibzuieste fiecare mișcare și nu ia niciodată o hotărîre de una singură”.

Cînd a venit la Săgeata, în urmă cu 8 ani și după absolvirea Școlii tehnice agricole din Rîmnicu Sărat, fetișcana care era s-a gîndit, firește, la o grămadă de lucruri. S-a măritat cu un șofer din comună („e subalternul meu, dar asta nu înseamnă că nu sîntem o familie reușită”), l-a născut pe Stelian („cam zburdălnic, dar citește la 6 ani și știe multe poezii”), s-a înscris la cursurile fără frecvență ale unui liceu din Buzău („urmez anul IV la Economic, iar visul meu e să termin Drept”), dar nu s-a gîndit niciodată că va ajunge, în urmă cu 2 ani, ca și acum, cea mai tînără președintă de cooperativă din județ. Iată însă că a ajuns. Cum?, o întrebăm, iar răspunsul se încheagă dintr-un singur cuvînt: mun-

cind. Scufindu-se între primii și culcîndu-se între ultimii, făcîndu-și datoria la locul de muncă, adică „respectînd, pînă la amănunt, toate tehnologiile”, mereu neobosită și mereu fruntașă, cu poza la panoul din centrul comunei.

De 2 ani, spun sătenii, ziua de muncă a președintei începe pe la 4,30 dimineața și se termină pe la 23 noaptea, ea incluzînd nu doar treaba de la cooperativă, ci și o sumedenie de alte obligații, legate de impetuoasa dezvoltare a comunei. La ridicarea noului dispensar, Maria Albu n-a pus numai o vorbă bună, în calitate de președintă a C.A.P. și de membră a Consiliului Național al Agriculturii, ci a pus mîna, concret, la zăgrăvit. La fel s-a întîmplat cu asfaltarea drumului pînă la Robeasca, după cum nu altfel stau lucrurile, în prezent, la clădirea viitoarei grădinițe de copii, la fundația căreia Maria Albu a muncit cot la cot cu bărbații.

Recunoaște că a făcut de toate în acești ultimi ani, mai puțin concediile de odihnă. Pe agenda ei de lucru, peste care par să fi trecut vreo 3 tractoare de ferfeniță ce e („ar trebui s-o schimb, dar mai are 6 pagini albe”), concediul e mereu ultimul punct. Discutăm despre asta și zice „la anul plec cu Stelian la mare”. Georgeta Dima, șefa de fermă la zootehnie, o aude și comentează: „lăsați, tovarășe președintă, că așa ziceți de cînd vă cunosc”. În drum spre rampa de descărcare a porumbului, la ora 21,15 a unei zile de sîmbătă, Maria Albu își ia la revedere de la reporter. „Are dreptate Georgeta, tovarășe, fata asta are totdeauna dreptate”, zice, mistuindu-se în noapte.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

O viață și o activitate exemplare — garanții pentru o nouă investiție

Lindner Martin este un nume bine cunoscut atît în orașul unde trăiește, Sibiu, cît și în istoria mișcării muncitorești din această zonă, ca și din alte părți. A intrat în rîndurile acesteia în 1935. A desfășurat activitate politică la Cîmpina și apoi în Sibiu, unde a devenit președintele sindicatelor independente conduse nemijlocit de către Partidul Comunist Român. Pentru atitudinea sa împotriva Dictatului de la Viena, pentru lupta sa consacrată ieșirii României din războiul antisovietic și trecerea de partea coaliției antihitleriste, Lindner Martin a fost condamnat, în anul 1943, la moarte. Ulterior, după ce-și luase rămas bun de la soție și fete, pedeapsa i-a fost comutată „într-un calendar întreg de ani” după expresia lăcătușului Ostaș Ilie, prezent și el la întîlnirea candidatului Lindner Martin cu alegătorii din circumscripția electorală 18 din municipiul Sibiu. Aduunarea, la care am participat și eu, a avut loc la sala Consiliului Sindicatelor

și au fost prezenți câteva sute de oameni. Candidatura sa a fost călduros susținută de către tovarășul Nicolae Hurbeanu, prim-secretar al comitetului municipal de partid. „Deși aflat la o vîrstă venerabilă, tovarășul Lindner Martin și-a făcut din activitatea obștească o adevărată profesiune de credință, încît, fără a exagera, pot spune că nu de puține ori obține rezultate mai bune decît un activist tînăr”. La aceeași întîlnire au mai luat cuvîntul Brezaie Vasile, secretarul comitetului de partid de la Întreprinderea poligrafică Sibiu, Dragoș Ion, pensionar, și alții. S-a evidențiat buna muncă a candidatului pentru crearea spațiilor verzi în cartierul unde locuiește, pentru mărirea capacității termocentralei noilor blocuri. S-au apreciat, de asemenea, inițierea de către candidat a unor controale privind igienizarea blocurilor, preocuparea sa pentru instalarea în cartier a antenelor colective. Firește, pentru neinițiat, acestea pot părea lu-

cruri mărunte dar datorită fiecărui candidat este lupta pentru înfrumusețarea cartierului, mobilizarea cetățenilor la muncă pentru a-și crea cu eforturi proprii condiții cît mai bune de viață. Ce perspective se creează viitoarei munci a candidatului Lindner Martin? „Doresc să reușim să mobilizăm la muncă patriotică și directorii, inginerii și profesorii. Unii dintre ei, după ce lasă tot greul pe umerii altora, doresc, mai nou, să desființeze locurile de joacă pentru copii în scopul construirii unor garaje proprietate personală. Dacă am un exemplu concret? Da, am. Directorul comercial de la Întreprinderea 13 Decembrie, tovarășul Tudor. Ne propunem, de asemenea, să controlăm cu mare exigență constructorii care lasă în urma lor murdărie. Sperăm să obținem chiar și posibilitatea de a fi sancționați. Ne vom strădui să evacuum apa din subsolul blocului tură și din cele cu numerele 11 și 12”. S-au formulat și alte propuneri, toate judiciose și utile, toate de natură să ridice gradul de civilizație și confort al

celățenilor din circumscripția unde candidează. Mărturia faptului că ele se vor îndeplini — viața și activitatea exemplare ale candidatului de naționalitate germană Lindner Martin.

EUGEN SAVU ■

„Ăsta-i prototipul”, un om care nu trăiește degeaba

Radu Dobre, fiu de țaran sărac de lângă Bufta, urise de mic copil pe cei care trăiesc din munca altora. Iată de ce, imediat după război, s-a hotărît să intre în miliția nou înființată și a fost primit la Judiciar, la miliția din Tirgoviște. A fost ani grei, încrîncenați, în cursul cărora a luat parte la acțiuni palpitante: în cadrul uneia din ele s-a infiltrat într-o periculoasă bandă de răufăcători, participînd alături de ei, chipurile în calitate de complice, la câteva spargerii, pentru a-i cunoaște și a-i demasca pe făptași și pe tînuiitorii lor. „Cariera de spărgător” și-a încheiat-o după ce, în mare parte datorită informațiilor furnizate de el, toți membrii bandei, în cap cu faimosul Aristide, au fost arestați.

Silit să părăsească miliția în 1960, ca urmare a unei boli grave, pericardita, fostul copil de trupă, croitor, lucrător la miliția judiciară, a trecut pentru prima oară porțile Întreprinderii de utilaj petrolier Tirgoviște, devenind sudor electric — unul dintre cei mai buni, cu pieptul plin de medalii și insigne de fruntaș.

Anii au trecut, fără a-i potoli dirzenia, energia, spiritul cetățenesc. E mîndru de orașul său de adopțiune.

Cîte nu s-au realizat, dar cîte nu au mai rămas de făcut! Acolo unde-i parcul din centru fugeau cîinii cu oasele în gură, străzile asfaltate le numărai pe degete, cît despre blocuri, nu-mi amintesc decît de cele șase din strada Petrolului; la ora actuală avem micro-raioane întregi, 16 000 apartamente moderne, ne înnoim.

La această înnoire a pus umărul și acest sudor cetățean. S-a luptat să se introducă gaz metan pe străzile de care se îngrijea ca deputat (numai el și primarul știu cît de ușor a fost), a plantat tei, a lucrat sute de ore cu sudorii săi la serele orașului, la instalațiile noului hotel „Dimbovița” (deși, la drept vorbind, aceasta ar fi fost treaba constructorului), a făcut cu mîna sa două poduri de metal peste Șanțul Cetății, a mobilizat cetățenii la înfrumusețarea cartierului, cîștigîndu-și stima și prețuirea lor.

— Ce te infurie mai mult, tovarășe Dobre?

— Oamenii care nu muncesc, care consumă ce producem noi. Stau brambura tineri la Urlătoarea, cum i se mai zice, lângă restaurantul „Dunărea”, așteptînd să cînte la nunți. Și nu sînt unul, doi, ci zeci. Nimic rău ca să-i înveselești pe oameni, dar nunta durează sîmbătă și duminică, și mă întreb ce fac acești vîlăgani, luni, marți, miercuri, joi și vineri. Ca ei, și alți tineri ar putea fi zidari, lăcătuși, electroniști. Mă mai revoltă nepăsarea onora față de fata orașului. Am spus-o și la ședințe, ne mîndrim cu faptul că Tirgoviște este un mare șantier, dar asta nu înseamnă să distrugem ceea ce facem, nu înseamnă că trebuie să mergem prin noroi și bălți. În jurul orașului mai vedem destule mormane de pămînt, mizerie,

Cînd plouă, acolo unde sînt bălțile mai mari nici nu se poate circula, nu vezi pe nimeni decît primarul și pe cei de la Pompieri, în timp ce lucrătorii de la I.G.O. stau frumușel acasă. Maturatul orașului ar trebui să se facă pînă la 6, nu pînă la 12 — și tot nu e curat! Și altceva: sînt cu totul de acord să respectăm normele de iluminat public, este în interesul nostru, al economiei, dar cred că unii factori locali, precum Întreprinderea de rețele electrice de la noi, exagerează. Pe unele străzi, chiar aproape de centru, e beznă de nu vezi la doi pași. Avem realizări edificare frumoase în Tirgoviște, nimeni nu le contestă, dar de ce să nu ne ocupăm și de aceste „fleacuri” care amărăsc viața oamenilor?

Vedeți, dar, că Radu Dobre nu este un deputat comod, și e bine că așa stau lucrurile. Alegerile de la 20 noiembrie nu trebuie să aducă în fruntea obștii oameni comozi!

Înainte de plecare i-am cerut o fotografie. Cu chiu, cu vai, a găsit una, care-l înfățișa într-un costum negru, bătos, cu un zîmbet ușor solemn. Apoi s-a răzgîndit, a scos din buzunar alta, care-l reprezintă cu adevărat, un muncitor simplu, colțuros, energic, pe care simți că te poți bizui. Mi-a spus: „Ăsta-i prototipul!”

Cu ce se înfățișează Radu Dobre în fața alegătorilor la 20 noiembrie? Poate și cu un vechi proverb, care spune: „Un om n-a trăit degeaba dacă a plantat un pom, a construit o casă și a făcut un copil”. Muncitorul-deputat din strada Labirint a plantat șapte tei, are o fată și o nepoțică, a construit cu mîna lui, pentru locuitorii cartierului, două poduri metalice peste Șanțul Cetății, pe care s-a iscălit cu aparatul de sudură („ca să știe și copiii, după mine”): „Executat Radu Dobre, sudor”.

LIONEL NIȚESCU ■

CONDICA NOASTRĂ

DE SUGESTII ȘI RECLAMATII

Un transfer reciproc de bunăcuviință

Chiar dacă semnatura acestor rânduri încearcă să scrie, obișnuit, ficțiunii, de data aceasta la condeiul reporterului în ipostaza de client, îndemnat de realitățile întâmpinate, fiindcă nu este permis, ca într-un moment când mulți beneficiem de asfalt, căldură, nu o dată de casă, proprietate personală, de mașină, cînd avem totul la îndemînă, să nu ținem seamă de normele de conviețuire socială. Numai că tovarășul Ion Dumitrescu (măcelar, fără ecuson, Hala Mătache) nu-i pasă de lumea nerăbdătoare, tranșează carnea amuzat de cele spuse de un prieten venit anume să cumpere, instalat comod c-o mină pe tețghea între carnea de 28 și cea de 25 lei, glumind întruna, ba aducîndu-i și o cafea — că se bea și în măcelărie — și lumea poate să aștepte. Și o clientă întreabă peste rînd: „Nea Nelu, poți să-mi dai acum sau mai târziu?”... „Pe la zece am ceva mai bun!”... „Vine soțul meu, vezi că s-a făcut mai brunet, l-a ars soarele pe unde a fost. Il recunoști?” Și lumea tace, să nu se enerveze cumva măcelarul. Dar cîntarul bate și nemulțumirile curg: „Du-te și reclamă-mă, reclamă-mă!”.

O asemenea reacție nu e singulară, din moment ce la Hala Traian, unitate altfel destul de civilizată la capitolul servicii, un nea Gică — așa scria pe halat, căci ecuson nu avea — pur și simplu l-a trimis undeva pe un coleg pentru că a îndrăznit să întrebe ce carne se descarcă.

Sau vinzătoarea Eugenia Dumitru (Lenjerie — femei, Bd. Republicii nr. 14) nu acceptă opinia publică: „ce te amesteci, ești prietena ei, e marfa dumitale? vezi-ți de treabă, doar nu l-am vorbit urit, l-am spus să vină luni cînd e sefa unității. Nu schimb marfa fără proces verbal!”.

Ce se întimplase. O femeie însărcinată cumpără un combinezon milanez, descoperă acasă eticheta pusă la tiv și o găură cît o nucă și vine la aceeași tură să-l schimbe. Însă vinzătoarea nu e convinsă c-a dat marfa cu defect. Dar dacă am lua condica cumpărătorii ne-ar aminti atitudinea necorespunzătoare a tovarășilor vinzători, și am găsi foarte multe reclamații în privința mărfii cu defecte și mai ales opoziția tovarășilor de a o schimba. La insistențele opiniei publice „de ce puneți oamenii pe drumuri, dacă nu va fi sefa de unitate luni, timpul se scurge...” s-a încheiat un proces verbal căci tovarășa Eugenia Dumitru a observat, în sfîrșit, c-a fost scos din vitrină, după urma acelor cu gămălie, și oferă alt combinezon rugînd cumpărătoarea să-i dea eticheta nouă „tot n-aveți ce face cu ea”. De ce? Doar combinezonul cu pricina avea descărcare. Sau poate combinezonul refuzat, va fi revîndut.

La Autoservirea Expres din Gara de Nord, unde de multe ori zac pe mese farfurii, sticle, cosuri de piine goale, solnițe făcute din farfurii, linguri și furculițe ruginite, nu ești întâmpinat cu prea multă amabilitate. Oricine îți intră pe ușă, tovarășe Ivănescu Savu (șef unitate), ai datoria chiar morală să-l primești cum se cuvine și atunci s-ar fi evitat și sesizările din condică. Și poate dacă șeful unității Expres Nord de lângă gară ar fi mai des în unitate, n-ar mai exista o mîndrie îngrozitoare pe jos, nu s-ar servi mincare nefiartă, iar tovarășa Cioabă Iuliana — vinzătoare — nu s-ar mai adresa cumpărătorilor cu „jigodii”, scuzîndu-se că are contact cu fel de fel de oameni.

Parcă la Autoservirea Caraiman (Calea Victoriei) există șeful unității? Nici măcar condica nu se găsește. Murdar pe jos „și e firească” răspunde tovarășul Nicu Păuna — contabil — „afluență mare”, vitrine numai cu etichete, consumatorii așteaptă furculițele de la spălat.

E adevărat însă că și solicitantul nu o dată își pune sacosa unde-ți expui marfa, ciupește din struguri, gustă din brînză, încearcă prospețimea piinii, vorbește răstit, vrea pe alese, se duce, se întoarce, încălcă rîndul, uitînd că nevoile se întrepătrund. Noi trebuie să contribuim la o atitudine sănătoasă numită de fapt transfer reciproc de bunăcuviință.

MARINA DEVESEL

Aprovizionarea pentru toamnă-iarnă

În Dolj, factorii de răspundere promit că „totul va fi bine”. Cifrele — cel puțin cele de pină acum — îi confirmă

Aprovizionarea pentru toamnă-iarnă a unui oraș de 250 000 de locuitori — cum e Craiova — și a unui județ de peste 740 000 locuitori — cum este Dolj — nu e, desigur, o treabă ușoară, lucru pe care-l știu nu numai cei implicați în această activitate, dar, de bună seamă, îl recunosc și oamenii orașului și ai județului. Anul acesta, nu spune primul vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului popular Dolj, ing. Vasile Bulucea (conversația pe care o transcriem avînd loc în biroul său, în prezența reprezentanților Direcției comerciale locale), s-au stabilit din timp, pentru sezonul de toamnă-iarnă, programe, s-au luat măsuri ca mărfurile ce se produc la nivelul județului să fie realizate în cantitățile prevăzute, să fie chiar și depășite. Cele mai evidente rezultate se constată în sectorul alimentar. Comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, populația din orașele și satele Doljului a cumpărat, în acest an, cu 13,6 la sută mai mult zahăr, cu 10 la sută mai multe brînzeturi, cu 5,3 la sută mai mult ulei, cu 20,4 la sută mai multă carne, cu 5 la sută mai multe preparate din carne, cu 20,7 la sută mai multe ouă, cu 30 la sută mai multe conserve din fructe, cu 143 la sută mai mulți cartofi, cu 62 la sută mai multă ceapă și de trei ori mai multe rădăcinoase. O acțiune dintre cele mai eficiente, în acest sens, a fost cea denumită, și aici, ca și în alte județe, „acțiunea cartofului”. În acest an, poate pentru întia oară în istoria locului, întregul necesar de cartofi a fost produs, ni se spune, în unitățile agricole ale județului, promovîndu-se cu curaj culturile duble, la care specialiștii și cercetătorii din stațiunile experimentale și-au adus o importantă contribuție. Unitățile agricole din județ au asigurat, de asemenea, întregul necesar de ceapă, varză, rădăcinoase, precum și cereale suficiente pentru furajarea animalelor din complexe de creștere a porcilor și tineretului taurin, profilate pentru producția de carne.

Aprovizionarea cu combustibil

Prin misit în trei zile, normal în trei săptămîni

N-am respecta adevărul dacă am omite să spunem că în depozitele bucurăreștene există din belșug combustibil solid pentru aprovizionarea populației, lemne și cărbuni, și că în momentul de față contractările făcute au fost onorate. Încurajați de această situație generală, ne-am deplasat la depozite sau la locuințele cetățenilor.

Așadar, pe strada Sachelarie Visarion, la numărul 77, se oprește un autocamion încărcat cu lemne și cărbuni. Șoferul clacsonază, iese din curte o bătrînică, „da, maică, ale mele ori fi”, cei doi manipulatori deschid obloanele și aruncă combustibilul jos. Prea în stradă, cam departe de poartă, spune Maria Crăciun, bătrînica, și, firește, are dreptate, cu puțină bunăvoință mașina ar fi putut fi manevrată altfel, cu spațiile spre poartă, ba chiar în curte, dar acum nimeni n-o ascultă și totul este golit în stradă. Cînd operația este încheiată unul dintre manipulanți o soamează pe cumpărătoare printr-un cunoscut gest al frecării degetului mare și celui arătător. Ea n-a înțeles imediat, doar plătise cu chitanță în regulă, s-a dus totuși în casă, a adus o bancnotă și i-a oferit-o celui care ținea mina întinsă. N-a fost mulțumit, a voiferat, se poate, nu vezi că sîntem trei înși?, și au plecat totuși lăsînd în urmă un nor de praf.

— Le aștept de trei săptămîni și mai bine, spune Maria Crăciun, contemplînd lemnele. Cînd am plătit la casierie mi s-a spus să aștept acasă, am întregat în ce zi, pîi așteaptă că ți le aducem noi, și am așteptat... Noroc că sînt bătrîni și nu prea plec de acasă. Și ce mi-au adus? Buturugi, iar cărbunele mai mult praf.

Am asistat la această scenă întîmplător; echipajul care a manevrat combustibilul aparține depozitului nr. 31. Depozitul nr. 24 de lângă Gara de Est. Pe poarta acestuia intră odată cu mine Ioan Cirstea, proiectant la Institutul de cercetări și proiectări pentru gospodărirea apelor, și asistă la cele ce au urmat. Pe scările clădirii în care se află administrația depozitului ne întîmpină un bărbat „Lemne ai nevoie?”, zice. „Știu eu, poate” — spun pîrîndu-mi-se ciudată această solicitare. „Pîi dacă vrei

În scopul conservării alimentelor pentru iarnă, unitățile de consum colectiv au fost îndrumate — și, evident, ajutate — să-și conserve în depozite proprii întregul necesar. În acest fel, depozitele unităților specializate vor furniza produse conservate în exclusivitate populației.

În cadrul Direcției comerciale județene Dolj, cu ocazia unei ședințe a consiliului reprezentanților consumatorilor (consiliu care cuprinde 180 de membri, de vîrste și profesii diferite), a fost analizat, cu atenție, fondul de marfă atribuit județului, realizările pe acest plan, dar și cerințele ce se mai fac simțite. La articolele care nu acopereau nevoile de consum ale populației, planul de aprovizionare a fost suplimentat: cu 4 070 tone la piine, cu 1 230 tone la făină, cu 115 tone la carne, cu 90 tone la preparate din carne, cu 120 tone la brînzeturi etc. Planul de aprovizionare a mai fost suplimentat cu 670 tone piine, 70 tone brînzeturi, 10 tone carne, 80 tone ulei, 1 050 tone zahăr, 25 tone conserve din fructe și 15 tone conserve din carne.

În unele comune, totuși, s-au constatat o serie de deficiențe, determinate nu atît de fondul de marfă (fondul de marfă corespunzător a existat), cît de lipsa de supraveghere, de inoperativitatea manifestată de Uniunea județeană a cooperativei de consum, precum și de neorganizarea, în timp util, a comenziilor, de către depozitele întreprinderii comerțului ridicata a produselor alimentare din Craiova. La această ultimă unitate se mai practică încă (am constatat-o și noi) servirea preferențială. Pentru viitor, s-a făcut apel la consiliile populare comunale să ia legătura directă, operativă, cu conducerea Direcției comerciale, pentru înlăturarea imediată a oricăror deficiențe privind aprovizionarea.

În ceea ce privește mărfurile nealimentare — referîndu-ne în special la articolele specifice sezonului rece — sînt, aflăm, toate condițiile satisfacerii nevoilor populației, fondul de marfă respectiv ridicîndu-se la peste 140 milioane lei. Din acest fond, o pondere importantă o reprezintă paltoanele pentru bărbați, capoate și rochii de diftină, tricotațe, stufe pentru paltoane, mănuși, bocanci, cizme, încălțăminte de iarnă pentru copii etc. Din nou o comparație, raportîndu-ne la desfacerile produselor de textile-încălțăminte făcute în sezonul rece al anului trecut: în acest an au apărut în rafturile magazinelor, pentru adulți și copii, bardsie mai multe cu 6 400, paltoane pentru bărbați, femei și copii mai multe cu 10 900, confecții de diftină mai multe cu 7 809, căciuli și fulare mai multe cu 25 000, mănuși de lină mai multe cu 9 000 de perechi, ciorabi de lină mai mulți cu 54 000 de perechi, bocanci, cizme și ghete pentru bărbați cu 14 000, încălțăminte de iarnă, din cauciuc, pentru bărbați, cu 5 600, cizme pentru femei cu 4 500.

Satisfăcător, cel puțin pînă în prezent, decurge și aprovizionarea cu combustibil. Am vizitat depozitele de combustibili din municipiul Craiova, din orașele Băilești și Filiași, precum și pe cele din comunele Poiana Mare, Mojaței, Pleșița și Castanovo. Sînt bine aprovizionate, în unele dintre ele existînd chiar stocuri prea mari, ca urmare a faptului că nu toți cetățenii s-au îngrijit, pînă la ora de față, să-și procure necesarul de combustibil pentru iarnă. La începutul actualului trimestru, în depozitele de combustibili existau 15 600 tone lemne de foc și 20 680 tone cărbuni. Tot în acest trimestru vor mai sosi încă 20 000 tone lemne și 40 000 tone cărbuni. În sfîrșit, cum în județul Dolj există și localități care, iarna, cînd sînt zăpezi abundente, rămîn temporar izolate, s-au luat măsuri ca, încă de pe acum, aceste localități să fie aprovizionate cu mărfuri suficiente pentru întreaga perioadă a sezonului rece.

ROMEO POPESCU

Discuție penibilă. Faptul este dealtfel confirmat cu sinceritate de către directorul adjunct al întreprinderii „Combustibilul”, Paul Caramangiu. Mi-a oferit și câteva exemple: manipulantul Valerică Milea furase din încărcătura pe care o transportase 440 de kilograme lemne, iar Pavel Marcel 1 100.

— Asemenea oameni compromit activitatea celorlalți — spune tovarășul Caramangiu. În cazul de care vorbiți, cu acel misit, lucrurile se pot petrece astfel: manipulatorii sustrag lemne de la fiecare transport, le depozitează la unul dintre ei și apoi, cu ajutorul unui intermediar, le plasează. Șeful de depozit nu este amestecat, nu poate fi, ar trebui să fie în combinație cu prea mulți oameni, să fie la discreția multora.

— Aveți dreptate, adică logic așa stau lucrurile dar cei care se ocupă cu asemenea treburi subterane nu prea știu ce este logic și ce nu. Mai mulți șefi de depozite mi s-au plîns că primesc vagoanele cu combustibil fără ca organele C.F.R. să le recîntărească.

La cererea insistență a întreprinderii, în Gara Progresul s-a efectuat nu demult recîntărirea unei garnituri încărcate cu combustibil. Lipsă 25 000 de kilograme; la 25 de vagoane, două și jumătate goale. Se înțelege că în asemenea împrejurări sînt sancționați furnizorii cît și responsabili gîrîlor unde s-au efectuat încărcările.

La despărțire tovarășul director mulțumește revistei dacă va consemna această stare de lucruri fiindcă astfel beneficiarii se vor mai speria și vor fi mai corecți. „Dar despre corectitudinea lucrătorilor din depozite ce ne spuneți?” îl întreb. „Vom căuta să introducem vînzarea în containere sigilate”.

VICTOR CONSTANTINESCU

Deși cam vreaște, depozitele dispun de combustibil suficient

Lipova — într-o singură legislatură

În urmă cu trei sau patru ani, un călător oarecare, nu neapărat ziarist, ar fi rămas surprins de liniștea patriarhală a orașului numit Lipova. Ar fi zărit, fără doar și poate, pentru că și astăzi se mai văd, urmele apelor care în mai 1970 au părăsit albia Mureșului și au îngropat, literalmente, străzile și casele bătrânului oraș pînă la înălțimea de doi metri. „Nu știu cum s-a făcut, recunoștea Laurențiu Drăgoi, secretarul Consiliului popular orășenesc, dar atît Lipova cît și celelalte două localități care compun orașul nostru, Radna și Șoimoș, nu au cunoscut o dezvoltare propriu-zisă. Pot să spun că Lipova își merita numele de oraș al pensionarilor. În 1962 de exemplu, în Lipova se construise un singur bloc cu trei etaje și două scări. Din 1970 și pînă la ora actuală s-au mai construit alte 9 blocuri, cu un total de 280 de apartamente, cărora li se va adăuga încă un bloc cu alte 160 de apartamente. Să mai notați că în aceeași perioadă, adică din 1970 și pînă acum s-au construit în așa-numitul „Cartier nou“ 42 de locuințe proprietate personală. Sigur că da, cifrele nu sînt cine știe ce mari, dar ținînd cont că pînă în 1970 orașul nu se schimbaseră la față aproape deloc, se poate spune că ne aflăm în fața unui avînt nemaiîntîlnit în istoria acestui oraș vechi de peste 600 de ani. Dincolo de aceste amănunte care au transformat liniștitul nostru orașel într-un adevărat șantier, trebuie să mai consemnăm și un aspect, poate cel mai interesant, adică faptul că Lipova a pornit pe drumul unei afirmări industriale. Fosta întreprindere de industrie locală „Electrometal“ va deveni în cel mai scurt timp, adică în chiar anul acesta, o secție a întreprinderii de va-

goane din Arad. Tot la Lipova au început deja construcțiile unei viitoare secții a întreprinderii de strunguri din Arad, după cum și o secție a întreprinderii de încălziminte „Libertatea“ din Arad. O dezvoltare însemnată, aproape triplă față de ora actuală, va cunoaște și „Apeminul“ care imbuteliază apa minerală a izvoarelor noi descoperite pe raza orașului. După calculele noastre estimative în legătură cu creșterea balanței forței de muncă, pînă în 1980 Lipova va avea aproximativ 18 000—20 000 de locuitori, ceea ce înseamnă aproape dublu față de anul 1967, cînd avea doar 11 740 locuitori.

Poate că introducerea mea privind cele trei momente ale Lipovei — ce-a fost, ce este și ce va fi — s-a întins pe un spațiu prea lung, dar numai dintr-un astfel de context se poate desprinde cu adevărat multitudinea de probleme și aspecte diverse pe care cei 19 deputați ai ultimei legislaturi le-au avut de înfruntat și de rezolvat din clipa în care au fost aleși de obște în fruntea gospodarilor orașului. Mulți dintre ei, cum ar fi Dumitru Bozgan, Rujița Mladin, Aurelia Schuszler sau Victor Arsenie, și-au făcut pe deplin datoria. Cetățenii circumscripțiilor electorale în care au fost aleși le-au încredințat doleanțele lor, iar deputații le-au adus la cunoștința conducerii orașului. Bineînțeles că deputații nu s-au rezumat numai la atît, ci i-au și mobilizat pe cetățeni la executarea lucrărilor solicitate.

„În acest an, prin munca patriotică la care cetățenii au fost mobilizați de către deputații lor, la capitolul construcții de străzi, au fost executate lucrări în valoare de 270 000 lei, materializate în 10 480 metri patrați. Au fost amenajate trotuarele pe o suprafață de

6 435 de metri patrați, ceea ce a echivalat cu o manoperă de 240 000 lei. Au fost pavate citeva străzi laterale pe o lungime totală de 3 kilometri, manopera muncii depuse de cetățeni fiind egală cu suma de 250 000 lei. Tot prin munca patriotică a cetățenilor au fost amenajate 6 hectare de spații și zone verzi, manopera muncii lor fiind evaluată la 1 073 000 lei. La același capitol al muncii patriotice depuse de către cetățeni am încadrat și plantarea celor 5 000 de pomi care înfrumusețează acum orașul nostru“.

La aceste cifre oferite de secretarul Consiliului popular al orașului, cifre care vorbesc elocvent despre activitatea deputaților, dar și despre hărnicia unora dintre locuitorii din Lipova, să adăugăm, citeva din inițiativele deputaților pe care i-am amintit.

Dumitru Bozgan, mecanic, șeful Stației de salvare, deputat în circumscripția nr. 14, Radna, propus în continuare pentru circumscripția nr. 19 (aceeași, dar cu alt număr, dat fiind faptul că Lipova va avea 23 de circumscripții, în loc de 19, ca pînă acum) a reușit să-i mobilizeze pe cetățeni la plantarea pomilor, amenajarea spațiilor verzi, pavarea străzilor și amenajarea trotuarelor. Rujița Mladin, președinta Comitetului orășenesc al femeilor, aleasă pînă acum în trei legislaturi, propusă și pentru alegerile de la 20 noiembrie, i-a mobilizat pe cetățeni din circumscripția nr. 4 la amenajarea unui spațiu de joacă pentru copii, la pavarea unei străzi a Cartierului nou, urmînd ca și celelalte două străzi să fie pavate tot prin munca patriotică a cetățenilor. Victor Arsenie, profesor pensionar, fost director al Liceului teoretic din Lipova, s-a zbatut pentru introducerea apei curente pe strada Mihai Vi-

teazul, dar și pentru reamenajarea izvorului Ceșma, construit acum citeva sute de ani de către turci, izvor ale cărui guri se infundaseră. Acțiunea sa a fost intens susținută de oamenii care locuiesc în preajma acestui izvor, întrucît dincolo de valoarea sa istorică, izvorul are și o apă foarte bună, apă de munte, puternic alcalinizată.

„Să recunoaștem însă, cu toate aceste realizări, că nu întotdeauna deputații noștri au știut să asculte de glasul cetățenilor pe care îi reprezentau, după cum și faptul că nu au știut cum să-i mobilizeze la gospodărirea orașului și a circumscripțiilor în care locuiesc. Mai ales străzile din centrul orașului sînt încă murdare, pline de hîrtii și praf, cu trotuarele sparte pe alocuri, și parcă nimănui nu-i pasă. Adevărul adevărat este că nu întotdeauna s-a muncit cu responsabilitate. Prea mulți cetățeni așteaptă totul numai și numai din partea Consiliului popular. În acest sens, al mobilizării efective a tuturor locuitorilor Lipovei la munca de întreținere și înfrumusețare a orașului lor, este încă mult loc pentru mai bine. Chiar dacă orașul se prezintă ca un adevărat șantier, nu trebuie să stăm cu mîinile în sîn, deoarece nu va veni nimeni să ne facă ordine și curat în casă. Trăim în aceste zile ora bilanțului, dar și pe aceea a unei riguroase perspective. Mureșul va fi îndiguit, canalizarea, o veșnică și delicată problemă, va fi rezolvată în următorii doi ani, numărul locuințelor noi, al blocurilor, se va dubla, motiv pentru care ar fi bine ca și conștiința locuitorilor din orașul nostru să se modifice în sensul dorit“.

Fără pretenția că am spus totul despre spiritul de gospodărire al locuitorilor din orașul Lipova, subscriem întru totul la remarcile formulate cu atîta convingere de către Laurențiu Drăgoi care crede și visează un oraș numit Lipova, mai frumos azi decît ieri și mai frumos mîine decît azi.

VICTOR NIȚĂ ■

Combinatul de oțeluri speciale din Tirgoviște numără aproape patru ani de existență și lucrează cu două oțelării: OE-1 și OE-2. După spusele lui Haralambie Banu, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, mulți dintre cei pe care îi vedem în fața cuptoarelor nu sperau cu ani în urmă să devină oțelari chiar în locul lor de baștină, aici pe meleaguri dimbovițene. Vremea a trecut, au primit ajutor de la Hunedoara, Reșița sau Cimpia Turzii și au apărut primele succese, vorbindu-se tot mai des de calitatea oțelului tirgoviștean. Și totuși, muncitorii combinatului n-au motive să fie pe deplin satisfăcuți. „Este neplăcut să recunoaștem, ne mărturiseste Haralambie Banu, că acum lucrurile nu merg la fel de bine în amindouă oțelăriile. Aș putea spune că oțelării, comuniștii, toți cei care alcătuim acest colectiv sîntem puși în fața rezolvării unei probleme deosebite: în timp ce la oțelăria 1 rezultatele sînt foarte bune, la OE-2 batem pasul pe loc, sau, ca să fiu mai autocritic, mergem chiar slab. Există, într-adevăr, unele cauze obiective: lucrări de investiție întîrziate la cuptorul 5, o serie de lucrări mărunte nerezolvate la vreme de constructor și mă refer la închiderea unor hale sau darea în funcțiune a unor poduri rulante cu 4-5 luni peste termenele inițiale sau, de pildă, am primit de la întreprinderea de colectare a metalului material pentru, cum îi spunem noi, oțel de masă, aceștia uitînd se pare că noi trebuie să obținem oțeluri speciale. Dar o bună parte din vină ne aparține nouă. Vedeți, la această oțelărie, 2, colectivul s-a format mai greu. Am adus aici oameni care nu făceau față în alte sectoare, procesul lor de calificare a durat mai mult, iar rezultatele n-au fost pe măsura așteptărilor. Desigur, nu ne lamentăm și mai ales nu încercăm să ne

Un dialog direct între O.E.-1 și O.E.-2 de la Combinatul de oțeluri speciale din Tirgoviște

Democrația pentru oțelari înseamnă responsabilitate în fața cuptoarelor

scuzăm. Făcînd oțel la Tirgoviște, trebuie să învățăm să creștem și oțelari. Să formăm și să modelăm oameni care să dea oțel. Nu sînt cuvinte mari. Este exact ceea ce am neglijat într-o măsură. Am crezut că lucrurile vor merge de la sine, mai ales că aveam experiența celor de la oțelăria 1. N-a fost așa. Cazurile de indisciplina, absențele nemotivate sînt o cauză a acestor rezultate slabe la OE-2. Am luat măsuri și roadele încep să apară. Am organizat colective de comuniști care au urmărit schimbările, care au stat de vorbă cu cei tineri, în formare. Despre necazurile lor, despre familiile lor, despre activitatea pe care au depus-o. În curînd, sîntem siguri, și la oțelăria 2 lucrurile se vor îndrepta“. Dar, deocamdată, prea multe nu s-au schimbat.

La OE-2 încerc să stau de vorbă cu cîțiva dintre oțelari. De pildă, aflu de la maestrul Solcan, că Ștefan Cornel a lipsit la un moment dat timp de 11 zile. Par și simplu a dispărut. „Eu sînt din comuna Sălcioara, îmi spune acesta. Fac naveta. Oțelari sînt de cinci ani și meserie am învățat de la maestrul Bara. Am lipsit o dată unsprezece zile, am fost la o nunță, s-a lăsat cu scandal și am ajuns la miliție. Dar de atunci nu s-a mai întîmplat“. Îl întreb dacă știe ce au însemnat acele zile pentru cei care i-au ținut locul. Tace. Îl rog să-mi spună ce înțelege prin responsabilitate. Îmi răspunde sec, că trebuie să-și îndeplinească sarcinile și să fie disciplinat. Știe că trebuie să dea, cu schimbul său, o șarjă pe zi, că au început să dea chiar și mai mult. Apoi tace din nou.

Vasile Stroe, un bărbat de 27 de ani, care a lucrat ca mecanic agricol la I.A.S. Valea Călugărească și care, aflînd de la televizor ce înseamnă să fii oțelar, a lăsat „vinul pentru oțel“, este prim-topitor. Și el a învățat meserie de la maestrul Bara, și el face naveta, însă, în plus, aici a mai învățat că meseria de oțelar n-o poate face oricine. Că fiecare șarjă are ceva nou, te obligă să gîndești, îți pune probleme. „Vorbindu-vă despre șarjele noastre, se destăinuie el, ajung să vorbesc despre democrație, despre responsabilitatea oțelarului. Despre faptul că și eu la rîndul meu, ca și maestrul Bara, trebuie să cresc alți oțelari. Pentru că

n-ajunge să înveți să fabrici oțel, ci trebuie să înveți și ce înseamnă democrația, responsabilitatea. Am propus să se facă niște cursuri de calificare pentru oțelari. Apoi am propus să mi se dea niște tineri, ca să facem o echipă, să vedim tuturor că se poate“.

Ion Ungureanu are douăzeci de ani, implinînd de curînd. Este din Pașcani și visul lui era să devină strungar. Are breton, vorbește smecherește, arborînd o mină indiferentă. Își aprinde o țigară, se proptește într-o rină și ne măsoară cu detașare.

— Cînd ai lipsit ultima oară? îndrăznesc eu.

— Ce?! A, în februarie. Și de atunci, niciodată!

— Îți place meseria?

— V-am spus, am vrut să ajung strungar, dar întîmplarea a făcut să ajung oțelar. Îmi place.

— Crezi că muncești bine?

— Da, dar pot și mai bine!

— Și ce te împiedică s-o faci? Știi că schimbul vostru merge mai slab?

— Dacă n-avem toate vechile la timp și trenurile de turnare întîrzii! (Tot din cauza indisciplinei și a absențelor nemotivate a celor de acolo. După cum vedeți, lucrurile se leagă, intervine maestrul Solcan).

Îl întreb în continuare pe maestrul Solcan de ce oțelării de la OE-1 reușesc să-și facă datoria, să-și respecte angajamentele. „Nu ne putem compara cu ei, îmi răspunde dînsul. Au alți oameni“. Pe care și i-au crescut ei înșiși, insist eu. „E adevărat. Este și o lipsă a noastră, a comuniștilor, a uteciștilor. Am privit prea mult timp neajunsurile cu îngăduință. Trebuia să ne ținem de capul fiecăruia“.

★

La oțelăria electrică numărul unu, pe scurt OE-1, Constantin Sava, topitor șef, tocmai repara cuptorul după o șarjă, făcea adică operația de ajustare. Între timp, maestrul Ioan Costinaș, fost oțelar topitor la Cimpia Turzii, îmi spune că Savu, unul dintre oțelarii lor buni, a fost operator de utilaje la întreprinderea de beton celular de la Doicești și apoi s-a calificat aici oțelar. „N-am avut nici noi oameni formați. I-am crescut. Vorbim despre democrație, despre răspundere, dar asta înseamnă muncă concretă. Așa

ne-am format un colectiv încheșat. Eu cred că la OE-2, în afară de greutățile așa zis obiective, bunăoară lipsa unor utilaje, cei tineri, care trebuiau modelați cu grijă, au fost lăsați puțin de capul lor“.

Stau de vorbă cu un vechi oțelar, Marin Starcu, care de douăzeci și șapte de ani a pregătit turnarea oțelului la Reșița și la Tirgoviște.

— Care a fost primul lucru pe care l-ați făcut cînd ați venit la Tirgoviște?

— Am învățat oamenii să înțeleagă. Nu vă mirați, nu m-am exprimat greșit. Sînt comunist vechi și am aproape treizeci de ani de meserie. Am venit aici pentru că am cerut-o. O oțelărie nouă este o șansă chiar și după douăzeci de ani de meserie, dărmite pentru cel care se apucă de tînar de ea. Acest lucru trebuia să-l înțeleagă cei veniți proaspăt.

Apoi am vrut să-i fac pe oameni să aibă încredere în mine. Și am folosit exemplul personal. Eu pregătesc ansamblul de turnare. Asta presupune să fiu cu ochii în patru pentru ca oțelul să iasă bun. Să nu pierdem nimic din el pînă la o șarjă ne costă pe toți și costă și economia țării foarte mult. Să păstrezi și să întretii utilajele, să te intereseze soarta lor ca propriile tale lucruri.

— Știți că rezultatele celor de la OE-2 sînt mai slabe ca ale oțelăriei în care lucrați?

— Cum îți crești oamenii, așa îi ai. Trebuie să fie o preocupare a colectivului de acolo.

— Dumneavoastră, cei de aici nu-i puteți ajuta?

— O facem. În adunările generale discutăm situația lor, s-au făcut și propuneri, dar în ultimă instanță totul depinde de ei. Democrația are pentru oțelari un înțeles de foc. Să ne dezbaterem problemele la temperaturi înalte. Dimeinea, în operative, muncitorii discută cu directorul, de fapt cu întreaga conducere, aici la gura cuptoarelor. Apar soluții, idei noi. Dar, cum vă spun, la fața locului. Democrația noastră trebuie să însemne responsabilitate în fața cuptoarelor.

Un asemenea punct de vedere e chiar punctul pe I. Rămîne însă ca el să fie pus apăsător, cum știu să o facă veritabilii oțelari.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Oameni fără căpătii, dis-de-diminează...

OMUL NOU

Orațiune despovărată de prejudecăți

De-a lungul existenței sale istorice, omul truditor n-a dus numai pe umeri și pe brațe povara unor relații sociale strimbe și ostile. Spoliatorii au avut grijă ca, foarte de timpuriu, să-i exploateze, cit mai barbar posibil, și ignoranța și conștientă, obiectiv precară, în care se afla omul dominat de forțele vrăjmașe ale naturii. I-au strecurat în minte și în suflet credințe deșarte, superstiții, frica de puteri supranaturale, iluzia că-și poate ghici destinul cu ajutorul unor științe oculte, că-l poate schimba prin farmece și prin vrăji, învăluindu-i conștiința în prejudecăți care-l făceau să-și continue truda chinuitoare și să suporte mizeria vieții cu speranța unei fericiri veșnice, în lumea de dincolo, în împărăția cerurilor, singura fără de început și fără de sfârșit. S-a cultivat sistematic în conștiința celor mulți și obidiți fuga de real, evaziunea mistică în lumea de dincolo, bazate pe disprețul față de bunurile și realitățile acestei lumi. Un tiranic „crede, și nu cerceta” a pus la căte grele la porțile cunoașterii logice. Povara aceasta spirituală s-a arătat a fi mult mai apăsătoare, cu consecințe mult mai grave pentru ființa umană, reușind să-i bareze calea spre eliberare și împlinire. E o formă de alienare care rămâne vreme îndelungată în conștiința multor oameni chiar după lichidarea alienării economice, sociale și politice. Cu ea omul nu trebuie să ducă încă o luptă înverșunată. Ce altceva sînt și azi tentativele jalnice ale unora de a-și schimba destinul prin vrăji, de a-și afla norocul în ghioc, de a-și alia forțe supranaturale pentru a reuși la un examen sau a cuceri inima celui sau celei iubite, decât rămășițele dezonorante ale unor mentalități învechite? Omul nou nu poate accepta sub nici o formă acel fatalist ignorabimus, în umbra căruia o babă analfabetă ar putea, chipurile, ști mai mult decît un doctor în medicină, farmacie sau psihologie. El lucrează permanent, cu instrumentele științelor moderne, asupra propriei conștiințe pentru a o despovăra de ignoranță, de erezii și prejudecăți. El nu poate crede că boala e o pedeapsă divină a cărei vindecare presupune magia sacerdotală. El va repudia pe șarlatani și pe vinzătorii de elixiri care pretind a vindeca bolile prin purificare, marcindu-și crasa ignoranță sub o invizibilă manta a unei puteri divine. El va trebui să știe că încă din antichitate Hipocrate a demonstrat convingător că bolile nu-s o pedeapsă a lui Dumnezeu, că ele au cauze naturale, ca toate relele de pe lumea aceasta, și ca atare trebuie înlăturată cauza pentru a face să dispară efectele. Înlăturarea aceasta nu se poate face pe căi miraculoase, ci numai cu ajutorul rațiunii prin cunoașterea temeinică și științifică a lumii, a omului și a societății.

Omul nou nu poate accepta umilită de a avea același orizont de cunoaștere cu omul din întunericul peșterilor. De aceea, el va fi un neobosit luptător pentru răspindirea cunoștințelor științifice în cele mai largi pături sociale, pentru a-l ajuta pe fiecare să se cunoască mai bine pe sine, să înțeleagă dialectica raporturilor dintre cauză și efect, dintre individ și societate, dintre om și natură. Militind consecvent într-o asemenea direcție raționalistă el va contribui, totodată, la permanenta lui împlinire. Despovărea omului de frica animalică, de spaima necunoscutului, de greul ignoranței, de teroarea forțelor oarbe ale naturii, de prejudecăți, va face să cadă unul din lacătele cele mai grele pe care ideologia exploatare le-a pus la poarta minții celor mulți și obidiți. E o datorie și o onoare pentru orice om cu adevărat nou să smulgă lacătul rusinii și umilitei spirituale. Credința în practicile oculte a fost de mult luată în deridere de înțelepciunea lucidă a românului care o socotește „un impozit pe prostie”. Împotriva celor ce le mențin încă din prostie și ignoranță, din interese materiale și ideologice trebuie acționat cu toată hotărîrea, folosindu-ne de cuceririle științei, de filosofia materialistă, de bunul-simț al omului contemporan, înaintat.

ION DODU BĂLAN ■

Bănuît în amploarea spațiilor sale de muncă, înspre care s-au grăbit sute de mii de oameni, Orașul lucrează. Este abia ora opt și jumătate; administratori riguroși, ne gîndim, au ridicat deja condicile de prezență iar ceasurile de pontaj au înregistrat demult intrarea în primul schimb. În timp ce se desprind anevoie, din picla dimineții de toamnă, străzile rămîn în seama celor ieșiți la primele cumpărături ale zilei. În mulțimea acestora, încercăm să deslușim pe cei care au pornit să cucerire orașul fără nici un rost și să-și omoare timpul de la primele ore ale zilei, cu mersul lor oscilant, cu privirile lor fără țintă, Oameni fără căpătii, dis-de-diminează...

În poarta Cișmigiuului îl întîlnim pe Marin Moise, 20 ani, zidar-mozaicar, de fel din comuna Bolintin Vale. Salopeta sa, stropită din abundență cu var și praf de ciment, arată că omul ar trebui să fie la ora aceasta undeva la lucru, pe vreun șantier. El spune că a venit la serviciu la ora șapte, cînd începe programul, dar neavînd materiale a plecat să se plimbe prin oraș cîteva ore. Susține că a fost învoit de un meșter numit Costel. Pe șantierul deschis la hotelul „Carpați”, unde trebuia să fie prezent, nu există însă nici un meșter cu acest nume iar inginerul Gheorghe Păun, care conduce lucrările, rugat de noi să ne ajute să-l cunoaștem pe zidarul Moise Marin, încearcă să ne convingă că toți oamenii sînt la posturile lor și ca dovadă în acest sens ne prezintă un alt zidar, care e adevărat că se numește tot Moise, dar Florea, nu Marin. Noua noastră cunoștință poartă o interesantă cravată liliacie la un splendid costum neșifonat, încît amîntul ne apare revelator în privința ritmului însuflețit de lucru de pe acest șantier unde harababura e-n floare iar răspunderea e privită cu aceeași îngăduință cu care însuși șeful șantierului recunoaște — în cele din urmă — că materialele au sosit ba la ora 7, ba la ora 8, ba la ora 9...

Un bărbat tînăr, la volanul unei Dacii 1300, vine dinspre strada Constantin Mille și parchează, cu îndemnare, lângă Palatul Telefoanelor. Verifică grijiului dacă ușile sînt încuiate și urcă, fără grabă, spre Calea Victoriei. În colțul străzii se oprește puțin. Bănuim dilema. Pornește apoi tot în pas de voie spre stînga, în direcția magazinelor „Electrolux” și „Muzica”. Are 30 de ani, se numește Alexandru Georgescu și locuiește pe strada Fundeni la numărul 3. De mai multă vreme nu are serviciu. Ceea ce nu înseamnă că nu lucrează, spune el. Azi, de exemplu, și-a lăsat acasă soția cu cinci copii, cel mai mic avînd trei luni, și a

transportat-o în oraș pe soacra sa, florăreasă. A descărcat mașina cu crizanteme în Piața Unirii, urmînd să mai treacă pe-acolo după prînz, pentru a-și lua acasă soacra și banii rezultați din negoțul zilei. Pînă atunci, însă, după cum singur afirmă, „vizionează vitrinele”.

Oarecum asemănător este și cazul lui Ioan Costache, 25 ani, încărcător-distribuitoar la I.C.L. Universal și tată a patru copii pe care nu i-a mai văzut demult, de cînd i-a incredințat socriilor, căci nu este curios din fire, spune el, să-i vadă crescînd și nici nu știe exact școlile la care învață doi dintre acești copii. Griji are totuși destule, mărturisește, ocupat fiind întotdeauna, ca și astăzi, să conducă și să supravegheze comerțul pe care-l face în Balta Albă soția sa, Leana, florăreasă, și sora sa, Laura, despre care aflăm că, aceeași îndeletnicire avînd, prin faptul că întreprinde acest negoț la colțul Universității, ar avea motive să se considere cea mai cultă din familie. Lui însuși nu-i displace cultura și argumentează insistînd să ținem cont că nu l-am cunoscut în incinta vreunui restaurant, ci în fața „Cinemateciei”, așteptînd să cumpere bilet la „Omul mafiei”. În privința faptului că se „culturalizează” astfel la o oră și jumătate după ce programul serviciului său a început — și de unde recunoaște că a dat bir cu fugiții — ne roagă să-i punem un „diagnostic mai ușor” intrucît, ca să-l cităm iarăși, „cei de la serviciu mă știu sub altă pregătire de nivel înalt” (!?).

Sigur de el și convins că ar avea aceeași pregătire și de același nivel este și Emil Pieleanu, elev în anul doi la Liceul industrial „Semănătoarea”, alt amator al filmului pomenit mai sus. Cursurile școlii încep la ora 14 iar el, afirmă, reține totul din clasă, de la lecții, așa încît acum, dimineața, nu este neapărată nevoie să mai rămînă acasă și să învețe. Că este totuși riscantă pentru el hotărîrea de a părăsi frumosul apartament din Drumul Taberei, construit prin strădania tatălui său, lăcătus la întreprinderea „Steaua roșie”, și a mamei sale, portăreasă la A.S.E., unde ar avea condiții excelente de-a învăța, am putut constata imediat, prin cîteva întrebări al căror răspuns se afla chiar în caietele cu noțițe pe care le purta sub braț. Or, caietele acestea — fără a fi fost citite — nu l-au ajutat să știe nici părțile componente ale strungului și nici că Eminescu n-a murit între cele două războaie mondiale!

Poate ca un reflex al deprinderilor dobîndite la cursul de stenodactilografie pe care afirmă că-l urmează, Silvia

Rogojan, 20 ani, fostă șatenă, actualmente blondă, singură și tristă fiindcă nu are nici o prietenă, spune ea, și nici colege n-ar putea să aibă, adăugăm, din moment ce nu muncește nicăieri, bate nervoasă cu degetele pe marginea barului „Continental” ca pe o claviatură imaginară, simpla sa prezență aici, la ora 9,45, făcînd imposibil, evident, să mai poată fi de față și la cursul amintit care se desfășoară, după cum singură spune, chiar între orele 8 și 10. Cu asemenea frecvență nici nu este de mirare că în două luni, de cînd a hotărît să se califice în această meserie, n-a reușit să afle marca și numele nici unei mașini de scris. Dintre flori, iubește narcisele, dintre parfumuri, pe cele franțuzești, iar dintre clipe, ca să zicem așa, pe cea „de azi”.

Tot la barul „Continental” am întîlnit-o pe Ana Țapu, de 19 ani, de fel din comuna Nucii, Ilfov. La cinci fără un sfert dimineața, spune, a avut prima mașină la București. La șase a fost în autogara Băneasa. A luat orașul în lung, pînă pe bulevardul Ion Șulea, la o soră a ei căreia i-a adus un pachet de acasă și unde s-a și fardat, mărturisește, deoarece acasă, de față cu părinții, n-ar fi îndrăznit. Astfel, cu pleoapele albastrii, a alergat în centrul orașului, la „Continental”, unde de mai multă vreme se întîlnește cu un tînăr prin a cărui țară, după cum spune ea, curge „un fluviu, Ecuatorul”...

La braseria „Athénée Palace” îl găsim pe Ion Băicoianu, bișnițar notoriu. Este inginer constructor și lucrează, numai în scripte, la întreprinderea de construcții montaj Buzău, vreo trei din cei patru ani de cînd a terminat facultatea consumîndu-și-i pentru a ispăși o dubioasă afacere cu niște icoane. Fiind un intelectual, vrea să ne arate că știe să vorbească: „nu se mai poate rezista dacă nu mă duc să lucrez”. Apoi într-o încercare de teoretizare a condiției bișnițarului: „Sistemul nostru de viață se va termina, chiar dacă vrem noi sau nu. Măsurile astea, legile...” Nu-și încheie însă discursul. Ca și cum i-ar fi spus cineva că i-a luat casa foc, se repede spre uși și dispare în stradă. Nu vrem să ducem pînă la ultima consecință această întîlnire, firește. Dar ieșirea, să recunoaștem, a fost demnă de calitatea omului.

Oameni fără căpătii. Dincolo de ei, însă, bănuît în amploarea spațiilor sale de muncă înspre care s-au grăbit sute de mii de oameni și în care au rămas, la datorie, sute de mii de oameni, Orașul lucrează. De ce unii să rămînă pe margini?

DUMITRU ELIADE ■

La cinemascopul din Ploiești nu mai sînt locuri în schemă!

La 24 de ani, Constantin Crețu din Ploiești, strada Brazdei, numărul 27, e un flăcău cît muntele, cu brațe vinjoase, capabile să sfarme pietre. Numai că tînărul mecanic-auto nu-și folosește mîinile la spart pietre și nici măcar la repararea diverselor piese de automobil, după o meserie învățată la școala de corecție, prin 1972, ci la specula cu bilete de cinematograful obișnuitul său „loc de muncă” fiind cinemascopul din centrul municipiului. Are 8 clase terminate și 150 de lei în buzunarul de la piept, umflat în preajma spectacolului de la ora 13.45 al peliculei indiene „Făgăduiala”. În mare, cam asta e tot ceea ce are Constantin Crețu pînă la 24 de ani, restul fiind negură și tăiat de frunză la cîini.

Surprins în plină „activitate” de elevul frunțaș de miliție Eugen Dragotă, Constantin Crețu se dovedește a fi o mai veche cunoștință a organelor de ordine. În urmă cu cîteva luni, maiorul Gheorghe Pirnea de la Serviciul judiciar al miliției municipiului s-a zbatut să-i găsească un loc de muncă, dar Crețu n-a rămas decît puțină vreme la Institutul de proiectări Prahova, așezînd după — îl cităm — „chestii mai ușoare, eu fiind bolnav mai demult și chiar firav”, încercînd cu reparatul lădițelor la I.C.V.A. și cu alte asemenea treburi, pentru a se opri, firește, după o îndelungă chibzuință, la vindutul biletelor cu suprapreț! La întrebarea „din ce trăiește?”, răspunde textual: „am acasă tot ce-mi trebuie, inclusiv pe

Evelina, care a fost calculatoare, dar care s-a lăsat și cu care sînt însurat fără acte”. Numele de familie al Evelinei nu și-l amintește, după cum nu-și amintește nici ce lucrează tatăl său, „ceva la Brazi, o fi vreun muncitor”, cel care îi dă să mănînce și îl îmbracă pe proaspătul gineric. Pare să nu fi învățat ce-i roșitul obrazilor. Pe un ton mai degrabă părintesc, colonelul Ioan Mihai, locțiitorul comandantului Miliției municipale, îi explică răbdător că a sosit vremea să-și caute de lucru și să se apuce de-o treabă serioasă, „la cinemascop nemaifiind locuri în schemă”. Constantin Crețu, care așază, la 24 de ani, pe masa părinților numai veșnice promisiuni și bilete de film neplăcute, nu pare deloc impresionat. Pur și simplu zîmbește, parcă amuzat de întîmplare și de flashul aparatului de fotografiat.

Găsit de locotenentul Liviu Capciu de la același serviciu judiciar la barul de zi „Omnia”, față-n față cu o cafeluță și un lichior, Dumitru Octavian, zis „Ferdi”, strada Teмиșani, numărul 34, zîmbește la fel de stins cînd i se cere legitimația de serviciu. Implicat în mai multe furturi și în mai multe condamnări, „Ferdi” a fost repartizat, în urma intervenției organelor de miliție, la turnătoria de la „1 Mai”, dar n-a găsit timp să-și facă analizele, avînd, după cum se poate vedea, chestiuni mai importante la ordinea zilei. Are de gînd să se califice, cum zice, la ce-o găsi, dar nu-i prea convine ce i s-a propus (!), diminețile fiind ocupat cu hrănirea porcilor din bătătură și cu ajutorarea mamei în educația celor 3 frați mai mici!

În vreme ce tatăl său, mecanic respectat la locul de muncă, se zbate spre a hrăni 6 guri, fiul cel mai mare, Dumitru Octavian zis „Ferdi”, bea lichior la „Omnia” și-și ia angajamente. Cu 5 ani mai mic decît „colegul” Crețu, „Ferdi” e un personaj la fel de trist

Între două spectacole cu „Făgăduiala”, Constantin Crețu, un băiat „bolnav mai demult și chiar firav”, își așteaptă clienții

Ocupat fiind cu o cafeluță și-un lichior, „Ferdi” nu și-a găsit încă timp pentru analizele cerute de încadrarea în muncă

și de anacronic, pe ambii nemunca scoțîndu-i în afara societății. Poate că acum, în ceasul al treisprezecelea, vor înțelege, în sfîrșit, că viețile lor încep de la ei înșiși și că, oricîtă bunăvoință ar avea ceilalți, ei sînt primii răspunzători de biografiile lor.

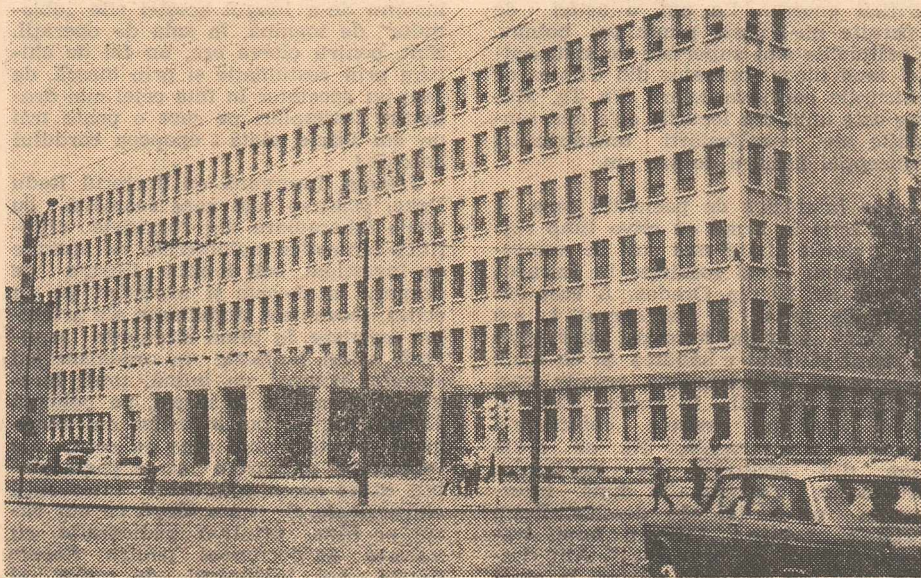
OVIDIU IOANIȚOIA ■

O anchetă la Academia de Studii Economice

Cît de reprezentativă pentru studenți este activitatea reprezentanților lor în organele colective de conducere

La ședința din 24 octombrie a Consiliului profesoral al Facultății de planificare și cibernetică economică din A.S.E. București se poate spune că reprezentanții studenților au fost la înălțime: bursile speciale din acest an au fost acordate în unanimitate pe baza propunerilor formulate de studenți și prezentate de reprezentanții lor Tifigiu Liviu, anul IV—C, președintele Consiliului A.S.C. din facultate; examenele de matematică (anul II) și statistică economică (anul III) nu se vor da scris — cum se propusese — ci oral cum a susținut, obținând în cele din urmă „majoritatea”, studentul Zamfir Gheorghe, anul III—A; de altfel în planul de muncă al consiliului pe acest an sînt incluse multe probleme specifice studențești, cum ar fi analiza „bugetului” de timp liber al studenților din anul IV („șase ore în fiecare zi plus lucrarea de diplomă, 13 materii cu tot atîtea examene, chiar dacă șase se numesc colocvii”); analiza modului în care se susțin trei cursuri (asupra cărora studenții nu s-au decis încă); situația disciplinelor pentru care nu s-au editat cursuri etc.

Faptul nu surprinde dat fiind climatul de încredere pe care conducerea facultății, ca și majoritatea profesorilor cu prestanță, îl creează prezenței studenților la „masa de decizie. Semnificative sînt punctele de comunicare pe care însuși decanul facultății, tovarășul conf. dr. Virgil Sora, le întinde studenților ori de cîte ori are prilejul, inclusiv în ședințele consiliului profesoral: „Avem studenți buni, bătaioși și încrederea noastră în ei decurge în bună parte din responsabilitatea cu care abordează problemele și formulează soluții”. Smeureanu Ion, acum în anul II—B, pe cînd era în „unu” a propus și s-a aprobat un program de consultații mai individualizat decît cel tradițional. Zamfir Gheorghe, pe cînd era în „doi”, a propus și a realizat un dispecerat, în coordonare studențească, privind activitatea la Calculatorul electronic.

Un argument edilitar și arhitectonic pentru extinderea pe care a cunoscut-o Academia de Studii Economice în ultimul deceniu

Sînt și alte probleme ale studenților, prezente într-o formă sau alta, în activitatea reprezentanților. Cît de cunoscută — și recunoscută — este această activitate de către studenți, aici părerile sînt împărțite. Opinia lui Martin Victor, anul IV—C, vicepreședinte al Consiliului A.S.C., este sintetizatoare: „Mulți nu-și cunosc reprezentantul, dar apelează la el indirect, nu-l cunosc nominal, dar știu că există”. Pe aceeași linie se înscriu și răspunsurile unui grup de studenți de la o altă facultate — Comerț — la una și aceeași întrebare: „Știți cine vă reprezintă în Consiliul profesoral?” Dacă în legătură cu numele reprezentantului, răspunsurile erau în jurul și uneori chiar coincideau cu cel adevărat, nedumeririle studenților vizează chestiuni de fond. De pildă, Strutinschi Dan, II Comerț, nu știe „cam care este puterea unui student în consiliu”, Stoica Nicolae, III

R.E.I. — „cam pe ce post se află acolo”: Puchianu Nicolae, II Comerț, constată „absența oricărui control asupra activității lor”; Neagu Nicolae, III R.E.I., exemplifică absența opiniei reprezentantului lor prin reimpărțirea nejudicioasă a studenților în grupe noi, acum, la mijlocul studiilor, iar Seche Eugen, I.C.I. — exemplifică — cu aceeași absență dar a altui reprezentant, în problema repartizării studenților din anul I în subgrupe de studiere a limbilor străine. Șirul nedumeririlor ar putea fi lungit oricît de mult. Tot Neagu Nicolae încearcă să sintetizeze: „Reprezentanții noștri sînt cunoscuți, dar într-un cerc... restrîns” (apreciere ce avea să fie însoțită de majoritatea celor cu care am discutat pe parcurs).

Această includere a studenților în dezbaterile propriilor lor probleme pornește de la cîteva principii ferme pe care decanul facultății, prof. aniv.

Alexandru Puiu, le urmărește cu consecvență: „De la bun început trebuie spus că studentul este un partener egal, capabil de a sugera decizii viabile în procesul de conducere al unei facultăți. Iar pentru ducerea la bun sfîrșit a acestui mandat e necesar ca reprezentanții să aibă întotdeauna o problemă concretă de rezolvat, prilej de afirmare a competenței și de confirmare a realei democratizări a vieții universitare”. Ca atare, și la Facultatea de comerț există acest climat de dialog deschis cu studenții atît direct cît și prin intermediul reprezentanților acestora în Consiliul profesoral.

Totuși, nu putem trece peste insuficiența funcționalitate a celeilalte relații — dintre reprezentanți și cei pe care-i reprezintă. De pildă hotărîrile luate în Consiliul profesoral în legătură cu cele două probleme ridicate mai sus (reorganizarea grupelor de studii și repartizarea în subgrupe de limbi străine) sînt pe deplin justificate, dar nedumerirea studenților va continua cîtă vreme reprezentanții lor nu vor face măcar efortul de a explica aceste hotărîri, de ce s-a făcut așa și nu altfel. (Iată o primă „temă” din acest an pe care o lăsăm în seama studenților — reprezentante Zamfirescu Mihaela, Popescu Mariana, Popa Steluța). Pentru că dacă autoritatea președintelui Consiliului A.S.C. pe facultate, Ivașcu Dorin, e recunoscută și apreciată de studenți, despre ceilalți reprezentanți nu se poate afirma același lucru.

Nu numai sub aspectele deficitare amintite mai sus, ci în genere, se remarcă o oarecare plutare în generalități în privința unei reprezentări reale, eficiente a studenților. Sarcinile asociației studenților comunisti sînt încă „în față” în acest domeniu, cum afirma președintele Consiliului U.A.S.C. din institut, asist. univ. Stancu Ion; popularizarea în masa de studenți a drepturilor și obligațiilor reprezentanților lor; mai multă atenție și mai puțin formalism acordate însuși momentului alegerii acestor reprezentanți; control ferm al asociației asupra îndeplinirii obligațiilor statutare de către reprezentanți; și — înainte de toate acestea — sau prin toate acestea, asociației îi revine ca principală sarcină educațională, formativă, ce decurge din înseși documentele de partid privind democratizarea întregii vieți sociale, crearea în rîndul studenților a unui climat de încredere în posibilitățile lor de a participa la perfecționarea și conducerea procesului de învățămînt.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

De ce scade curba rezultatelor la Olimpiada Internațională de Matematică?

În vara anului viitor, țara noastră va găzdui OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE MATEMATICĂ. Evenimentul impune o atenție particulară cu atît mai mult cu cît, în ultimii ani, curba rezultatelor obținute de loturile noastre reprezentative a coborît vertiginos. Dacă în 1974 încă ocupam un loc oricum onorabil, în 1977 ne-am clăsat pe locul 15, respectiv antepenultimul. Pentru redresarea unei asemenea situații, evident, se impune, mai întîi, depistarea cauzelor. Iată dar intenția cu care, zilele trecute, am discutat cu cîțiva profesori de matematică, pe care-i recomandăm în acest sens o pasionată activitate de depistare și sprijinire a elevilor dotați în acest domeniu.

Conf. dr. Ion Cuculescu: „Am condus delegația română la OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE MATEMATICĂ a elevilor între 1973 și 1977. În acest an am participat la lucrările finale ale olimpiadei naționale, în comisia centrală. Pentru seaderea continuă a rezultatelor noastre în clasamentul pe națiuni, din 1974 încoace, nu pot numi o cauză unică. Cred, de pildă, că putem acuza, pe de o parte, calitatea selecției lotului reprezentativ, selecție care se face, după finala pe țară, printr-unul sau mai multe baraje. Aceasta cu atît mai mult cu cît, dacă pînă în 1974, erau admiși la baraj finaliiști de la 10 puncte în sus, din acel an n-au mai intrat la baraj decît cei care au obținut minim 16 puncte. Este adevărat că acest lucru este stabilit de Regulamentul concursurilor pe obiecte pentru elevi, dar nu este mai puțin normal ca asemenea reglementări pe care le stabilim să nu fie considerate ca imuabile, mai ales că în toți acești ani un apreciazabil număr de elevi ne-au asaltat mereu rugîndu-ne să stăruiem pentru coborîrea baremului de punctaj în vederea intrării la baraj. Personal cred că ei au dreptate, că acest lucru ar asigura șanse mai mari alegerii celui mai bun lot reprezentativ. Nu este lip-

sit de importanță nici faptul că, spre deosebire de olimpiada națională la cea internațională materia cerută este mai redusă. Materia dificilă a ultimelor clase de liceu, pe care, în mod normal noi o pretindem la olimpiada noastră nu mai face obiectul cerințelor pentru O. I. — și evident nici pentru baraj — așa încît o mai largă participare la această ultimă selecție ar trebui să fie privită ca firească și utilă. Aș mai putea numi drept cauză a rezultatelor slabe de care vorbim și ceea ce mie mi se pare o slabă pregătire în general a elevilor pentru O.I. Mă gîndesc desigur și la preocuparea în acest sens a profesorilor lor de matematică, la măsura în care elevii sînt ajutați și îndemnați să rezolve problemele date la olimpiadă în anii precedenți: În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd ca importanță, aș mai aminti că, din diferite motive, implicit din felul cum organizăm barajele nu toate virtuțile noastre participă la O. I., lucru care, fără îndoială, ne micșorează șansele. Apoi, în 1977 un singur baraj cred că a fost neconcludent. Li s-a lăsat concurenților o singură zi între etapa finală și baraj. Pentru aceasta din urmă mai rămînea o altă zi în care trebuiau să se desfășoare și festivitatea finală și masa comună, obișnuită în asemenea împrejurări. Departajarea n-a fost deloc clară. În 1976 s-au ținut două baraje. Departajarea a fost atunci foarte limpede. Cele spuse pînă acum sînt, desigur, doar cîteva dintre lucrurile care pot și trebuie să intre într-o astfel de discuție”.

Am încercat să aflăm de ce — în condițiile expuse — nu s-a ținut și în 1977 un al doilea baraj. La Societatea de științe matematice, secretarul acesteia, prof. Florea Păsărică, ne-a prezentat o adresă datată 15 aprilie 1977, trimisă de tovarășul Nicolae Teodorescu, președintele comisiei centrale, Ministerului Educației și Învățămîntului. „Mulți dintre cei necalificați — se spune în respectiva adresă — m-au rugat a-

proape cu lacrimi în ochi să-i încercăm încă o dată, avînd conștiința valorii lor, conștiința pe care eu însumi o am. Totuși (?) consider că ar fi fost o greșeală de neiertat să formăm echipa ca urmare a acestui baraj”. Lucru pentru care președintele comisiei centrale propunea ministerului un al doilea baraj. De ce însă nu s-a ținut — ca în alți ani — imediat acest al doilea baraj? De ce această complicație — și întîrziere — cînd totul putea fi foarte simplu? Amînarea mesei festive cu o zi era mai dificilă decît o asemenea complicație procedurală și funcțională? Ca să nu mai vorbim de faptul că, din motive extraprofesionale, elevul Stelian Mihalăș, în mod detașat cel mai bun din lot — a obținut la baraj 40 de puncte din 40 posibile, următorul calificat obținînd abia 30 de puncte — n-a mers, pînă la urmă, la O. I.

Acad. prof. dr. docent Caius Iacob, vicepreședinte al Societății de științe matematice, a avut de asemenea amabilitatea să opineze: „Noi avem în țară o bună și îndelungată tradiție în ce privește concursurile de matematică. Societatea noastră a continuat aceste tradiții: Pînă nu demult, toate chestiunile — inclusiv de organizare — erau în seama S.S.M. Ea a propus și organizarea O. I. A fost o inițiativă românească. Pînă în 1974 rezultatele au fost bune. Cam de atunci, însă, rolul organizatoric de prim plan a fost preluat de minister. E forul care organizează și alte olimpiade. Fatal, măsurile sînt uneori generale. Poate că nu se potrivește prea bine olimpiadei de matematică. Eu îmi permit desigur să zic poate, numai că rezultatele, de fapt, demonstrează acest lucru. Selectarea lotului este deficitară. Apoi, pentru corectarea lucrărilor, profesorii nu sînt nici aleși foarte bine — adică cei mai buni pentru asta — și nici n-au timp suficient. Este necesară mai multă grijă, pentru că se pun probleme de mare

finețe, aș zice ca în stabilirea unui diagnostic medical. Profesorii din comisie și mai cu seamă cei care însoțesc lotul trebuie să-și îndeplinească rolul mai activ. Există tradiții ale școlii matematice din diferite țări. Ei trebuie să aibă grijă ca la O. I. să fie reprezentat — prin problemele propuse — și specificul tradiției noastre. Și nu este ultimul lucru în ordinea importanței ca atît delegații noștri cît și problemele propuse de noi să ajungă la timp. Trebuie făcută o deosebire între profesorii teoreticieni și profesorii problemști cum le zicem noi. Rolul acestora din urmă e important, dar ei sînt cunoscuți mai mult la S.S.M. decît la Inspectoratele școlare și la minister. Eu de altfel n-am înțeles niciodată cum își alege ministerul colaboratorii pe care îi consultă. Lucrul nu este deloc lipsit de importanță, dar, desigur, nici nu este acesta momentul să intrăm în detalii. Oricum, pentru îmbunătățirea rezultatelor noastre la O.I. — mai ales că în 1978 se va desfășura din nou la noi în țară — cred că principalele lucruri de care trebuie să ținem seama sînt asigurarea unei bune selecții a lotului reprezentativ, precum și o mai mare atenție alegerii profesorilor”.

Înterupem aici prezentarea opiniilor exprimate de către interlocutorii amintiți, cu precizarea că toți cei cu care am stat de vorbă au stăruit cu deosebire asupra calității selecției lotului, a utilizării virtuților, precum și asupra necesității unui dialog eficient între Ministerul Educației și Învățămîntului și Societatea de științe matematice. Întrucît este vorba implicit de creșterea viitorilor matematicieni ai țării și dată fiind importanța științelor matematice pentru dezvoltarea societății moderne considerăm cele de mai sus doar preambulul unei discuții necesare. Așteptăm cuvîntul factorilor responsabili precum și al pasionaților acestui domeniu.

DORIN GHERGHINESCU ■

Reportajul unei operații pe cord deschis

„Oameni buni, trăiesc! Trăiesc cu adevărat!”

O scrisoare disperată: „...Actualmente am ajuns să fiu prizonierul apartamentului meu. De luni de zile eu nu am ieșit afară, sînt complet rupt de lume. Asta începe să mă doboare, să mă apese, mă face să-mi blestem zilele pe care le-am trăit sau le mai am de trăit, să ajung pînă acolo încît să-mi pun singur capăt zilelor. Nu pot să îndur sentința de a fi parazit social, nu pot să îndur ca soția și copiii să se uite la mine ca la un infirm. Nu vreau și nici nu pot cerși mila nimă-nui. Încerc să nu mă dau bătut. Iubesc cum este și firesc viața, natura, oamenii, tot ce mă-nconjoară. Iubesc acest pămînt cu cer albastru, pe care am încercat să-mi făuresc vise, răpuse de boală. Nu vreau să dau nici-un pas înapoi”.

Diagnostic: Stenoză mitrală cu hipertensiune pulmonară, fibrilație atrială, insuficiență cardiacă gradul IV, endocardită bacteriană subacută”.

Coborîm grăbiți din acceleratul de București tras la peron. E o dimineață tulbură la Tîrgu Mureș. Cad ultimele frunze. Trecătorii alunecă fantomatici prin ceață. Autobuzele se strecoară pe străzi, aglomerate, cu oameni atîrnînd pe scări. Se aud sirenele fabricilor. Oprim un taximetru și indicăm șoferului nebărbierit, șifonat de nesomn, să ne repeadă urgent la Spitalul de chirurgie nr. 2. Ridică din umeri nedumerit. Acolo unde au loc operațiile pe inimă! Incuviințează grav și iluminat. Apasă pe accelerator pînă la refuz. Scrisoarea citată mai sus e semnată de unul din pacienții spitalului în care urmează să intrăm, și e expediată înainte de internare. Scrisoarea unui condamnat la moarte printr-un accident nefericit al naturii. Pacientul se poate afla în aceste clipe pe masa de operație. Intenția noastră este să asistăm la operația lui pe cord deschis, efectuată de echipa doctorului Radu Deac. Operația cu numărul 100! Sîntem informați că din 100 de operații pe cord deschis, peste 90 au reușit total. Fapt extraordinar și de răsunset pentru că, se știe, numai unele clinici din lume, specializate în acest gen de operații ultra-rafinate, înregistrează peste 90 și 95% intervenții fericite.

În spital, pe trepte, pe culoare, prin săli de așteptare, trec în toate sensurile femei și bărbați în halate albe. Urcăm la etajul 2. În salonul de gardă e liniște. Cineva face duș. Un aparat de radio uitat deschis transmite ora exactă: 7 și 35 de minute. Din încăperile blocului operator se aud zgomote ca dintr-un laborator de muzică concretă, clinchete și șarje de instrumente extrase din etuve sterilizate. Femei și bărbați în halate albe, cu mască de tifon, cu mănuși de operație alunecă printre aparate ca într-o cabină spațială. Este momentul în care își începe activitatea echipa de anesteziști condusă de eminentul doctor Ștefan Kerek. Bolnavul care urmează să fie operat e adus din salon și pregătit pentru operație, anesteziat și catapultat în zonele rarefiate, imponderabile ale somnului și visului, departe de suferințele imediate, de erori și de griji, de lumea dezlăntuită.

E dimineață, devreme, și primul schimb de medici intră în sala de operații printr-un ritual exact, într-un travesti fabulos, cu măști sterilizate și mănuși transparente, purificate parcă prin nenumărate filtre, aproape desprinși de centurile de gravitație, ușori, elastici.

În acest timp, în camerele de gardă medicii echipei conduse de doctorul Radu Deac conversează atent, laborios, despre somnul de peste noapte al ultimilor pacienți din camera de reanimare și despre starea bolnavilor care vor intra în zilele următoare sub jetul de proiectoare al blocului operator. Mi se spune că sînt cîteva sute de inimi în țară care bat în speranța că vor fi vindicate în Clinica de chirurgie cardiovasculară din Tîrgu Mureș, că sînt cîteva sute de bolnavi care solicită prin scrisori disperate intervenția echipei de medici conduse de Radu Deac, cîteva sute de pacienți înregistrați care urmează să fie programați în lunile și în anii următori. Aftă de tîrziu? Nu trebuie să uităm că echipa de intervenție pe cord deschis din Tg. Mureș e restrînsă și personalul medical auxiliar insuficient, chiar dacă doctorul Radu Deac încearcă să ne asigure că actualele condiții în care lucrează reprezintă un triumf al rațiunii. Și îl cred. O intervenție pe cord deschis costă, la ora actuală, mii și zeci de

mii de dolari, plătiți de nenumărați pacienți de pe glob cu prețul unor sacrificii enorme. La noi, o astfel de operație nu-l costă nimic pe bolnav. Cheltuielile sînt suportate de stat. Astfel încît blocul operator din Clinica de chirurgie cardiovasculară din Tg. Mureș este unul din locurile cele mai sensibile ale manifestării umanismului concepției noastre despre om.

Ne interesăm de pacientul care a scris în urmă cu cîțva timp rîndurile citate mai sus. Se numește Zenobiu D. și locuiește în Intrarea Coreea nr. 20 din Oradea. A ieșit demult din spital! A fost operat, i s-a înlocuit valvula mitrală, intervenția a reușit și omul e sănătos. Și cu toate acestea, ni se precizează, reușita unei astfel de operații în stadiul final al bolii cardiace trebuie considerată excepție și nu regulă. Ni se arată una din scrisorile de mulțumire trimise de Zenobiu D. după intervenția pe cordul său deschis. Rețin primele cuvinte: „Oameni buni, trăiesc! Trăiesc cu adevărat!” Atît despre unul din pacienții readuși la viață

neamă ca: orice om. Și totuși, așa este. În sfîrșit, îi cerem permisiunea să-l însoțim de-a lungul acestei zile „obișnuite“ de toamnă, în sala de operații. Sînt, pentru cîteva ore, un fel de chirurg prin costumație și prin mască, de fapt un spectator în fața celei mai dramatice întîmplări pe care o poate trăi un om într-o viață: epopeea cordului deschis!

Trecem, împreună cu doctorul Radu Deac, printr-o sală care seamănă cu unele laboratoare din romanele științifico-fantastice, aglomerată cu aparate de investigat, sub lumini filtrate de draperii întunecate și urmărîm, pe un ecran, secvențele stupefiantă ale arterelor coronare în plină circulație sanguină, saltul fantastic în organism al singelui pompăt de inimă, totul înregistrat în alb și în negru, pe peliculă Kodak. Aici se pot investiga cinematografic efectele unui atac de cord, ale infarctului miocardic și se poate stabili exact necesitatea unei intervenții chirurgicale. Și acum, după ce am văzut pe film, printr-o radiografie cu valoare de document pentru fiecare dintre noi, înlăuntrul de fosfor al

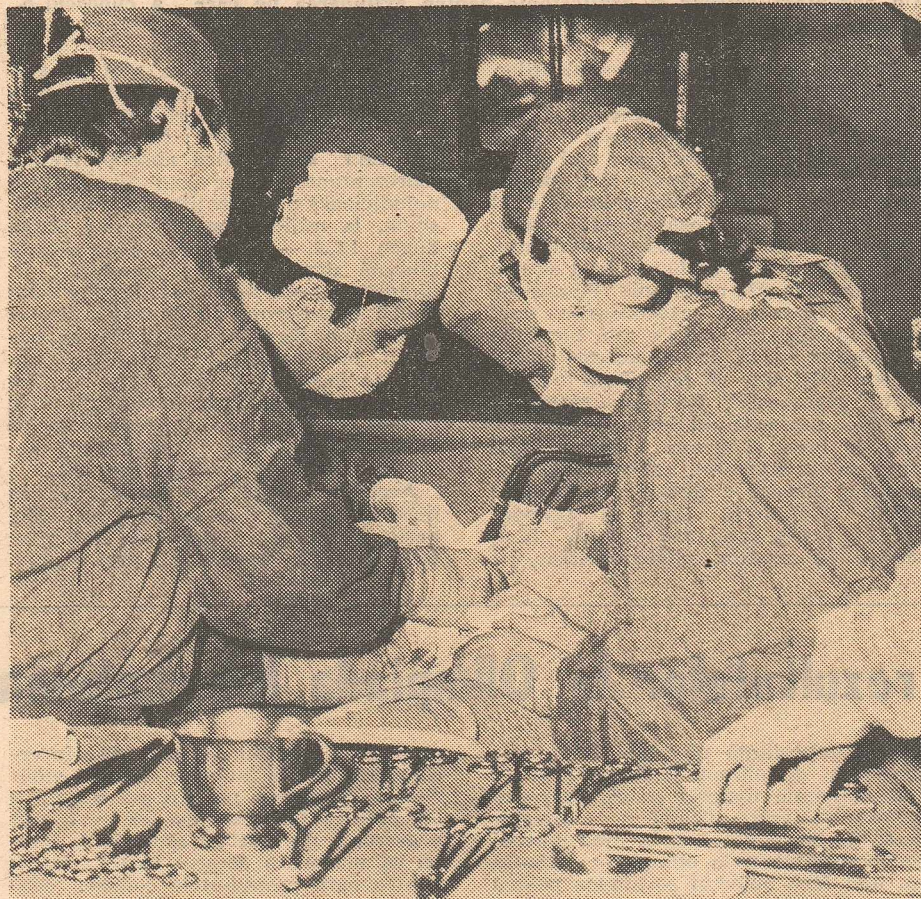
petrecute în făptura bolnavei. Sîntem înconjurați de cadranele și ecranele aparatelor de anestezie și ventilație, ale inimii și plămînilui artificial, ale monitorului pentru supravegherea constantelor vitale, de ecranul televiziunii cu circuit închis. Cineva respiră ritmic, adînc, dramatic în sală. E foșnetul pompei de respirație artificială.

Medicii și asistenții se cheamă între ei ușor, parcă din virful buzelor, parcă în vis, parcă anume ca să nu tulbure somnul bolnavei: Mihai, Paul, Suzana, Emil, Ștefan ș.a.m.d. Dintr-un sentiment firesc, de echipă și de solidaritate prin curaj și prin risc. Pentru că nu oricine poate face parte dintr-un astfel de echipaj. Din zeci de aspiranți s-au selectat, în virtutea experiențelor de fiecare zi, cîteva oameni cu o înaltă conștiință profesională, cu talent, cu pasiune, cu sete de informare, cu nervi și o sănătate de fier. Instrumentele se încruciează, inoxidabile, strălucitoare, deasupra pieptului deschis al pacientului aflate acum, probabil, în somn profund sau în somn lent. Inima, inima, inima e numai luptă, e numai zbcucium, e numai cutremur. Începe marea aventură a inimii dilatate din cauza bolii, hipertrofiate. Doctorul Radu Deac, împreună cu medicii din echipă, execută calmi, siguri, incizii după incizii pe inimă. Artere și vene „declampate“, scoase din circuitul normal al organismului, se conectează rapid, în cîteva fracțiuni de secundă, la rețeaua de vase artificiale care ținește din aparatele așezate jur-împrejur, ca dintr-o caracatiță. Ne scufundăm treptat într-un păienjenis de tuburi transparente și flexibile prin care sîngele pulsează fabulos, într-o junglă domestică de vene și artere din plastic care vor prelua în curînd circulația sanguină a organismului, prelungind-o în afara trupului inert supus intervenției și parcă în afara timpului. Treptat, treptat bătăile inimii se reduc, contractiile se estompează și inima devine un organ inert, eșuat. E aproape incredibil cum degetele înmănușate și ultrasensibile ale medicilor reușesc să se descurce printre instrumentele rigide înfipte în rana deschisă. Inima a murit! Trăiască inima! Viața continuă să se zbcuciume prin aparatul care reglează circulația sanguină în organism, pompînd ca o inimă obișnuită la un singur șoc, la o singură bătaie, 80 de mililitri de sînge propriu și de sînge obținut din donații, prin vasele comunicante ale femeii aflate pe masa de operație, oxigenînd centrul vital și întrefîind flacăra vieții. Fără precizia extraordinară a tuturor membrilor echipei și a tuturor aparatelor, fără sute de experiențe prealabile pe animale, fără intervențiile de zi cu zi în blocul operator, această operație pe cord deschis, unde fiecare fracțiune de secundă este importantă ca însăși viața, nu s-ar putea desfășura! Oamenii din fața mea au executat pînă acum aproape 60 de transplanturi de inimă pe animale și mărturisesc că sînt pregătiți în orice moment să treacă, dacă viața o va cere, la transplantarea ortotopică, prin scoaterea inimii omului și înlocuirea ei, în același loc, cu a unui donator.

La pupitrul de comandă al aparatului care preia sarcinile inimii și plămînilor se află în acest moment Giurconiu Emil.

Inima oprită a pacientei este întoarsă pe toate părțile, cercetată amănunțit și în cele din urmă secționată în locul ideal pentru înlocuirea valvulară necesară. Valvulele artificiale sînt pregătite. Valvule biologice, folosite pentru prima oară în țara noastră de echipa condusă de doctorul Radu Deac. Inima, odată deschisă și goliță de sînge, seamănă cu o pungă pe care degetele doctorului Radu Deac o răsucesc și o răscolesc febril, exact, despărțind cu bisturiul valvulele mitrale lipite una de alta din cauza bolii și lărgînd cordajul lor pentru o funcționare normală a cordului de acum încolo. Operația se numește valvotomie completă, valvuloplastie. În același mod, ni se spune, au fost efectuate, la alți pacienți, corectarea unor defecte cardiace congenitale simple — defecte septale — sau complicate — tetralogie și pentalogie Fallot. De asemenea, înlocuirea concomitentă a două valve cardiace.

Peste cîteva minute se reface drumul parcurs, de data aceasta în sens invers. Inciziile sînt cusute pe rînd, arterele și venele sînt recuplate în propriul sis-

Doctorul Radu Deac (al doilea din stînga) împreună cu echipa sa în timpul operației prezentate în reportajul de față.

de echipa de chirurși condusă de doctorul Radu Deac. Regretînd faptul că nu putem consemna reportajul propriei sale întoarceri printre oameni, ne oprim asupra pacientului care va fi operat azi, o femeie în vîrstă de 28 de ani, țesătoare într-o întreprindere din Gheorgheni, mamă a doi copii, cu numele de Floarea N. O ființă plăpîndă și discretă, măcinată de boală încă din adolescență, cu inima imensă ca un glob pămîntesc pentru demonstrațiile elevilor de școală.

Doctorul Radu Deac are 37 de ani și e tatăl unui copil. Statură mijlocie, eleganță decentă, calm aparent, față care nu trădează ușor expresiile sufletești, voce sigură, egală, gesturi economice, precise, ordine și disciplină care transpar și din felul în care sînt așezate lucrurile în minusculul său cabinet. Ne dă cîteva explicații telegrafice. Îl întrebăm ce a făcut azi, începînd de la primii ochi deschiși, pînă la salutul de „bună dimineața“ dat colegilor de echipă. E surprins. Ce să facă? S-a trezit, s-a ocupat de propria toaletă, a bătut un ceai, a răsfoit corespondența, s-a îmbrăcat și a venit „ca tot omul, la slujbă“. Sînt dezamăgit. Mi se pare totuși că un medic care face aproape zilnic operații pe cord, care răspunde timp de cîteva ore de viață și moartea pacienților săi în împrejurarea cea mai gravă din existența acestora și în locul unde se află impulsul fundamental al alcătuirii noastre biologice, nu se poate trezi dimi-

vieții omului, ne îndreptăm spre sala de operații. Ne completăm toaleta cu ultimele accesorii sterilizate. Doctorul Radu Deac a devenit mai intim, mai familiar. Echipa de medici și asistenți medicali foarte tineri pe care o conduce îl întîmpină ceremonios și amical, de data aceasta în halate albastre. Doctorul suride. Înțeleg că pe măsură ce se apropie de jetul de proiectoare din sala de operație, pulsul îi crește, emoția îl smulge din contradicțiile existenței cotidiene și-l proiectează în linia întîi a vieții și morții, acolo unde se alege definitiv valurile mării de țărni și unde își se cere ori totul, ori nimic pentru că în sala de operație, cu inima pacientului în mină, nu există jumătăți de măsură! De ce? „Inima însăși, ori bate, ori nu bate; ea nu bate așa și-așa, ea nu bate pe jumătate!“ — spune doctorul Radu Deac și în clipa următoare uită definitiv de restul lumii. Viața se concentrează asupra inimii din fața sa, care se zbcuciumă catastrofal în pieptul deschis al bolnavei.

Date tehnice, absolut necesare: Ne aflăm în sala de operații 4 medici chirurși, 2 medici anesteziști, un medic cardiolog, un perfuzionist, 2 asistenți instrumentari, un asistent de explorări, un asistent de anestezie și un reporter. Lumină de seră. Aparatele la care e conectată pacienta de pe masă foșnesc și pulsează ca zeci de orologii discrete și etanșe. Iei-colo pilpîie lămpi mici, colorate, care semnalizează evenimente secrete

tem de circulație sanguină. Gesturile acestea care pregătesc reîntoarcerea organismului la propriile bătăi de inimă sint meticuloase și întortocheate. Urmărindu-i pe cei 4 medici aplecați deasupra pacientei, încercând să coasă cu ac și ață — de fabricație specială — rânile deschise ale inimii, am pentru câteva fracțiuni de secundă revelația unui vechi proverb care spune că viața omului atîrnă de un fir de ață!

Ne privim ceasurile. Se împlinesc 14 minute de cînd inima pacienței a încetat să mai bată. Îi urmăresc trăsăturile umbrite de somn. Are fruntea ușor crispată. Cîteva riduri se strîng ca nervurile într-o frunză care se pregătește să cadă. Mă întreb ce imagini îi tulbură somnul acum? Și ascult, din cînd în cînd, raportul discret al medicilor și asistenților care citesc, după aparate, starea reală a organismului în diferite faze ale operației. Ne apropiem de momentul critic. Odată inciziile închise, inima cusută, vindecată de rana ei veche, uzurpatoare, medicii verifică eficiența intervenției, recuplind inima la circuitele normale, integrate ale organismului, încercînd să pornească motorul primordial, să-l smulgă din inerție, să-i restabilească bătăile. Moment de tensiune și de așteptare. Inima se umple din nou de sînge. În același timp trebuie goliță de orice bulă de aer pentru evitarea unui accident cerebral! Se face apel la „defibrilator“ pentru pornirea cordului cu ajutorul paletelor racordate la circuitul electric urban. Bruscu, trupul bolnavei tresare violent și în clipa următoare inima se zbate din nou ca o nebuloasă fierbinte, pompînd sînge în organism. Surpriză! Inima aceasta a pornit mai repede decît se scontă. Medicii se privesc în ochi cu emoție. Nu cumva să fi rămas aer în inimă! Urmăresc grăbiți înregistrările de pe monitor. Se apleacă și ascultă încordată bătăile inimii. E bine. Operația a reușit! Și dacă nu reușea! Intervenția se relua pînă la corectarea definitivă a defectului inimii. Inima pacienței bate din nou ca un cord normal. Se spune că doctorul Radu Deac are, prin experiență, o sensibilitate deosebită a degetelor care pipăie rana în cavitațile intime ale inimii. Colegii de echipă au o încredere oarbă în sensibilitatea sa. Într-adevăr, îmi aduc aminte acum, la un moment dat, înainte de a se închide rânile, doctorul Radu Deac a mai controlat o dată, intrînd cu degetele adînc în cord, desenul exact al operației. Și în acel moment colegii de echipă au ridicat privirile spre el cu răsufierea înțebăită. E bine! Șeful echipei de medici se retrage de sub proiectoare, se îndepărtează de teatrul de operațiune, lăsînd locul ultimului schimb care urmează să predea pacienta echipei de reanimare, de terapie intensivă. Oamenii lucrează acum decontractați. Ochii se iluminează. Zîmbesc. În atmosfera sălii de operație plutește un aer cald. Am transpirat. Viața reîntră în drepturile ei.

24 de ore mai tîrziu intrăm în camera de reanimare, în halate albe, sub impresia violentă a razelor de soare care năvălesc prin ferestrele înalte. E o zi de toamnă limpede și caldă cu frunze care cad sărbătorește din copaci pe caldarîm. Floarea N. își scoate masca de oxigen și ne răspunde că se simte bine. O întreb dacă mai are dureri. Zvîcnește capul și, surzînd, îmi răspunde că nu simte nici o durere. Mi se pare incredibil cum nu doare o inimă atît de frămîntată ieri, pe masa de operație! De jur împrejur, aparate, cadrane și ecrane pe care sînt urmărite reacțiile organismului.

Asistențele din echipa de terapie intensivă au fețele împurpurate și par obosite. Una dintre ele e însărcinată și va naște în curînd. Mi se pare teribil acest triumf al vieții într-o cameră de reanimare unde existența e întretinută prin transfuzii de sînge și tuburi cu oxigen.

În orice caz, ochii Floarei N. strălucesc fierbînt de recunoștință. Fața ei, întunecată ieri, se scaldă astăzi în lumină ca într-o cascadă. E pur și simplu transfigurată de o extraordinară sete de viață. Se spune că bolnavii de inimă sînt cei mai optimiști pacienți. Îți face impresia că Floarea N. va renunța la patul din sala de reanimare și va da buzna imediat în viața de toate zilele, pe un cîmp plin cu flori, gonind cu copiii de mină după fluturi. E imaginea care a obsedat-o în somnul grav de ieri, de pe masa de operație. „Oameni buni, trăiesc! Trăiesc cu adevărat!“ Iată o inscripție demnă pentru orice sală de reanimare din lumea largă.

A. DOHOTARU

Manșoane îngropate nu numai din punct de vedere tehnic, ci și administrativ

Despre autorul invențiilor asupra cărora vom zăbovi în cele ce urmează, despre tînrul inginer craiovean Adrian Stănculescu se pot spune, firește, o mulțime de lucruri. Absolvent din 1961 al secției de mașini și aparate a Facultății de electroenergetică din cadrul Politehnicii bucureștene, lucrător în colectivul de proiectare al Întreprinderii de rețele electrice din capitala Doljului, Adrian Stănculescu nu este, bineînțeles, un om perfect, ba chiar am putea spune, ascultîndu-l și cercetîndu-l biografia, atît cît ne-a stat în putință, că are și unele defecte, mai puține însă, îndrăznim să afirmăm, decît calitățile ce-l caracterizează, între ultimele așezîndu-se, la loc de cinste, dragostea pentru meserie și spiritul inovator. Mai multe brevete de invenție stau mărturie virtuților de mai sus, patimii inginerului Stănculescu de a iscodi și găsi drumuri noi în profesiunea sa.

Din mai multe invenții ale inginerului Stănculescu va fi vorba în cele ce urmează de două, anume de „Procedeu de manșonare de legătură pentru cablurile electrice“, brevet numărul 58037, precum și de „Procedeu de manșonare de derivație pentru cablurile electrice“, 58363, ambele datînd din 1973 și ambele reprezentînd îmbunătățirile unei mai vechi inovații a tehnicianului oltean, realizată în anul 1967, sub titlul „Manșoane din material plastic“. Cele două brevete, plecate de fapt din aceeași idee, reprezintă în esență înlocuirea tradiționalelor carcase metalice, din fontă, umplute cu masă neagră de turnare, folosite pentru îmbinarea în legătură și derivație a cablurilor electrice subterane, cu manșoane din material plastic, cărora autorul le-a găsit, prin comparație cu carcasele așa-zise clasice, o sumedenie de avantaje de ordin economic, între care reducerea cheltuielilor de transport, înlocuirea metalului și eliminarea masei de turnare, diminuarea forței de muncă, folosirea de material mai ieftin etc. În ansamblu, o reducere cu o treime a cheltuielilor impuse de operația de legare a cablurilor electrice subterane, o economie de peste trei sute de lei la fiecare manșon, cifră care n-ar spune, poate, prea mult, dacă n-ar intra în discuție, la nivelul rețelelor electrice din țară, o nevoie de cîteva zeci de mii de manșoane, anual. Imediat după apariția brevetelor de

invenție, al căror titular a devenit, firește, I.R.E. Craiova, ideea inginerului Stănculescu a fost îmbrățișată cu entuziasm, o comisie alcătuită la nivelul Centralei industriale a energiei electrice și termice încheind, după o temeinică analiză tehnico-economică, un proces verbal, prin care a recomandat, la 3 aprilie 1974, „generalizarea la întreprinderile C.I.E.E.T.—I.R.E. în vederea manșonării cablurilor cu izolație din PVC cu tensiunea de funcționare pînă la 1000 V“, subliniind totodată obligațiile titularului de brevet, I.R.E. Craiova, de „a ține evidența aplicării la I.R.E. a invenției...“, „de a organiza cursuri de instruire cu personalul de la toate I.R.E. ce execută lucrări la cable (sic!) subterane conform procedurii menționat mai sus“ etc.

Toate păreau a fi în regulă, iar invenția lui Adrian Stănculescu pornită pe drumul cel mai drept, așa cum îl gîndise și sperase însuși inventatorul. Numai că, în urma unor neînțelegeri ivite la nivelul întreprinderii, în perimetrul căreia neastîmpărul tînrului inginer și lupta sa împotriva comodității au început să deranjeze, Biroul tehnic a hotărît, fără nici un fel de argumentare științifică, „sistarea execuției acestor manșoane“, după cum ne este dat să citim într-o adresă din decembrie 1974 a forului respectiv.

În acest punct al expunerii se cade să ne oprim o clipă și să facem unele comentarii. Mai întîi, să ne exprimăm nedumerirea față de faptul că Biroul tehnic a încălcat decizia unui organism superior, respectiv a C.I.E.E.T., despre care am scris mai devreme, apoi surprinderea față de faptul că, în luna decembrie, Biroul tehnic s-a dezis oficial („nu se vor mai prevedea în documentațiile de proiectare și nu se vor mai executa manșoane din material plastic“) de punctul de vedere acceptat în noiembrie, adică o lună mai devreme! Firește, inventatorului i s-au prezentat unele rezerve, dar acesta le-a găsit confuze și neavenite, principala obiecție ridicată în calea aplicării manșoanelor de plastic, lipsa unui adeziv de calitate, puțind fi lesne înlăturată prin intermediul alteia dintre invențiile sale, ulterioară, numită tocmai „Adeziv pentru materialele din mase plastice“, brevet numărul 77572.

Alte foruri, de a căror competență nu avem nici un motiv să ne îndoim, s-au arătat în continuare interesate

de manșoanele de material plastic gîndite și realizate la Craiova, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci adresîndu-se, la 22 septembrie 1973, Centralei industriale a energiei electrice și termice în următorii termeni: „...Menționăm că extinderea acestei invenții (n.n. — a manșoanelor) se tergiversează foarte mult, încălcîndu-se prevederile legii 62/1974 privind invențiile și inovațiile. Articolele 76 și 77 din această lege fixează sarcinile ministerelor și altor organe centrale referitor la înscrierea în plan a sarcinilor de cercetare, proiectare, aplicare, valorificare și generalizare a invențiilor“. Tăcerii centralei, O.S.I.M. i-a răspuns printr-o nouă somație, adresată de data aceasta direct titularului de brevet, stipulînd că „...sîntem informați că I.R.E. Craiova nu respectă obligațiile ce-i revin prin lege... în sensul că nu s-au luat măsuri pînă în prezent de executare și experimentare în vederea aplicării invenției. CU TOATE AVIZELE FAVORABILE EXISTENTE LA DOSARUL INVENȚIEI (subl. n.)“, hirtie care poartă data de 7 mai 1976!

Așadar, s-au scurs aproape trei ani de la brevetare și, cu excepția celor 195 de manșoane artizanale executate de inventator, în condiții nu dintre cele mai fericite, nimeni n-a mișcat un deget, la nivelul I.R.E.-urilor continuînd să se aplice metoda carcaselor metalice, mai preferențioasă și mai costisitoare. Ba mai mult, o intervenție din 15 octombrie 1976 a O.S.I.M., făcută, urmînd calea firească a treptelor ierarhice, la conducerea Ministerului Energiei Electrice, amintește că I.R.E. Craiova a răspuns că „tema ce face obiectul invenției este introdusă în planul tehnic de cercetare și aplicare“, afirmăție ce contrazice concluziile Biroului tehnic al unității.

O invenție despre care s-au spus și se spun numai cuvinte de laudă, o invenție ale cărei avantaje economice au fost clar demonstrate în cursul femelei sale aplicări în practică ZACE ÎN SERTARELE unei întreprinderi craiovene, atitudinea aceasta de dare după cîreș împiedicînd, după cum am arătat, realizarea unor importante economii. Cum este posibil așa ceva?, ne întrebăm, întrebînd totodată conducerea întreprinderii de rețele electrice din Craiova, din partea căreia așteptăm un răspuns limpede și urgent.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

Reuniune științifică dedicată adaptării industriale

Pentru orice societate în curs de dezvoltare migrația „rural-urban“ a forței de muncă e obligatorie. Firește, într-o țară în care dezvoltarea industrială atinge ritmuri deosebit de accelerate transferul acesta al forței de muncă dobîndește niște proporții deosebite. În țara noastră, în fiecare an intră în rândurile clasei muncitoare mai mult de 100.000 de țărani. Ponderea populației urbane a crescut de mai bine de două ori în cursul ultimelor trei decenii, în orașe locuind astăzi 47,5 la sută din întreaga populație, față de numai 23,4 la sută, în 1948. În numai trei decenii, numărul orașenilor a crescut cu aproape 7 milioane, numărul lor devenind de trei ori mai mare decît cel atins în toată istoria poporului nostru pînă în anul 1950. Numai în ultimii 10 ani populația orașelor a crescut cu 3 milioane, adică, aproape cu atît cît în precedentele două decenii.

De fapt, industrializarea — și, implicit, corolarul ei, urbanizarea — pune la încercare nu numai nervii țărănilor, ci și pe ai orașenilor care părăsesc o meserie, o ocupație cîzută în desuetudine și se încadrează într-o unitate productivă industrială; și pe ai tinerilor care părăsesc bancile școlii; și pe ai femeilor care părăsesc statutul de gospodină.

Deci, industrializarea, de care avem atîta nevoie pentru îmbunătățirea traiului nostru omenesc, ne poate face, pînă ne obișnuim cu ea, și surprize mai mult decît neplăcute. Nu tuturor, dar unora dintre noi, da.

La Cîmpulung Moldovenesc, în zilele de 14 și 15 octombrie, sub titlul „Adaptare și integrare în mediul industrial“, s-a desfășurat cea de-a IV-a sesiune științifică din ciclul „Sănătate mintală și psihiatrie socială“, organizată de Spitalul clinic de psihiatrie „Socola“-Iasi, bază-pilot O.M.S. pentru Europa, de Spitalul teritorial Cîmpulung Moldovenesc și de Consiliul popular al orașului Cîmpulung Moldovenesc.

Organizare impecabilă: număr masiv de comunicări — 165 — alcătuite de nume roase colective de cercetători; participanți mulți din întreaga țară; participare intensă a forțelor cu înclinații spre cercetarea științifică locale: dr. Victor Carpiuc, di-

rectorul spitalului teritorial, ing. dr. Viorel Posa, directorul întreprinderii de prospecțiuni și exploatare geologice, și deputat în M.A.N., prof. dr. în biologie George Istrate, prof. Elena Koch, și mulți alții; exegeze interdisciplinare: au participat medici, psihiatri, în special, psihologi, ergonomi, designeri, sociologi, juriști, antropologi, pedagogi, filosofi, ingineri, specialiști în administrație, activiști politici; performanța medicului cîmpulungean Alexandru Avasilcăi și a medicului iesean Cicerone Postelnicu de a participa la 15 dintre comunicările sesiunii; discuții vii și reciproc incitante, pasi spre adevăruri concrete și spre soluții concrete; eficiență pentru teorie și pentru practică, pentru viață deci, pentru oameni deci — cam așa-s trăsăturile întîlnirii.

Potrivit propriei declarații, domnul Janis Hannibal, reprezentantul Biroului Regional O.M.S. pentru Europa, a fost impresionat de reușitele școlii psihiatrice românești, de nivelul științific al întîlnirii, de lipsa de poluare a zonei Cîmpulungului și de ideea dezvoltării, în această zonă, numai a unei industrii nepoluante.

— Care a fost scopul cercetărilor colectivelor din care faceți parte?, aceasta a fost întrebarea pe care le-am adresat-o mai multor participanți la reuniune.

— Continua transformare a spitalelor de psihiatrie — dincolo de rolul lor medical — într-un suport social optim de rezolvare a tensiunilor existențiale generate de dinamica societății contemporane; a răspuns tovarășul profesor doctor Petre Brânzei, șeful clinicii de psihiatrie a I.M.F. Iasi, directorul Spitalului clinic de psihiatrie „Socola“-Iasi, bază O.M.S. pentru Europa.

— Profilaxia oboselii în munca din industria automatizată, cuprînzînd aspecte referitoare la structura zilei de muncă, în scopul evitării monotoniei și lipsei de descărcare motorie, aspecte privind sistemul de alternare a schimburilor, elemente de normare a ambianței; a răspuns tovarășul doctor docent Bernard Barnad, director adjunct al Institutului de igienă și sănătate publică din București.

— Cunoașterea factorilor de risc ai neurasteniei în mediul industrial textil, inter-

venția la timp și menținerea oamenilor în activitate; a răspuns tovarășul profesor doctor docent Vasile Predescu, șeful Clinicii de psihiatrie a I.M.F. București, Institutul de neurologie și psihiatrie din București.

— Emanciparea persoanei angajate plenar în procesul de producție; a răspuns tovarășa profesor doctor Aurelia Sirbu, șef al Clinicii psihiatrice a I.M.F. din Cluj-Napoca.

— O știință — interdisciplinară — a situațiilor concrete, pe care le trăiește omul; stabilirea perspectivelor abordării științifice a individualităților umane și stabilirea utilității practice a unei „antropologii a persoanei“; a răspuns tovarășul profesor doctor docent Victor Săhleanu, șeful Laboratorului de antropologie al Institutului „Victor Babeș“ din București.

— Caracterizarea eterogenității colectivelor școlare sau de muncă și reexaminarea problemei organizării lor optime pe baza principiilor uniformității sau ale complementarității; a răspuns Cornelia Guja, cercetătoare la Institutul „Victor Babeș“, Laboratorul de antropologie, din București.

— O psihiatrie socială la nivelul actual de dezvoltare a societății; a răspuns medicul doctorand Alexandru Avasilcăi de la Policlinica Spitalului teritorial Cîmpulung Moldovenesc.

— Calitatea vieții oamenilor, felul suprem al politicii partidului nostru; a răspuns tovarășul Ion Tărniceanu, primarul și primul secretar al comitetului de partid al orașului Cîmpulung Moldovenesc.

La una și aceeași întrebare am primit, aparent, o mulțime de răspunsuri — toate întemeiate pe cercetări concrete și profunde; dar în miezul lor, în esența lor, întrebările exprimau un singur adevăr. Adevăr pe care am ținut și noi să-l relevăm prin această cronică de muncă:

La noi, oamenii, mai precis ființa lor concretă, nu sînt lăsați și nu este lăsată să se descurce singură între stress-urile implicate de mediul industrial al civilizației contemporane.

NELU IONESCU

Scriitorii la izvoarele vieții

Scurtă călătorie în anii copilăriei și în prezent

Un reper de inimă și de memorie pentru copilăria celor de vîrsta mea ca și pentru copiii de azi: Monumentul eroilor din centrul comunei.

(Urmare din pag. 1)

Dante ne avertizează că nu e înțelept să te întorci nefericit pe locurile în care ai fost cândva fericit, să nu umbli ca o slugă pe locurile unde ai fost cândva stăpîn... Da. Și pentru mine avertismentul lui Dante e valabil. Pe aceste locuri am fost fericit și, fiind copil, am fost, implicit, stăpîn; nu numai Redea era „moșia” mea, ci întreaga lume.

Amintirile din copilărie sînt o povară dulce... Ce-mi amintesc eu din verile petrecute la Redea? Fleacuri divine, multicolore, prostii magnifice... Că mîncam lubenițe pînă adormeam, că nu reușeam să-mi impun autoritatea nici asupra vacilor, nici asupra oilor. Văru-meu Mitică, actualmente brutarul satului, îmi reproșase la timpul potrivit: „Mă, tu n-ai stofă de cioban” — presimțire care, vai! s-a adevărat.

Mă întâlneam cu rudele mele, cu Tudor, cu Fane, cu Camelia, la București, numai la nunți și înmormîntări și, de fiecare dată, același reproș: „Vino mă, Tudore pe la noi, toți au venit, numai tu n-ai venit...” De unde auziseră ei că neori eu iau masa la „Capsa”, nu știu, asta urmează să stabilească istoricii literari — dar mi-a plăcut neîmblînzitul lor orgoliu țărănesc: „Purcel de lapte nici la Capsa nu se există, la noi da”.

Pentru prima oară simt concret, palpabil, scurgerea timpului, timpul îmi apare ca un vișcol pe care trebuie să-l înfrunt.

*Timpul, cîndva mamă și leagăn
Devine crivăț
Aceasta e legea firii...
Trebuie să zădărim
Ceea ce am iubit cîndva.*

**Ce se înțelege mergînd
intr-un car cu boi și ce se
înțelege mergînd într-un Fiat**

Drumul pe care îl fac acum cu un Fiat 1100 l-am străbătut în anii copilăriei într-un car cu boi. Viteza schimbă, măcelărește sălbatic imaginea. Atunci, în copilărie, tolănit, ca în romanțe, în finul de curînd cosit, pluteam parcă, nu înaintam, dimpotrivă, aveam senzația ciudată că mereu mă întorceam la ceva care mi-era drag. Drumul în carul cu boi avea, dacă mă pot exprima așa, un sens filosofic, țința călătoriei nu era parcă nici Redea, nici Redișoara, nici Valea Soarelui, ci, pur și simplu, fericirea.

„Fiatul” taie priveliștea, împroașcă pomii, spintecă cîmpurile, retează fîntînile. Mi-e dor să revăd Caracalul. Pentru mine, în copilărie, era un El Dorado, o mare metropolă, pămîntul fă-

găduinței. Pricăjită metropolă, nicicînd pămînt al făgăduinței. Văru-meu Mitică mă avertiza — are și orgolii lingvistice — că nu e adevărat că la Caracal s-a răsturnat carul cu proști — cum să se răstoarne un asemenea car? — ci carul cu ploști! Cred că are dreptate, vinul, nemuritorul „Zaibăr”, și mintea iscoditoare a oamenilor acestor locuri îi confirmă punctul de vedere.

Iată și Caracalul, El Dorado-ul copilăriei mele, mă apropii de el cu intimitatea cu care eroii orgolioși ai lui Balzac se apropiiau de Paris. „Tu ești, mă?” Da. Îl recunosc. El este. Blocurile noi, zvelte, elegante, sfidează prin confortul lor, prin apa lor caldă, prin nivelul lor de civilizație, vechile case boierești lipsite de igienă și umor.

Lucian Pintilie, care mă însoțește, e entuziasmat de ridicolul divin al acestor vechi case boierești. „Ce decor grozav — îmi spune el — pentru eroii din „D-ale carnavalului”. Parcă aici s-au născut, au iubit și au cheltuit...”

— Pînă la Redea mai avem șapte kilometri — mă informează Lucian Pintilie, conștient de gravitatea situației... Pregătește-te...

N-am bănuț că o asemenea călătorie — în fond nu e nimic foarte dramatic, mergeam doar în vizită la rude — îmi va cere atîta putere, atîta concentrare, ca în fața unei mari primejdii sau ca în fața unei mari fericiri.

*Sînt călătorii
prin care ne întorcem la
noi înșine,
La arborii uitați,
Și la iubitele trădate,
Sînt călătoriile cele
mai lungi,
Cele mai grele și mai frumoase.*

Străine, cine ziseși că ești?

Eu sînt al lui nea Vițu

— Cine ziseși că ești?
— Eu sînt al lui nea Vițu.
— A, și ai venit pe la noi...
Pe țica Lilica, nevasta vărului meu Tudor Andreescu, n-am cunoscut-o pînă atunci. Noi, rudele, ne vedem rar, numai la nunți și înmormîntări și nici măcar la toate nunțile și nici măcar la toate înmormîntările. Și la aceste evenimente reprezentanții sînt de obicei bărbații, femeile rămîn acasă cu treburile și copiii.

— Vine și Tudor, mai are treabă la consiliu... — mă informează țica Lilica, puțin intimidată de această vizită neașteptată.

Văru-meu Tudor locuiește în vechea casă bătrînească, în casa bunicilor... Nimic nu s-a schimbat, uite prispa de unde îmi plăcea să privesc stelele, uite bucătăria unde mă refugiam ca să văd cum se face o piine la țest, uite salcîmii unde mă hîrjoneam cu vărul meu

Mitică, de aceeași vîrstă cu mine; și această înșelătoare nemișcare face și mai dureroasă scurgerea timpului.

Țica Lilica țipă peste gard evenimentul:

— Dadă, a venit băiatul lui nea Vițu...

Nici pe dada Gina, nevasta vărului meu Mitică, n-am cunoscut-o pînă acum, pătrunde cu sfială și mă examinează oarecum neîncrezătoare. Cine e străinul care spune că ne e rudă?

— Ei, dadă, el e băiatul lui nea Vițu — o liniștește Lilica.

Îmi place cuvîntul „dadă”, cu el te poți adresa oricărei femei dragi, și surorii și iubitei, are în el o legănare plină de arome, de subtile melancolii, care se luptă eroic cu trecerea timpului... ei dadă, dadă...

„Zaibărul” alungă sfiala și la al mai multele pahar parcă și nedreptatea timpului care se scurge atît de repede.

În absența bărbaților aflu ce mai e nou de la femei, în primul rînd ce mai fac rudele, ce mai face nea Niță, ce mai face nea Verje, ce mai face Sofica, ce mai face Pricop, ce mai face Domnica, ce mai face Fina de Din Sus.

— De cînd nu fuseși pe aici? — mă întreabă dada Lilica.

— De treizeci de ani...

— Aoleo... și femeile izbucnesc în ris, înfrățite într-o mirare comună.

Țărăncile au avut întotdeauna înclinații spre meseria de reporter — serile de taină și nopțile de clacă fiind școală foarte bună în această privință, așa că dada Lilica și țica Gina îmi dau, înghiontindu-se și amuzîndu-se, o imagine pitorească și realistă a vieții trăite de oameni acum, în zilele noastre. Ștefania și Ioana, cele două fete ale vărului meu Tudor, ronțăie ciocolată și încearcă și ele să participe, pe măsura posibilităților, la eveniment.

Redea e un pămînt bogat, poate unul dintre cele mai bogate pămînturi și observ cu plăcere că și dada Lilica și

lămurește cu toată generozitatea dada Lilica.

— Și altceva?

În loc de răspuns îmi arată covoaia lucrate în nopțile de iarnă cînd, duconvingerea ei, ridea cu gura pînă urechi.

Vin și bărbații...

Vin și bărbații. Vine vărul meu Tudor Andreescu care e vicepreședinte Consiliului popular, și Dumitru Andreescu care lucrează la C.A.P. ca buțar, foarte fericit că s-a rezolvat problema piinii, că există brutărie în comună și s-a luat astfel de pe urma femeilor — și așa destul de împovărați — și grija piinii.

— E bine că n-avem grija piinii admite și țica Gina — ne ducem brutărie, dăm un ban și o luăm cald.

Vărul meu Mitică, bărbat de aceea vîrstă cu mine, vrea să mă tragă și amintirile din copilărie, cum ne bătea noi pentru o felie de lubeniță, ce spărgeam, pe vremea aceea, nu le cu dinții, în schimb cu vărul Tudor discuția ia un caracter, ca să spun așa mai științific...

— Cum o duc oamenii, vere?

— Bine, dar știi cum e omul, atît orăz cît și la țară, cînd o duci buzei s-o duci și mai bine... Cine munceste are tot ce-i trebuie în casă pentru el, soția și copiii lui.

— Lasă că nici puturoșii n-o prea rău, intervine artăgoasă nevătă-sa. Are ce are ea cu puturoșii, poate să-i sufere.

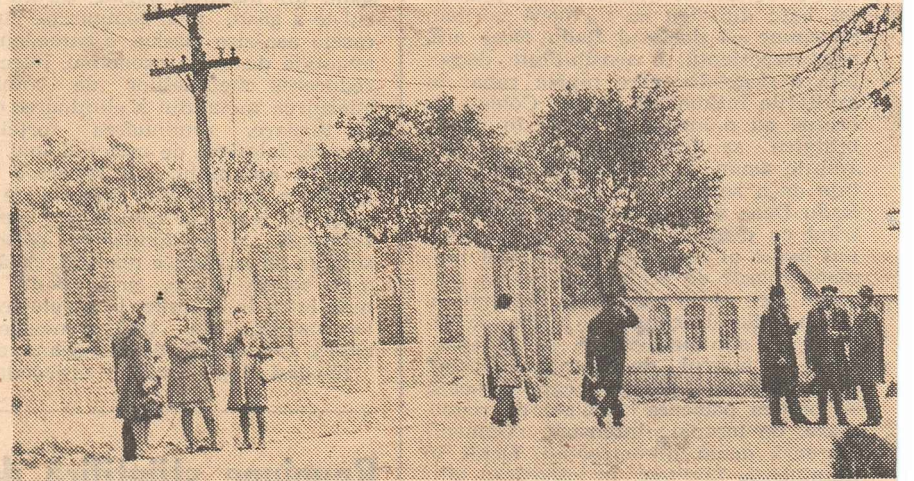
Vărul meu Tudor, sprijinindu-se un pahar de zaibăr, trece peste părarea nevăstii-si:

— Avem și baie comună, avem clienți... Sînt și vreo 50 de abonați telefon...

Uite că la asta nu mă așteptam...

— Tu n-ai telefon?

— O să tragă fire și spre pa-

...Cu vărul Tudor (în dreapta fotografiei de jos) discuția ia un caracter, ca să munceste are tot ce-i trebuie în casă, că în sat există de toate, inclusiv baie de sus, fotoreportera Elena Ghera a surprins la răsucruce de uliți o priveliște

țica Gina au o psihologie de atotști-pine. Amîndouă au convingerea că toate aceste bogății le aparțin intim și ireversibil. Lucrează „la global” în C.A.P. și-mi place umorul cu care este descrisă o zi de muncă.

— Cînd venim la trei dimineața pe cîmp, fiindcă acum, la tăiatul cocenilor așa trebuie mers — mă informează dada Lilica — ne certăm între noi, femeile, că sîntem somnoroase, da' apoi pe la amiază ne împăcăm, apoi iar ne certăm și iarăși ne împăcăm.

Descopăr un lucru foarte important — cearta nu e propriu-zis ceartă. Nu am nimic de împărțit, e doar o metodă pentru ca munca să meargă mai cu spor, fac glume unele pe seama altora că „se inghesuie” treaba, după expresia lor foarte plastică.

— Dar bărbații? întreb.

— Bărbații sînt puțini pe cîmp — îmi răspunde dada Lilica cu o voce în care se deslușește și ironie și o anume tristete. Păi, la cîmp, la „global”, noi, femeile, ducem greul...

Mult muncesc aceste femei... Muncesc pămîntul, cresc copiii, lucrează ograda, hrănesc găinile și mulg vaca, au grijă de zestrea fetelor și de tutunul bărbaților. Și fac toate aceste treburi amuzîndu-se, parcă truda ar fi pentru ele o joacă, o mare bucurie.

Și dada Lilica ține să se laude și cu covoarele lucrate iarna la „muscă” și pregătite pentru zestrea fetelor. Viitoarele mirese însă n-au decît vreo șapte ani. Ele se joacă mai departe cu mingea adusă de mine în dar, problema — din punctul lor de vedere — nu e de actualitate.

— Ce faceți voi la clacă?

— Păi ce să facem — rîdem... mă

ANCHETĂ SOCIALĂ

Cum, rotunjită și iarăși rotunjită, minciuna poate să sune o vreme a adevăr

„În toamna anului 1974 — ne scrie inginerul Munteanu C. Constantin Nicolae din Bacău — după absolvirea Facultății de zootehnie a Institutului Agronomic din Iași, obținând media 10 (zece) la examenul de diplomă, am fost încadrat ca inginer zootehnist la Întreprinderea Avicolă de Stat Bacău, ferma nr. 4 Popas Gherăești, întreprinderea respectivă solicitându-mă expres prin Departamentul Agriculturii de Stat. În luna septembrie 1975 am fost promovată în funcția de șef al fermei nr. 8 Aviasan, pentru care post întreprinderea a solicitat și obținut prin forul ei tutelat — Centrala pentru producția avicolă București — derogarea convenită pentru reducerea de stagiu...”

Inginerul Munteanu a absolvit, prin urmare, facultatea în 1974 cu nota maximă. Odată prezentat la post face dovada unor calități de organizator excepționale, drept care e numit șef de fermă. După numai un an însă i se desface contractul de muncă, suferă o serie de mari nedreptăți, după cum ne încredințază, ca membru de partid înțelege să lupte pentru izbînda cauzei sale drepte, dar lupta e prea dură pentru un tînăr ca el, încă nedeprins cu greul vieții și iată-l, în octombrie 1977, nevoit să solicite un post de muncitor necalificat la Exploatarea de gospodărie comunală Bacău, fiindcă pînă se va face lumină și va reintra în drepturi mai trebuie să-și hrănească familia, să plătească rata apartamentului și, în general, să-și liniștească sufletul prestînd o muncă utilă...

Teribilă poveste! În trei ani abia, un tînăr ajunge să pătească, lucruri bune și rele, cîte nu li se întîmplă altora nici într-o viață. Iată în cîteva rînduri cuprinsul unui roman unde triumfă, din păcate, fărădelegea.

Teribilă poveste, atîta doar că, re-luată în amănunt ea spune exact contrariul. Să pornim de la primele rînduri ale memoriului pe care tînărul inginer îl adresează redacției revistei noastre, rînduri care par să spună absolut tot ce puteau să spună despre soșirea la post a absolventului cu nota 10 (zece) la diplomă. Subliniind nota obținută la lucrarea de diplomă, Munteanu Constantin sugerează celui care citește memoriul ideea că are de-a face cu unul din studenții străluciți ai facultății, dacă nu chiar cu șeful promoției. În fapt, nota primită la diplomă e una, iar media finală, în baza căreia se procedează la repartizare, alta. În temeiul mediei de la repartizare, proaspătul inginer urma să meargă la I.A.S. Struga, județul Iași. Act formal, întrucît inginerul Munteanu cere imediat negație. La Întreprinderea avicolă din Bacău el vine prin transfer și anume e transferat de pe postul de asistent medical la Spitalul pentru elevi și studenți din Iași pe acela de inginer zootehnist la Bacău. Operație pregătită încă din anul 1973, an în care studentul Munteanu lucrează, pentru 1 275 lei lunar, în schimbul de noapte la sus-numitul spital studențesc. Rețineți, deci: harnicul student muncește timp de un an întreg, noapte de noapte, cîte opt ceasuri, ca asistent medical, iar ziua merge la facultate unde, cu toate că are o retribuție ca orice alt om al muncii, mai primește și bursă. Cum va fi fost Munteanu angajat în spital, cine va fi intervenit pentru el și cum i s-a mai dat și bursă, iată numai primele mistere dintr-un lanț mai lung. Fiindcă tatăl studentului e director plin la o importantă întreprindere băcăuană, cu o retribuție, firește, de director, fiindcă studentul are și mașină personală, fiindcă traiul lui de student arată atîta îmbelșugare încît cineva din conducerea și administrația facultății trebuia să se

sesizeze, în fine, fiindcă — situație rară și culpabilă — transferul acesta bizar, de pe postul de asistent medical pe postul de inginer zootehnist stagiar se face „în interesul serviciului”. Dacă cineva ar încerca să umble acum pe firul multiplelor ilegalități săvîrșite de Munteanu Constantin în ultimul an de studii, culminînd cu transferul la Bacău, ar avea de ce să fie uimit. Rezultă că Munteanu n-a dormit decît o zi din șapte, că nedormind a avut totuși puterea să încheie diploma cu nota maximă și că n-a avut nici o clipă de răgaz ca să se bucure de bani și de mașină!

Mai departe treburile urmează cam același curs: Munteanu e numit șef de fermă odată cu stagiarii proveniți din promoția sa. Întreprinderea duce lipsa unor specialiști la fermele nou construite și primindu-i, le oferă șansa afirmării. Ei sînt numiți pe post cu delegație, fapt ce spune că numirea e temporară și că ea trebuie confirmată periodic prin rezultate.

Dacă primele rînduri ale memoriului conțin atîtea tendențioase inexactități, cele cîteva pagini care urmează vorbesc de o întreprindere aflată la bu-

Pornind de la scrisoarea unui pretins nedreptățit reporterul descoperă în fapt o întreprindere și un colectiv cu adevărat exemplare.

nul plac al citorva oameni și, în consecință, în pragul falimentului. Inginerul Munteanu e neobosit atunci cînd trebuie să pună pe puncte și subpuncte numeroasele nereguli și ilegalități de la Întreprinderea de stat Avicolă din Bacău. Cine citește memoriul are imaginea unei instituții în derivă, unde numai intervenția viguroasă a unei comisii de anchetă cu puteri mari ar mai putea salva ceva.

Recunosc, cu tot regretul convenit, că a trebuit să mi se ivească această anchetă la solicitarea patetică caragialiană a inginerului Munteanu Constantin ca să cunosc una din cele mai bine puse la punct unități productive din țară și, luînd în considerare indicii de producție, una din cele mai desăvîrșite întreprinderi avicole de pe continent. Da, ați citit corect: indicii economici ne arată că aici s-au obținut cîteva veritabile recorduri în materie. Cine are prilejul să viziteze, chiar și în trecut, oricare din cele 17 ferme ale Avicolei din Bacău pleacă fascinat de ordinea și curățenia ce domnesc aici. Închipuiți-vă o seamă de parcuri ieșite din desenul unui arhitect tipic, format — să zicem — la școala grădinăriei englezești. În aceste parcuri, care par întretinute cu multime de mîna de lucru și care, în fapt, nu stau decît în grija gospodărească a muncitorilor, sînt ordonate ca într-o spișerie halele de producție propriu-zise. Cît despre calitatea muncii, e revelator să spunem că în primele zece luni ale lui 1977, Întreprinderea Avicolă Bacău confirmă cu prisosință excepționalele rezultate ale anilor trecuți, fiind pe punctul de a încheia dosarul justificativ pentru acordarea înaltului titlu de Erou al Muncii Socialiste. La un efectiv de 5 milioane pui s-a obținut o medie de 1,615 kg carne la livrare, la un consum specific de numai 2,41 kg hrană. Nu e lipsit de interes amănuntul că ferma nr. 8, condusă de tehnicianul Constantin Mihalache, a dat recordul întreprinderii: 1,772 kg la livrare la un consum specific de 2,41 kg hrană. Este tocmai ferma la care a lucrat inginerul Munteanu Constantin și care, grație incompetenței sale, ajunsese să dea cele mai proaste rezultate din întreaga avicolă. Mai

trebuie spus că datorită unor metode originale de fortificare a ouălor, înainte de trimiterea lor în incubatoare, procentul de ecloziune, adică al puilor vii la suta de ouă, tinde să ajungă la 85—87%, în condițiile în care un procent de 75—80% e considerat peste tot drept foarte bun. O socoteală simplă ne zice cam ce valoare are un procent aici, cînd producția unei avicole merge la milioane și chiar zeci de milioane de ouă și păsări.

Adevărul este că inginerului Munteanu toate i-au mers în viață mult prea ușor ca să priceapă că una e studenția și alta producția, că altele sînt relațiile între oameni în cadrul unei întreprinderi față de colegialitatea fără cine știe ce obligații a anilor de școală, că promovarea într-o funcție de conducere înseamnă mai degrabă un plus de griji și responsabilități decît de bunăstare. Desfacerea contractului de muncă — deși operată cam pripit — n-a făcut decît să consfințească o stare de fapt: tînărul inginer a crezut că-și poate face lege proprie într-o întreprindere unde, prin hărnicie, inteligență și inițiativă, un colectiv foarte unit a reușit să impună singura lege care are importanță: calitatea muncii. Inginerul Munteanu e convins că eșecul său se datorează unei perfide țesături de intrigi puse la cale de o seamă de oameni de rea voință. Datorită lor și numai lor el e nevoit să caute dreptatea prin tribunale.

E cazul să ne punem fireasca întrebare: dar colectivul, ce a făcut colectivul pentru ca tînărul inginer să-și înțeleagă lipsurile și să revină la gînduri mai bune? Să nu uităm însă că uneori nici un colectiv nu poate să intervină dacă persoana care calcă pe drumul de-alături nu vrea în nici un chip să colaboreze. Inginerul Munteanu a împărțit lumea în două: el și ceilalți. Cu toate că i s-a oferit mai multe locuri de muncă la C.A.P.-uri, le-a refuzat. Altfel spus, a refuzat să muncască. De cîva timp a depus o cerere de angajare ca muncitor necalificat la Exploatarea de gospodărie comunală Bacău, unde — în chip miraculos, un miracol care seamănă cu cele de la sfîrșitul facultății — e pus să conducă (!) sectorul salubritate. Ce să facă un zootehnist la salubritate, iată o chestiune pe care numai directorul exploatareilor o poate lămuri, eventual împreună cu cei care, încă o dată, au intervenit — prin relații și trafic de influență — în favoarea supărăciosului tînăr.

E de prisos să spunem că inginerul Munteanu a trimis memoriul în mai multe locuri, că o anchetă extrem de serioasă a fost realizată chiar de Colegiul de partid al Comitetului județean al P.C.R. Bacău și că ancheta — concretizată pînă la urmă într-un dosar masiv — a dovedit justetea hotărîrii întreprinderii și culpabilitatea inginerului stagiar. Dacă Avicolă are o vină, ea privește, paradoxal, tocmai îngăduința de care a dat dovadă în cîteva situații ce impuneau sancțiuni. În adunarea de partid din 22 septembrie crt., tovarășii de muncă ai inginerului Munteanu au arătat că greșelile acestuia au fost multe și nu tocmai mărunte: abuzuri, un stil de muncă plin de infatuare, rezultate în producție foarte slabe, el fiind implicat într-o seamă de situații pe care ar trebui să le numim delicate, dacă privind în urmă n-am vedea că au alt nume. Spre exemplu, la livrarea unei mașini cu pui, unul din muncitorii fermei e găsit... surpluz la cîntar, strecurat acolo, printre lăzile cu orătării în înțelegeră cu șeful.

L-am întreb pe inginerul Munteanu Constantin dacă poate numi un singur om, măcar unul care să fie de partea cauzei sale. Mi-a explicat că toți, dar absolut toți oamenii muncii din întreprindere sînt coalizați împotriva lui. L-am mai întreb dacă, scriind și tot scriind memoriul împotriva colectivului în care nu s-a putut integra, nu cumva a pierdut măsura lucrurilor. Mi-a răspuns că nu-l interesează altceva decît dreptatea și adevărul și că se va bate pentru adevăr pînă la capăt. Întrebarea care se pune este: al cui adevăr și a cui dreptate.

TUDOR OCTAVIAN

noastră, o să aibă telefon oricine vrea, dacă vrea. O să facem și cartele de telefon la nevoie...

Despre faptul că mai toți locuitorii comunei au televizoare, radio, frigider, unii chiar „mobilă stil”, nici nu pomeneste, toate astea i se par de la sine înțelese...

— E pămînt bogat — caut eu să-mi explic toate acestea.

— Da — admise vîru-meu — dar și oamenii sînt buni.

Vîrul meu Mitică, dispărut misterios de cîteva vreme, se întoarce cu un porcel de lapte, proaspăt sacrificat în cinstea vizitei mele. În timp ce despică porcelul îmi aduce și o obiecție, altfel îndreptățită.

— Vii și tu odată la treizeci de ani. Nu e rar, măi, vere?

În folclorul oltenesc pînă și sentimentul imperceptibil al iubirii e legat de bunăstare, cel puțin așa reiese din cîntecul cîntat de vîrul meu Mitică.

„Cu purcelu-n traistă fript
Cu vinu-n ploscă trîzvit
Și cu mîndra haiducînd...”

Apoi, la despărțire, vîrul meu Mitică mă întrebă:

— Noi, vere, facem pîine. Tu ce faci?

— Cărți...

După o clipă de gîndire și-a dat aprobarea:

— Sînt bune și ele...

În educația mea spirituală au existat — spre fericirea mea, și poate și a altora — doi factori fundamentali: bolta nstelată a cerului și respectul pentru oîine.

„De la stele-am învățat
Vimirea în fața frumosului lumii
Și răbdarea de a-i dezlega tainele,
Iar de la pîine,
Respectul pentru truda tuturor...”

...Cine respectă pîinea...

Nu înșală pe nimeni, niciodată!

mai științific. De la el aflu că cine și abonați la telefon...”. (În fotografia de această comună).

„Persoanele care au condus pe călători la tren sunt rugate să coboare din vagoane”

Clipa care pleacă și clipa care rămâne, încărcate de tandrețe în Gara de nord.

În perioada 1961—1968, șef al Gării de Nord din București a fost inginerul Mircea Chiper. Cîți oare dintre cei care au călătorit în această perioadă păstrează în memoria lor acest nume? Motivul pentru care l-am căutat era unul extrem de simplu. L-am găsit, ca pe un pensionar ce nu disprețuiește jocul de table — prin intermediul unor bătrîni din parcul Gării de Nord care-și omorau timpul cu zarurile. Și acelea vechi. Dar, la urma-urmei, ce mai înseamnă în anul 1977 „simplu”? Desigur, același lucru cald și generos care ne aparține tuturor, parcă, același lucru care este atât de evident încît nu pare a avea descoperitor. Și totuși, toate lucrurile simple au avut și au celebri descoperitori, oameni prin a căror inteligență și afecțiune nu a trecut niciodată nepăsarea față de viață, orgoliul că o cunosc pînă la capăt.

În Gara de Nord și în alte cîteva gări mari din țară, după anunțarea rutei călătoriei se aud simplu, ce frumos și ce simplu, următoarele cuvinte: „PERSONELE CARE AU CONDUS PE CĂLĂTORII LA TREN SÎNT RUGATE SĂ COBOARE DIN VAGOANE”. Cine oare a fost un fel de campion al descoperirii lucrului simplu așezînd peste tristețile și nostalgiile plecărilor noastre aceste cuvinte? Fără îndoială că însoțirea cuiva care pleacă nu s-a descoperit recent deși este cert că un om a avut și el vreodată plusul de tandrețe de a conduce pe un alt om la gară.

Înainte de a-l găsi pe inginerul Chiper, trecusem pe la inginerul Iulius Năstase, actualul șef al Gării de Nord. Nu vă supărați, zic, în gară se aud, de fiecare dată la plecarea unui tren, niște cuvinte frumoase și puternice, tandre, despre tren, persoane și călători. Știți la ce mă refer. „Da”, îmi spune inginerul Năstase. „De cînd se spun ele și cine a avut ideea a le introduce în anunț”, întreb eu în continuare. După o oarecare chibzuită mi se răspunde cinstit: „Nu știu. Cînd am venit ca șef de gară se spunea aceste cuvinte”. Au fost apoi chemați în biroul șefului de gară vechi feroviar care știu multe despre șine și traverse și despre oameni. Rezultatul: nimeni nu știe de cînd se spun aceste cuvinte și nici cine le-a introdus în viață. Mai apoi, un tînar angajat, fără complexe, ne-a spus: „Cred că de pe vremea de cînd era șef tovarășul Chiper”.

Dumneavoastră, deci.

— Dacă-i așa, pesemne eu sînt. În anul 1967 am avut ocazia să efectuez o lungă călătorie pe calea ferată. Pînă la Pekin și înapoi. Am fost și singur, și cred că sub impulsul acestei stări am compus anunțul și am dat dispoziție să fie rostit înaintea fiecărei plecări. Un apel la căldură între oameni, la tandrețe, dragoste chiar.

Și-acum pe teren, pe persoanele intrate și ele în fenomenul de toamnă numit ploaie. Cine anume a condus, pe cine, tocmai într-o zi în care ți-ar place să stai acasă și să citești cărți excelente despre gări și feroviar, despre dragostea atât de profundă ca și statornicia unei șine de traversă? Intrăm în vorbă:

„Ne cunoaștem de 8 ani și nu ne-am trădat niciodată în prietenie. O cheamă Gheorghiu Maria și este, ca și mine, profesoară pensionară. Cum să nu con-

duc un prieten la gară? Îi insuflă căldură și încredere, îl faci să nu se simtă singur. Cum mă cheamă? Dimitrie Năstase”. „Mă cheamă Nae Cristea și sînt tehnician la telefoane. Am condus la gară o nepoată din Cimpulung Muscel. E elevă și a stat la mine 20 de zile. După ce am auzit răsunînd: „Persoanele care au condus pe călători la tren sînt rugate să coboare din vagoane”, am coborît. Apoi, eu sînd pe peronul 7 și ea în vagonul 8, am discutat apropiat, ca între rude. Am sfătuit-o ca înainte de a coborî la Schitu Golești să se apropie de ușă. Să nu se agite, să mai întrebe pe cineva, de preferință un cefierist”.

Plouă în continuare și personalul cu care a plecat călătoria spre Cimpulung Muscel nu se mai vede. Gușă Nicolae este tehnician energo-montaj. Într-un perimetru relativ restrîns ai impresia, fiind al doilea tehnician interviuat, că este ziua tehnicienilor. Dar nu e. Ce ne spune tovarășul Gușă Nicolae? Iată! „Am condus soacra. Lucrează la „Electronica”, merge în concediu și merge prima oară cu trenul. Stația de destinație? Oradea. Își vede o soră pe care n-a văzut-o de 14 ani. Între timp, tovarășe reporter, sînteți de acord, s-au schimbat multe lucruri în țară... Am 40 de ani și cred că fraza din anunț la care vă referiți are o vechime în muncă de 15 ani”. Cum adică vechime în muncă? „Păi cred că a îndemna oamenii la căldură, la omnia specifică zilelor noastre, înseamnă o muncă avînd mari șanse de afirmare. Îmi pare rău că nu-l cunosc pe tovarășul care a redactat această frumoasă frază. Poate ne-am împrietenit și așa avea ocazia să-l ajut cu ceva”.

La cei 68 de ani ai săi, Olariu Eugenia conduce la gară pe vărul ei Buzic Mihai, pensionar de la calea ferată. Dînsul, Buzic, pleacă la Iași. O întreb dacă s-a gîndit la anunț, la fraza aceasta din titlu și spune un „da” plin de convingere. „Chiar azi, după ce l-am auzit, m-a cuprins o mare căldură sufletească și m-am oferit să-l ajut pe un tînar păzindu-i bagajele. Uitate să cumpere un ziar. Eu, mamă, sînt stabilită în București din anul 1936. Am apucat amîndouă cutremurele. Nu, nu este un anunț prea vechi. Se vede că oamenii s-au făcut mai buni, țin mai mult unii la ceilalți”. Plouă în continuare — egal, pe toate persoanele. Pe „6” un băiat se uită lung la fata de lingă el. Ea, imediat după anunț, îi smulge țigara din gură și-l sărută lung. El urcă și ea rămîne. S-o așteptăm și să stăm de vorbă. O cheamă Bărbulescu Liliana și este studentă în anul IV la facultatea de limbi romanice, clasice și orientale, secția engleză-franceză. Și-a condus soțul, căci în urmă cu 16 luni s-a căsătorit. „Într-o zi ca asta, anunțul, și mai ales fraza cu persoanele care au condus la tren, mi se pare plat. Soțul meu a luat bilete fără loc. Și apoi a fost atîta aglomerație încît nici n-am reușit să mă urc în vagon. Este un anunț răutăcios — ți se taie posibilitatea, imagină, de a evada, mai ales că acum, pe ploaie, poate ar fi vorba de evadare. Dumneavoastră ce-ați găsit așa deosebit la el?” Îi spun. Faptul că un om a avut această idee. Faptul că într-o gară, foarte mulți oameni care nu se cunosc sînt parcă uniți printr-un lucru care-i interesează pe toți. Că există oameni care conduc. Că un om condus la gară are, probabil, moralul mai ridicat decît cel condus. În fine, spun, anunțul sună frumos, solemn chiar. Bărbulescu Liliana pleacă totuși prin ploaie cu o părere de bine.

Am mai întilnit apoi pe Vișan Petre, Crăciun Marcel, Vlăduț Ilie, toți electrieni pe locomotive diesel electrice (deși nu este o zi a tehnicianului) conducînd la gară un prieten, un frate, părinții. Au trecut pe lingă mine nenumărați oameni, fiecare avînd rosturile lor. Gara respiră a om, a solidaritate, a nădejde.

La urma-urmei, cinstit fiind, am avut și am îndoială asupra oportunității scrierii unui reportaj plecînd de la fraza dintr-un anunț. Poate că, într-adevăr, sună plat, sau poate că este rece. Dar lumea ne cunoaște pe noi, reporterii. Căutăm pretexte pentru a cunoaște omul, pentru a-i descrie fie măcar cîteva minute din viață. Așa sînd lucrurile, se retrag din gară și persoanele care n-au condus pe nimeni. Așa se spune, parcă, atunci cînd ai sentimentul că i-ai condus pe toți?

EUGEN SECELEANU

Despre viața secretă a unor cărți și documente

...Ați avut vreodată curiozitatea să vă uitați ce hirtii „netrebnice” duc cu roaba, pentru 60 de bani kilogramul, unii oameni la tonetele care achiziționează maculatură? V-ați gîndit vreodată că de aici merg la topit colecții de ziare și reviste de inestimabilă valoare, că în vracurile de hirtii vechi se găsesc documente care ar putea face cinste muzeelor și fondului nostru patrimonial, că în timp ce Biblioteca Academiei face mari eforturi ca să păstreze în stare de folosință unele publicații rarissime multe exemplare din aceste publicații se duc pe drumul fără întoarcere al fabricilor de cartoane? Eu, stimate tovarășe, am avut curiozitatea asta, pentru că toată viața mea a fost clădită pe o imensă curiozitate și iubire față de documentele de tot felul și pot spune că trebuie luate măsuri urgente de triere a hirtiiilor și tipăriturilor intrate în mulțimea de tonete dacă nu vrem să ajungem în situația de a deplînge pierderea iremediabilă a unor documente. Față de ceea ce se duce zilnic „pe apa simbetei”, cum bine zice românul, puțînul cît reușim să-l salvăm și să-l îndreptăm spre unele muzee și instituții de cultură, eu și cîțiva eu mine, oameni pasionați ori maniaci, cum vreți să ne numiți e totuna — nu înseamnă mare lucru. Să vă spun drept, eu aproape că sînt plînsul podurilor burdușite cu hirtii și cu plînsul meu de om care a colecționat toată viața hirtiiile scrise și tipărite însoțite hirtiiile-document pe drumul din urmă. Nu, nu dramatizez deloc! Știu că puțînii oameni se gîndesc că hirtiiile vechi, ziarele, cărțile risipite prin casele bătrînilor, dacă nu înseamnă bani, înseamnă, totuși, o avere. Mă îngrozește la gîndul că manuscrisul traducerii din 1808 al METAMORFOZELOR lui Ovidiu, traducere datorată lui Scarlat Barbu Tempeanu, putea să meargă la topit! La fel putea să se piardă și condica de ceremonial alcătuată de Enăchiță Văcărescu — singurul document de acest fel cunoscut în Muntenia pînă acum. Mi s-a întîmplat să iau cu mină tremurătoare o mulțime de scrisori de la 1907, care tocmai urmau să fie date la coș ca să le dăruiesc unui muzeu...

Îmi vorbește astfel Nicolae Vasilescu-Capsali. Are 69 de ani, e pensionar, firește, de aproape un deceniu, un bătrîn înalt și verde, un bătrîn atît de viguros, de pasionat, de harnic cum mulți tineri n-ajung să fie niciodată. Locuiește de-o viață pe undeva, „pe la Sebastian”, într-una din casele vechi ale unui București vechi și numai parfum al vremii. A fost funcționar la primărie, a lucrat pînă la pensionare în cooperatie, în fine, a trăit în aceste slujbe o viață iar o a doua, mult mai importantă, înfînt mai bogată, mai aventuroasă în lumea sîpetelor cu hirtii de familie, a cărților provenind din colecțiile și bibliotecile unor bărbăți de seamă ai culturii noastre, în lumea nu prea mare a ex-librisurilor și în aceea vastă a ziarelor și revistelor vechi, a documentelor de tot felul.

De curînd, Comitetul de Cultură și Educație Socialistă Bacău i-a mulțumit, sub semnătura tovarășului Aurel Ilie Calimandric, pentru însemnata donație de documente privind viața și opera lui George Enescu, donație făcută de Nicolae Vasilescu-Capsali către Casa memorială Enescu de la Tescani. Dealtfel, Bacăul îi mulțumește în mai multe rânduri pentru o seamă de donații de acte și manuscrise în relație cu George Bacovia și Enescu. Dealtfel, bătrînul și vrednicul Vasilescu-Capsali socoate că cea mai prețioasă colecție a sa este dosarul cu peste 300 de scrisori de mulțumire pe care, de-a lungul anilor, i le-au adresat muzeele fărîi pentru sutele de donații adresate de el acestora, unor case memoriale, colecții publice. Avem, îndeobște, imaginea colecționarului avar. Iată însă un colecționar risipitor. Mai bine zis, un om care și-a făcut din a lua de la lume și a da din nou la lume țelul neodihnei sale întru cultură.

Talentul dîntii al lui Nicolae Vasilescu-Capsali a fost intuiția. El a intuit că, trecînd timpul, hirtiiile, toate cite ne trec prin mîini, devin documente. Astfel, el a considerat document o infinitate de cărți și hirtii scrise încă de pe vremea cînd acestea nu erau decît niște acte oarecare.

„În 1930, zice dînsul, eram funcționar la primăria sectorului 3 albastru. Fîind chemat cu lucrări de primarul capitalei Dem Dobrescu, cunoscut democrat, l-am găsit furios, rupînd niște intervenții care purtau semnături ilustre și care voiau să-l oblighe a ceda niște locuințe făcute de primărie pentru populația nevoiașă (cinci dintre ele au fost date chiar scriitorilor, între care Arghezi, Sărmanul Klopstok și alții), unor protejați ai camarilei regale. Mi le-a arătat, vociferînd și le-a aruncat pe jos. Văzîndu-mă că mă aplec să le cercețez mi-a spus: Te interesează hîrtoage de-astea? Atunci ține! Și a scos dintr-un sertar un teanc întreg, cu cele mai ilustre semnături ale epocii. Cred că a fost începutul colecției mele.”

Își mai aminteste, de pildă, cum stătea cu Iorga alături și miroscuau în fața tarabelor buchinstilor de pe cheul Dimbovitei și mai ales la anticariatul fraților Pach fila unor bucoavne rare. Iorga, se știe, era un sublim cunoscător și iscoditor de scriere veche. El îi dăduse lui Pach o carte de vizită — pe vremea cînd era prim-ministru — cu recomandarea să se slujească de ea, dacă negustorul de intelcțiune avea niscăi scrieri alese, să i le arate chiar dacă pentru asta

trebuia să intrerupă sesiunea de consiliu. „În tinereți, povesteste impetuosul bătrîn Capsali, am scris și publicat poezie. Din asta nu mi-a rămas însă decît o fanatică dragoste pentru cei ce scriu cărți mai importante decît cele pe care le-aș fi alcătuit eu precum și o mintuitoare de rele plăcere pentru punerea în valoare a unor documente. Sînt mîndru că, rod al înzecitei mele neoboseli de după anul pensionării, am reușit să descopăr și să fac cunoscut în presă un portret inedit al lui Bălcescu. Spre deosebire de Ion Frunzeti, care opinează spre a-l atribui lui Tattarescu, eu înclin să-l trec sub numele pictorului Lecca. Cred că alături de Heliade tinăr, semnalat de regretatul Corbu, aceasta este cea mai importantă descoperire iconografică interesînd istoria literară făcută în ultimul deceniu. Îl vedem pe Bălcescu tinăr, înainte de a fi atins de boală și mitizat de contemporani sub înfățișarea aceea profetică. În portretul lui Lecca, marele scriitor revoluționar privește — da, acesta e cuvîntul — în viitor! A doua descoperire, care mi-a dat înaltă bucurie, a fost manuscrisul traducerii „Metamorfozelor” de către Scarlat Barbu Tempeanu. Editura „Cartea Românească” a scos o ediție eveniment. Într-un studiu recent din „Revue des etudes sud-européennes”, profesorul Virgil Cîndea acordă ediției o însemnătate deosebită. Eruditul autor al studiului a reușit, firește, să descopere și izvorul folosit de Scarlat Barbu Tempeanu, fapt pentru care alit eu cît și colaboratorul meu Dan Ripă Bucliu îi sîntem îndatorat. Important e să iasă la lumină perla adevărului și ea să slujească fondului cultural! În momentul de față, ajutat de eminentul savant prof. dr. doc. Dan Simonescu, pregătesc ediția unei alte descoperiri, îmi permit să cred și mai prețioasă: condica de ceremonial de la 1790 alcătuită de Enăchiță Văcărescu, singurul document de acest fel cunoscut în Muntenia pînă acum. Se cunoștea, încă de la Kogălniceanu — condica lui Gheorghachi, de care s-a slujit și Eugen Barbu la scrierea „Prințepelui”. Vă puteți închipui cît de interesantă se anunță a fi contribuția muntenescă a poetului Enăchiță Văcărescu”.

Nicolae Vasilescu-Capsali e convins că nu numai marii cărturari fac cultură, ci și modestii iubitori de slovă scrisă și tipărită. „Mă consider unul dintre aceștia, zice. Am avut cîntea să contribuie la succesul unor acțiuni culturale de prestigiu, la Tirgoviște, la Ploiești, și în alte orase fără să doresc să stau „în capul mesei”. Am avut mare bucurie cînd, sprijinit de distinsul meu prieten N. G. Costa-Foru, fiul vestitului om de cultură și patriot, am organizat o expoziție itinerantă la Bacău, Piatra Neamț și Rîmnicu Vilcea cu documente din istoria mișcării comuniste și muncitorești. De asemenea, am donat la 70 bibliotecii și muzee lucrarea „Crimele siguranței statului” de C. G. Costa-Foru. La sugestia mea, fiul a dăruit chiar acum cîteva zile bibliotecii municipale din Craiova portretul în ulei al generalului Stoilov, luptător în Războiul pentru independență și tatăl celebrului matematician. Vă spun asta pentru a arăta că entuziasmul celor care luptă să înzestreze cu documente instituțiile de cultură atît mulți oameni de bine”.

Cele mai importante piese din colecția lui Nicolae Vasilescu-Capsali, cite au mai rămas în preajmă-i după atîtea drumuri și daruri ce i-au încununat ideea, sînt înregistrate la Patrimoniul Cultural Național. „Hîrtoagele” din rafturile bibliotecii sale sînt vii, sînt tot ce poate fi mai străin ideii de strînsură avară. Împreună cu Dan Zamfirescu lucrează la o cuprinzătoare carte privind confruntarea ideologică în cultura română în perioada 1918—1944, carte ce ar urma să demonstreze procesul de radicalizare a culturii interbelice sub semnul unei revoluții imanente. Se va numi „Cerneala rosie” și va fi un fel de răspuns la pretenția pe care atîția oameni vestii ai spiritului românesc i-au arătat-o lui Nicolae Vasilescu-Capsali, prietenii între care nu trebuie uitați Maria Tănase și Vasile Voiculescu, Alexandru Sahia și Pompiliu Constantinescu și încă și încă atîția alții.

TUDOR OCTAVIAN

Nota redacției: Se întîmplă ca unii responsabili ai tonetelor să fie oameni cu mult respect pentru carte. Astfel, Ion Teoharide (rulota de lingă Foișorul de Foc) a semnalat unor cărturari o seamă de cărți și periodice aduse spre a fi trimise la topit. „Am fost uluit, zice el, cînd într-o zi lingă rulota mea a poposit un camion încărcat cu 7 000—8 000 de volume, majoritatea legate, tomuri făcînd parte din biblioteca juristului Chr. Penescu Kertsch. Altfădată, au fost aduse colecții întregi din Dacia Literară și Revista Fundațiilor. Unele exemplare le-am expediat Muzeului județean Vîlcea, Muzeului din Constanța și chiar Muzeului Pompierilor, în apropierea căruii se găsește și rulota mea. Asta ca să nu mai vorbească de cazul trist cînd au plecat la fabricile de hirtie Biblia lui Șerban Cantacuzino și alte rarități bibliofile. Oricine poate vedea cum ne sînt aduse, pentru 0,60 lei kg., volume de autori clasici și contemporani, care ar sta mai bine în anticariate ori biblioteci”. Astfel fiind situația, ne asociem propunerii tovarășului Ion Teoharide ca aceste rulote să fie încredințate unor oameni cu oarecare pricepere în lumea cărților și a hirtii tipărite instituindu-se totodată, un control al maculaturii trimise în final topitorilor de hirtie.

In preocupările mele medical-istorice am avut deosebită satisfacție să văd publicate în paginile revistei FLACĂRA articolele despre sanitarul Duță P. Ion în 1877, despre Carol Davila și mareșalul Osman Pașa și despre dr. Gh. Gh. Popa, cavalier al ordinului „Steaua României”. Acest lucru m-a făcut să intru în contact cu rude ale celor amintiți în articolele publicate, obținând noi date prețioase pentru istoria medicinei prahovene, de aceea țin să vă mulțumesc foarte mult. (Dr. Ioan Neagu, Ploiești)

Mă numesc Marcela Costea, locuiesc în București; în urmă cu câteva zile am fost în concediu de odihnă în satul meu natal — Săsenii Noi, comuna Vernești, județul Buzău. În tot satul, cit este el de mare, nu sînt decît două pompe și o fîntînă părăsită, oamenii o duc foarte greu cu apa, fiind o regiune de deal, adîncimea de la care se poate scoate aceasta fiind de circa 60 metri. Singura sursă de apă mai apropiată se află în curtea unui I.A.S., dar tovarășii de aici închid de obicei porțile cu lacătul, așa că pe o distanță de circa 2,5 kilometri nu găsești unde să bei un pahar cu apă. Un alt necaz al celor de aici este cel cu drumul: în mai multe rînduri oamenii au adus petriș, l-au rîspîndit pe drum, dar nu s-a adus nici un compresor pentru tasarea pietrișului, astfel că de cite ori a plouat, pietrișul a fost luat de ape, rîmînînd doar gropile. Am făcut nenumărate sesizări în aceste două probleme, dar organele în drept nu au luat nici o măsură. (Scrisoarea mai este semnată și de un număr de 8 cetățeni din satul Săsenii Noi)

Consiliul popular al județului Argeș ne aduce la cunoștință că, referitor la scrisoarea cititorului **Avram Decebal** din comuna Rucăr, prin care acesta solicita sprijin pentru obținerea unei adeverințe din care să rezulte că locuința sa din Rucăr nu mai prezintă siguranță în exploatare, necesară pentru obținerea unui apartament în orașul Cîmpulung, adeverința solicitată i-a fost eliberată, acesta primind un apartament în Cîmpulung, unde își are și locul de muncă.

Statuia din fotografia pe care v-o trimit reprezintă monumentul vîntătorilor din Ploiești, ridicat de cetățenii orașului în memoria luptătorilor din Batalionul 2 vîntători, din care făcea parte soldatul Ion Grigore, cel care, la 30 august 1877, în urma asaltului Griviței, cucerise drapelul turcesc. Înainte de cel de-al doilea război mondial, această statuie era amplasată vizibil, în mijlocul rondului bulevardului cu castani ce duce de la gară spre centrul municipiului; în prezent se află mutată undeva către Gara de sud, în apropierea unui pod, pierzîndu-și din măreția arhitecturală cu care se mîndreau prahovenii. Propun spre analiză posibilitatea reinstalării ei pe vechiul loc, dirijînd circulația giratoriu, sau în rondul de la Gara de sud, unde se termină bulevardul, pentru a se afla în văzul tuturor. (Ioan N., Ploiești)

Top restant

Instituții și organisme ale căror răspunsuri privind soluționarea scrisorilor și sesizărilor oamenilor muncii întîrzie:

1. — **Consiliul popular al județului Alba**: la scrisoarea redacției nr. 2402 din 20.05.77. 2. — **Direcția generală P.T.T.R.**: la scrisoarea redacției nr. 2479 din 16.05. 3. — **Consiliul popular al județului Argeș**: la scrisoarea redacției nr. 3857 din 28.05. 4. — **Consiliul popular al județului Prahova**: la scrisoarea redacției nr. 2761 din 16.05. 5. — **Consiliul popular al județului Ilfov**: la scrisorile redacției nr. 3067 din 16.05 și 3836 din 18.05. 6. — **Consiliul popular al județului Dimbovița**: la scrisoarea redacției nr. 3120 din 16.05. 7. — **Ministerul Muncii**: la scrisoarea redacției nr. 3937 din 28.05. 8. — **Ministerul Educației și Învățămîntului**: la scrisoarea redacției nr. 3143 din 16.05. 9. — **Consiliul popular al județului Galați**: la scrisoarea redacției nr. 3356 din 16.05. 10. — **Consiliul popular al județului Timiș**: la scrisoarea redacției nr. 3356 din 16.05.

La începutul lunii august a.c. am suferit un accident în dreptul Liceului Șincai, vinovat fiind în mod evident un anume Gherman, șofer pe o autoturubă aparținînd I.L.F. Bercei, aflat în stare de ebrietate și abia fiind prins — încercînd să fugă — de către organele miliției. Am reparat autoturismul suportînd eu costul; urmînd ca ADAS-ul să-mi restituie suma plătită. După două zile ADAS-ul a trimis la I.L.F. Bercei o adresă prin care cere întreprinderii să răspundă dacă Gherman este încadrat aici, și dacă este asigurat ADAS, numai după acest răspuns eu putînd intra în posesia drepturilor ce mi se cuvin. Am așteptat o lună, răspunsul nu a venit și atunci m-am prezentat la conducerea I.L.F. Bercei, obținînd asigurarea că în cel mai scurt timp răspunsul în cauză va fi expediat. Iată însă că acest răspuns nu a fost expediat nici pînă acum — 2.10.77 — și, culmea, m-am întîlnit și cu șoferul respectiv, care mi-a ris în nas, spunîndu-mi că „dacă mi-a plăcut să mă aventurez, acum să umblu după bani!!!”. Știam că acestuia îi fusese suspendat carnetul în urma accidentului, aflu cu stupeoare însă de la contabilitate că imediat după accident el a obținut carnetul. Cum? Și mai ales de ce, existînd probe evidente, conducerea I.L.F. Bercei întîrzie trimiterea actului necesar pentru a-mi recupera banii? (Aurel Mîstrefu, București)

Pe strada Gh. Țițeica, la intersecția cu strada Văleni, din Ploiești — în direcția Gara de Nord — circulația autovehiculelor se face pe trotuare. Nu pentru că acesta ar fi un capriciu al conducătorilor auto, ci pentru faptul că este sens unic — unice fiind și gropile ce se află în mijlocul străzii și de care edilii au uitat încă din primăvară. (Ioan Neagu, Ploiești)

Din partea Comitetului județean Ialomița al P.C.R.: Referitor la scrisoarea lui **Constantin Stoica**, din comuna Bucu, trimisă nouă spre analiză, vă comunicăm că cele sesizate s-au adeverit, cititorul neavînd create condiții corespunzătoare pentru a urma cursurile serale de liceu. Întreprinderea pentru valorificarea cerealelor și plantelor tehnice, reanalizînd cele sesizate, a dispus ca silozul Ciulnița să-i creeze tînărului condițiile necesare pentru frecventarea cursurilor serale, conform programului de școlarizare, la Liceul Industrial Slobozia — curs seral.

În acest an, 1977, s-au implinit 25 de ani de cînd au început lucrările de construire a stadionului „23 August” din Baia Mare. Terenul de joc a fost terminat, dar la tribune se lucrează și în prezent, ele fiind realizate în proporție de 75%. Dacă lucrările continuă în același ritm, vor mai trece încă 8-9 ani pînă ce stadionul va fi complet gata. Oricum, fiind un sfert de secol, este totuși o aniversare — fără a se simți însă nevoia să li se adreseze celor ce se ocupă cu construirea stadionului tradițional „la mulți ani”. (Traian Moga, Baia Mare)

Inspectoratul județean de miliție Neamț ne aduce la cunoștință că sesizarea cititorului **Ion N. Panduru**, cu domiciliul în municipiul Roman, este în parte reală, el fiind anchetat fără a avea vreo vină în incidentul a cărui victimă a fost elevul sergent Florin Pinzaru; pentru lipsă de tact și procedeu în verificarea plîngerii acestuia din urmă, subofițerii de miliție Gheorghe Pupăză și Aurel Mihaica vor fi puși în discuția bi-

roului organizației de partid, iar cazul va fi prelucrat cu întreg colectivul Miliției municipiului Roman.

Mă numesc **Elisabeta Burlacu**, locuiesc în București și mă adresez în numele locatarilor din Prelungirea Ferentari, sectorul 6. De cînd s-au dat în folosință blocurile în care locuim, ni s-a promis că se va amenaja un spațiu necesar unui complex comercial capabil să satisfacă măcar în parte nevoile noastre, deoarece sîntem un cartier desolat de izolat de centru sau de alte surse de aprovizionare. E drept că la parterul unui bloc recent construit s-a amenajat un fel de complex comercial, trebuie însă să o spunem cu părere de rău că aprovizionarea acestuia lasă mult de dorit.

Pînă în anul 1975 am lucrat la Depoul C.F.R. Brașov, cînd în urma unui accident de circulație de cale ferată am fost nevoit să stau în spital și în concediu medical timp de trei luni. După toate acestea, la revenirea în Depoul C.F.R. Brașov, am cerut transferul la Întreprinderea „Tractorul”, menționînd că nu mai pot lucra în funcția de mecanic diesel în circulația pe magistralele țării. Depoul a fost de acord cu transferul meu în **interes de serviciu** conform Legii nr. 1/1970 art. II litera A. Originalul setului de transfer aflîndu-se la serviciul personal al Întreprinderii „Tractorul”, primesc o adresă cu nr. 457/2828/1976 prin care mi se impută suma de 9411 lei cheltuieli de școlarizare, intrucît după terminarea Școlii de mecanici eu am lucrat la Depoul Brașov 34 de luni, față de 60 cit prețind contractul. Ceea ce nu înțeleg este faptul că depoul a fost de acord cu transferul meu în **interes de serviciu**, imputația mi se pare ilegală, am bătut la nenumărate uși, m-am adresat la mai multe ministere de resort, de peste tot mi se spune că am dreptate, totuși mie suma mi se reține în continuare din retribuție. (Nicolae Răchiteanu, Brașov)

Pe trotuarul din fața Oficiului Național de Turism Carpați, de pe bd. Magheru din Capitală, cu câteva săptămîni în urmă au fost aduse și fixate patru cabine telefonice. Dar atît...! De ce? Nici pînă azi — 25 octombrie a.c. — nu au fost instalate aparatele telefonice de care cetățenii acestei aglomerate artere au atîta nevoie. (N. Tokacek, București)

Sînt una dintre pacientele doctorului Mihai Iubu din Turda și în luna septembrie a.c. m-am deplasat în acest oraș pentru a-mi continua tratamentul. Nu mică mi-a fost surprinderea cînd mi s-a spus că renumitul O.R.L.-ist a fost din nou pensionat. Am observat în timpul tratamentului că acest medic este solicitat de sute și sute de suferinzi din toate colțurile țării, că îi vin pacienți și de peste hotare. În numele tuturor bolnavilor care au nevoie de medicul Mihai Iubu imi exprim nedumerirea și chiar indignarea pentru îndepărtarea lui din clinică, dorînd ca acest om să-și reia cit mai curînd activitatea, fiind în plină putere de muncă și mai ales atît de solicitat de pacienți. (Elena Teodorescu, Craiova).

Ne numim **Remus Back, Constantin Maftei și Oleg Maliutin**, locatari ai imobilului din strada Popișteanu nr. 10, sector 8, București. Imobilul, proprietate de stat, a fost afectat de seism suferînd deteriorări grave: coșuri căzute, calcan deplasat, pe-

reți crăpați, sobe dărîmate etc., reparațiile cîzînd în sarcina ICRAL. Cu chiu, cu vai s-au executat unele reparații interioare, precum și la coșuri, după care spre sfîrșitul lunii august șantierul a fost desființat; au rămas de executat reparații de zidărie la casa scării, acoperișul de tablă precum și refacerea a două sobe de teracotă; de atunci sîntem purtați cu vorba. Toți locatarii au înțeles imperativul vremii, au executat vopsitoria și zugrăvirea interioarelor, riscă să o ia însă de la început dacă nu se termină și restul reparațiilor — care nu mai pot fi făcute de noi, oameni bătrîni — acoperișul curge, apele se infiltrează în pereți pătîndu-i. Mai precizăm că încă din aprilie s-a adus o cantitate apreciabilă de mortar și peste 10 saci cu ciment: în prezent atît mortarul cît și restul de circa 5 saci cu ciment sînt inutilizabili. Zilnic se deplasează unul dintre noi la ICRAL nr. 2 din Piața Victoriei, dar în afară de promisiuni nu avem nici un rezultat.

Mă numesc **Oprica P. Stănilă**, sînt membră C.A.P., comuna Măceșu de Sus, județul Dolj, în vîrstă de 80 ani, văduvă, mamă a patru copii; vă rog să mă ajutați ca prin publicarea acestor rînduri să-l găsec pe fiul meu PETRE STĂNILĂ, surd-mut, în vîrstă de 52 ani, dispărut din comună în ziua de 15 august 1977, fără buletin de identitate. Din cele cunoscute de noi, el a fost luat de Ion St. Dulvac, din aceeași comună, și dus la Craiova, să-l ajute la construcția unei case din strada Albăstrele nr. 26, cartierul Craiovița Nouă; am aflat apoi că după două zile a plecat și din Craiova, lucru confirmat de Dulvac abia la 29 august, pînă atunci ducîndu-ne cu vorba că îl aduce el înapoi, la lucru. Cînd am aflat că s-a rătăcit, m-am adresat secției de miliție din comună, aici ni s-a spus să aducem buletinul dispărutului pentru a se face copii după fotografii și a le trimite în țară. Fotografiile nu s-au trimis însă, nu mai știm ce să credem, nu mai avem nici liniște, nici somn.

Fac naveta pe ruta Roșiori — Alexandria, în fiecare zi, și de cele mai multe ori se întîmplă un fenomen ciudat, în special la trenurile de dimineață: mecanicii de locomotivă opresc trenul în diverse locuri pentru a-i lăsa... acasă, uneori în dreptul porții, pe lucrătorii C.F.R., colegii lor de lucru. Practica asta mi se pare cel puțin incorectă față de sutele de persoane din tren care trebuie să suporte întîrzierea ulterioară a garniturii pentru a li se inlesni citorva să ajungă mai devreme. Un exemplu concret: în ziua de 25 octombrie, acceleratul 129 pe ruta Roșiori — Alexandria a oprit în gara Plosca — unde, conform mersului, nu are staționare! — și, sub privirile impasibile ale impieगतului, citiva ceferiști au coborît din tren. Precizez că trenul plecase deja din gara Roșiori cu o întîrziere de 10 minute... (Stefan Alexandru, Roșiori de Vede, Teleorman).

Asociația locatarilor blocului M. 10, Bd. Păcii nr. 17, sectorul 7, București, solicită, prin publicarea acestor rînduri, sprijin în rezolvarea următoarei probleme: de la data de 1 octombrie a.c. și pînă în prezent, G.I.C.C. punctul de termoficare Moghioroș nu a luat nici o măsură ca presiunea apei calde să ajungă și la etajele 8, 9 și 10, locatarii acestor etaje fiind astfel lipsiți de această necesitate indispensabilă oricărui locuitor civilizate. Cu toate intervențiile făcute atît telefonic cît și în scris, sîntem aminați din perioadă în perioadă, ceea ce provoacă mari neplăceri, mai ales familiilor cu copii mici. (Semnează **G. Vasiliu**, președinte, și **N. Ceoflec**, imputernicit).

Pînă în septembrie a.c., dacă un om al muncii solicita un abonament C.F.R. pentru mai multe rute, se prezenta la Agenția de voiaj din Gara de Nord cu un tabel și i se elibera abonamentul solicitat. Iată însă că de atunci, conform unei dispoziții care mi se pare a fi de genul „de ce să fie mai simplu, cînd poate fi mai complicat?”, pentru fiecare rută trebuie eliberat un abonament separat. Deci dacă un muncitor care își desfășoară activitatea profesională pe teren, necesitînd

deplasări periodice în mai multe direcții, CFR-ul îi umple buzunarele cu atîtea abonamente în cite direcții se deplasează. Acest sistem aduce cheltuieli suplimentare întreprinderilor prin întocmirea mai multor referate, eliberarea mai multor abonamente în loc de unul etc. (Mihai Gôrbe, Arad)

În numele locuitorilor din satul Zmeură, comuna Stoenești, județul Vilcea, vă aducem la cunoștință că de mai bine de 10 ani ne bucurăm de o cursă ITA care vine de 4 ori pe zi, oprînd însă la o distanță de 2 kilometri de centrul civic al satului. Am solicitat de nenumărate ori în scris și verbal Autobazei 1 Vilcea să trimită autobuzele pînă în sat, pentru că de 10 ani în costul biletilor sînt incluși și cei doi kilometri. Drumul este foarte bine întreținut și circulat de autovehicule de tot felul. În altă ordine de idei: pînă la Rm. Vilcea sînt doar 16 kilometri, noi avem școală, cîmin cultural, cooperativă de consum etc., dar nu avem pentru cazurile de urgență un telefon, cu toate că linia telefonică trece la un kilometru și ceva de sat. Se pot întîmpla incendii, cazuri de necesitate etc. Direcția județeană P.T.T.R. ne trimite la Consiliul popular Stoenești, consiliul ne trimite la direcție, și uite-așa... (Semnează un număr de 75 cetățeni din satul Zmeură).

Nu-s om de șicane, nu-s reclamagiu, dar ce mi-a fost dat să văd la casele de bilete ale stadionului „Tineretului” din Brașov duminică 9.X.1977 m-a determinat să vă scriu aceste rînduri: odată cu biletul de intrare, am fost invitat să cumpar și un așa-zis „Program”, pe care vi-l anexez — o simplă fișucă de două file, cuprinzînd date culese din presă, dar avînd preț de 3 (trei) lei! Nu știu ce for și mai ales cu cîtă competență s-a fixat acest preț, mă gîndesc însă că un ziar central costă 0,30 lei, că Programul radio-tv costă 0,50 etc., etc. Cum e posibil să se mai folosească așadar astfel de practici, cu aceste așa-zise „programe” sportive? (Dumitru Bejan, Brașov).

● **Anunțăm pe cititorii noștri** care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13, iar luni, marți și miercuri între orele 10-17.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

POȘTA REDACȚIEI

■ **Veronica Manu** — Gherla. Conform Statutului personalului didactic aveți dreptul să vă prezentați la examenul pentru gradul I după cinci ani de la obținerea gradului II.

■ **Maria Vladimir** — com. 30 Decembrie. Nu puteți beneficia de stabilirea definitivă în Capitală, intrucît comuna 30 Decembrie figurează pe lista localităților de la care se poate face naveta.

■ **Grup muncitor** — Revizia de vagoane București — Grivița. La sesizarea dv., Regionala C.F. București ne-a comunicat că lămpile electrice cu acumulatori de care ne-ați scris nu sînt indicate la revizia tehnică a vagoanelor de călători, datorită complexității mari pe piese și subsansamble ce se găsesc indeosebi sub cutia acestora. Lămpile electrice se folosesc numai la revizia tehnică a vagoanelor încărcate cu produse petroliere.

■ **Mariana Nica** — București. Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a informat că din dosarul dv. de concurs a rezultat că predarea lucrării și lipirea foilor de concurs a fost conform instrucțiunilor în vigoare.

MARGA NEDELEA

INTRE CLASIC ȘI BAROC

Rodin

Gînditorul

Ce motiv mai înalt am avea într-un muzeu decît să-l vedem pe Gînditorul lui Rodin ridicîndu-se de pe stîncă unde stă aplecat și să observăm în clipa următoare în carnea lui cicatricea veche a lui Prometeu? Nimic nu ne-ar răsplăti mai mult pentru tot ce-am crezut despre puterea demiurgică a artei. Într-o după amiază despre care nu mai știu foarte bine dacă mi-o amintesc sau o visez am aflat că într-un simplu nor există uneori toate posibilitățile. Furtună, soare, dragoste, speranță, singurătate, moarte. Cu atît mai mult tăcerea Gînditorului ne lasă să descoperim în ea ceea ce purtăm în noi înșine. Cine e acest bărbat cu fruntea aplecată și cu bărbia sprijinită în mina dreaptă?

Dacă e Prometeu, el a revenit pe muntele antic și s-a așezat pe o stîncă nu pentru a aștepta să coboare din cer un vultur. Zeii au murit, iar cerul e pustiu. A rămas el, Gînditorul. E singur și cu spatele întors la cer. În schimb, acest Prometeu ascultă vulturul bătînd din aripi înlăuntrul său. Și își spune, poate, că dacă n-ar fi iubit viața, nu l-ar fi interesat s-o judece. În singurătatea muntelui, pe stîncă sa, el va căuta o concluzie gîndurilor sale... E la un popas, undeva între memorie și speranță, dar nu va alege între acești doi termeni pentru că are nevoie de amîndoi. Alta trebuie să fie opțiunea spre care se îndreaptă. A fost martor la procesul lui Socrate, l-a privit pe Sofocle dansînd după victoria de la Salamina, a văzut cum zece generații au scos pietre pentru construcția din ruinele Forului roman, a întîlnit în Spania un cavaler uscățiv, sublimul cavalier al Iluziei, și între zidurile unui castel din Danemarca umbra unui prinț al Melancoliei; a trecut pe la toate rîspîntiile și iată-l surprins de Rodin în vreme ce își amintește și cumpănește drumul său mai departe. El știe că nu este rezultatul Creației, ci începutul ei. Și ne aduce aminte că Rodin a legat de trupul omenesc toate speranțele artei. Căci și atunci cînd par să regrete viața, oamenii lui Rodin nu o disprețuiesc niciodată.

Dealtfel, pe fața acestui Gînditor nu vom descoperi nici un indiciu de blazare. El a înțeles, probabil, demult că a dispera înseamnă a renunța chiar la sensul gîndirii sale; înseamnă a se întoarce împotriva sa, a ucide omul din el și a se mineraliza, a deveni el însuși o stîncă. Iată-l nu numai Prometeu, ci și Sisif. Sisif în oculoși timp om și stîncă, mai exact Sisif purtînd stîncă în el și luptînd împotriva ei. Iar victoria stîncii asupra lui Sisif nu e posibilă decît în clipa cînd înlăuntrul său lucrurile și-ar pierde semnificația. Oare nu e adevărat că prăbușirea Romei n-a fost atît opera barbarilor, cît a barbariei? Dovezi? Istoria împăraților de după Marc Aureliu ne stă la îndemînă... Commodus, care în fiecare dimineață înjunghia un tîgru, a fost găsit strangulat în baie de garda pretoriană. Succesorul său a fost găsit și el după două luni ucis. Caracalla a fost înjunghiat. Eliogabal ucis din ordinul bunicii sale. Alexandru Sever ucis în cortul său. Maximinus, înalt de peste doi metri și avînd degetele atît de groase încît purta, ca inele, brățările soției sale, asasinat de soldați, Gordian, de asemenea, Filip Arabul lovit în cap, Decius ucis de goți, Gallus asasinat de cei care l-au aclamat pe Emilianus pentru că după două luni să-l omoare și pe acesta. Galienus avu aceeași soartă, Aurelian, de asemenea, Probus ucis și el. Și astfel, pînă la Dioclețian, tronul Romei a fost un butuc de abator. Într-un secol de crime, singurul care a murit în patul lui a fost Tacit, un descendent al istoricului, dar a murit după cîteva luni de la suirea pe tron fiind foarte bătrîn... Spre sfîrșit, Roma antică nu mai credea în nimic. Cum ziceau cei vechi, ea nu-și mai suporta nici vicile, nici remediile. Și, de fapt, ea a cedat cu totul în fața barbarilor, nu atunci cînd a fost învinsă, ci cînd Forul roman a devenit tîrg de vite, cînd coloanele Forului au fost arse pentru var, iar ruinele îngropate sub iarbă; cînd locuitorii Romei nu le mai păsa de monumentele cetății eterne, le priveau ca pe niște semne ciudate ale unei glorii pe care n-o înțelegeau și ca atare nu mai erau în stare nici s-o apere... Barbaria a știut totdeauna ce face vrînd să distrugă monumentele care dau dreptate frumuseții, dragostei și logicii, care dau dreptate omului și nu fiarei. Ea a intuit totdeauna că numai ruinele sînt de partea ei. Ruinele, disperarea, indiferența, amnezia și vidul... Cînd l-am văzut prima oară, mi-am spus că pe Gînditorul lui Rodin nu-l interesează ceea ce îl interesează pe Heracles, în ciuda trupului său de atlet. Ridicîndu-se de pe stîncă unde stă, el nu se va lupta cu leul din Nemeea, ci va trebui să răspundă unei întrebări. A răpus fiarele sălbatice, dar cum să învingă singurătatea? Acum îmi dau seama că tăcerea Gînditorului nu ascunde altă dilemă decît aceea care a existat, de pildă, la Palenque, în Mexic, unde jungla, impenetrabilă și insidioasă, a încercat să sălbăticească piramida și templele lăsate aici de civilizația maya, să devore piatra și să-i abrutizeze semnificația. Nepăsarea ar ucide în Gînditor ideea și l-ar sălbătici. Prometeu se opune aici în primul rînd stîncii de care odinioară a fost înălțuit.

Și la ce se poate gîndi el la altceva decît la ceea ce trebuie să dea singurătății sale un sens? E oare nepotrivit să cred că avem datorii cu atît mai mari cu cît iubim mai mult? Și cu cît, iubind viața, optăm pentru ceea ce o înalță... Desigur, știu că Troia a fost cucerită nu de filosofia Greciei, ci de sabia ei. Dar, fără Homer, războiul troian ar fi rămas o obscură luptă între triburi. De aceea îmi place să spun că adevărata victorie la Troia n-au obținut-o Agamemnon, Ahile și Ulise, ci Homer. În clipa următoare, nimic nu mă mai oprește să cred că zeita înțelepciunii, Atena, ridică lancea după ce Gînditorul a meditat și s-a hotărît să continue opera lui Prometeu.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Radiografia unui purgatoriu

Romulus Guga a „scris o piesă gravă, dură, incomodă, dar profund adevărată: „Noaptea cabotinelor“. O piesă de referință pentru dramaturgia noastră. Spectacolul, prin prisma direcției de scenă și a interpretării actoricești, trage linie de umire între Teatrul din Tirgu-Mureș (secția română), unde a avut loc premiera și, de pildă, Teatrul Lucia Sturdza Bulandra.

O lume zbuciumată se frămîntă, se sfișie încercînd să-și descifreze erorile, să fugă de răspundere sau să-și asume răspunderea, să-și recunoască înfrîngerile, să se desprindă de trecut cu prețul oricăror sacrificii, să se purifice, să se desăvîrșească.

Un om, o rudă apropiată a familiei De Lambi în care se ascultă la picup Mozart și Bach și care trăiește într-o prosperitate decentă, ușor îmbătat în alcool, a fost declarat cîndva mort, așa, de ochii lumii, pentru că devenise indezirabil prin atitudinea sa abulică într-un anumit moment al istoriei postbelice și pentru că fusese condamnat la închisoare. Dar ruda aceasta iese din închisoare și trăiește undeva, în vecini, stă de vorbă cu nepoții, obligat să nu-și desconscrie identitatea, păstrînd dureros consemnul și alimentînd un fals. Pînă în seara în care unul din fii, Coriolan, va restabili adevărul, convingîndu-și pe rînd frații și părinții că unicul mod posibil de a exista mai departe în condițiile unei societăți care se construiește pe sine metodic și programatic în spiritul adevărului, este renunțarea la un trecut odios de ipocrizie și de cosmar. Cu atît mai mult cu cît unchiul acesta, venit parcă din afara timpului și memoriei, a fost el însuși condamnat pe nedrept, reîncadrat printre oameni, cu drepturi egale și cer senin. Întreg acest proces de renunțare la o viață clădită pe o minciună catastrofală face din oamenii care se zbuciumă pe scenă răscolind bolgiile de praf și de cenușă ale casei bătrînești, pe rînd, monștri și îngeri. Piesa lui Romulus Guga, scrisă cu înverșunare, cu o profundă înțelegere filosofică a vieții, cu știința gradării momentelor de tensiune, a răsturnărilor spectaculoase de situații și cu înclinație pentru replica încărcată de

metafore, este radiografia lucidă a unui purgatoriu.

Spectacolul e dirijat de Dan Alexandrescu ca o simfonie de Bruckner. Profesionalist de mare calibrul, lucrînd cu actorii pînă în cele mai rafinate detalii de concepție și expresie, creator desăvîrșit de atmosferă, analist subtil al gramaticii unui text încărcat de aforisme și metafore, Dan Alexandrescu a proiectat și realizat un spectacol magistral care pune pe gînduri și care frămîntă publicul. Ion Fiscuteanu a așezat personajul care dă cele mai multe sentințe abstracte și care provoacă marea proces de purificare, într-o ipostază de posedat rigid și cumplit al adevărului; rigid ca unii oameni neînduplecați și posedat ca un om iluminat de frumusețea opțiunii sale în existent. Ion Fiscuteanu domină scena cu inteligența și profunzimea meditației sale asupra condiției personajului Coriolan. Greu rol, ingrat rol, plin de contradicții are Ștefan Moisescu, actor cu vechi state de plată în teatrul românesc, care joacă sobru, tensionat, apăsător de un cer întunecat, de ploaie otrăvitoare și de sechelele vechilor concepții și mentalități. Alexandru Morariu răvășește scena cu dilemele personajului său învățat să se disimuleze, să se falsifice, căutîndu-se pe sine în păienjenșul de destine, căutîndu-se în sine cît mai adînc pînă la revelația propriei sale salvări din marasm. Cornel Popescu e magistral în rolul unei lichele care și-a găsit un drum facil și profitabil în viață, nu lipsit de unele momente de omenie și de sensibilitate. Iată încă un actor care se anunță pentru marile scene de teatru. Dorina Păunescu, actriță de dramă care arde ca o flacără, aproape hipnotic, a tradus bine zbuciumul unei soții de luptător pentru care esențială este puritatea și intransigența. Valentina Iancu e distribuită exact în rol, iar Iolanda Dain sculptează atent și migălos monumentul unei mame sacrificate, care a cedat mereu în viață, dar a rămas necruțătoare în forul ei intim. Mihai Gingulescu, în rolul rudei nedreptățite și ostracizate vine în scenă ca o expresie coplesitoare a remușcărilor.

Cortina cade într-un decor auster, unde se aprind în sfîrșit toate luminile și oamenii se întorc respirînd ușurați, după lunga și interminabila noapte de toamnă sau de iarnă în care plouă pînă la exasperare, așteptînd o zi blindă ca un armistițiu necesar și salutar.

A. DOHOTARU ■

Dialog convingător dintre-o noapte a adevărilor brutale: „Noaptea cabotinelor“ de Romulus Guga pe scena Teatrului din Tg. Mureș (secția română). În imagine Valentina Iancu și Alexandru Morariu

CRONICA MUZICALĂ

„Lăsați-mă să cînt“, într-o nouă montare

Recenta premieră (re-montare) a operetei lui Gherase Dendrino, *Lăsați-mă să cînt*, inspirată din creația și viața unui inaintaș al muzicii românești, Ciprian Porumbescu, își configurează acțiunea în jurul unui moment cu profunde semnificații artistice, sociale și patriotice: premiera primei operete românești, *Crai nou* în Brașovul de sub stăpînirea austro-ungară (libretul Viorel Cosma și Liliana Delescu). Interzisă de autoritățile vremii, opereta *Crai nou* — expresie a geniului artistic al poporului nostru — va vedea totuși luminile rampei prin eforturile colective ale intelectualilor brașoveni, prilejuind unui personaj replica-maximă: „Nici o lege din lume nu poate interzice cultura unui popor“. În noua viziune scenică, spectacolul la care am asistat nu demult are marea calitate de a păstra intacte virtuțile muzicale ale partiturii lui Gherase Dendrino, care ne apare și astăzi proaspătă, inspirată fiind din liniile melodice purtînd amprenta lui Ciprian Porumbescu. Soliștii, corul și orchestra evoluează sub conducerea muzicală atentă a lui Constantin Rădulescu, la un nivel de rigoare și profesionalism, specific colectivelor teatrului. Ariile și duetele, simple și melodioase, au în Cornel Rusu (Ciprian) și Lucia Țibuleac (Bertha), doi interpreți extrem de muzicali, posesori ai unor voci cultivate și de calitate, creatori de personaje veridice, emoționante, așa cum le-au imaginat libretiștii și compozitorul. O proaspătă absolventă de Conservator, Rodica Truică, este o cîntăreață sensibilă, cu disponibilități pentru gen, insuficient puse în valoare, lucru normal, la urma urmelor, la prima ei apariție pe scenă. În alte roluri, Daniela Diaconescu (Martha), Sanda Mărgărit, excelentă în rolul Rozei, Virgil Bojescu (Nastasi), Eugen Savopol (Strauss) și ceilalți, își dovedesc, fiecă-

re după posibilități, talentul de interpreți într-un gen extrem de dificil, în care trebuie să îmbine muzica, dansul și elementele actoricești și, în plus, să facă față unor greșite indicații regizorale.

Căci regia lui Toni Bulacici a intenționat probabil să îndrume ansamblul spre o viziune muzical-dramatică modernă, să articuleze o mișcare scenică agreabilă și alertă, în care soliștii, corul și dansatorii ar urma să se integreze. Ceea ce din păcate nu se reușește, regiei lipsindu-i mijloacele de a impune și fructifica o astfel de viziune; astfel că, adesea, interpreții rămîn exteriori personajelor lor, datelor psihologice ale acestora. Ei fac un haz nebun pe scenă, de exemplu, și rîd pînă la lacrimi, la o replică, banală, în fond, și care nouă, spectatorilor, nu ne trezește nici măcar un zîmbet. Umorul adesea forțat, combinat cu maniere și poze împrumutate din arsenalul de „secrete“ ale succesului în vechiul stil de interpretare (apropos, sintem de acord cu ideea unei noi montări a unei operete, cu condiția ca ea să se ridice cel puțin la valoarea primeia), determină unele scăderi de tensiune, accentuate din păcate de un decor greoi, de o concepție a costumului și a recuzitei frizînd „naturalismul“, cu țări și cojoace din nailon și cu veșnicele flori din plastic. Coregrafia Mihaelei Atanasiu stilizează și ea îndeajuns folclorul, dar cu măsură și bun-gust; impresia nu este însă favorabilă dansatorilor, nu din cauza dansurilor, îngrijit lucrute, ci tot datorită excesiv-strălucitoarelor costume țărănești din plastic. Revăzîndu-se aceste aspecte, în fond remediabile, ale punerii în scenă, *Lăsați-mă să cînt* poate deveni un spectacol impecabil sub toate aspectele, o replică valabilă la scepticismul celor ce nu mai cred în posibila vitalitate a genului.

NICOLAE SPIRESCU ■

P.S. Distribuția a II-a se anunță ca o posibilă contracandidată la afișul primei distribuții: Cleopatra Melidoneanu (Bertha), Mihaela Mija (Martha), Liliana Pagu (Sultânica), Ion Dinu (Nastasi).

N. S. ■

Meseria de frate

Stăpîne, stăpîne
Mai adă și-un cîne

Am risipit ogrăzi și bătătură
Cu șoapte strînse-n ele ca-n ghiocuri
Mai puri de-a fi, pe-a timpului măsură
Ne-am fost mutat prin simetrii de
blocuri

Cocioabe și magherniți părăsite
Cum cicatrici pe frunțile amiezii,
De lut hrănite, lutului hrănite
Prin porumbiști se-ascund ca huhurezii

Dar ce te faci cu ciinii, doar cu ciinii
Cînd nu mai poți să le mai faci o cușcă
Unde mai stau de-a lungul săptămîinii
Cum se mai gudură, și cum mai mușcă

Ce faci cu melancolica potaie
Și cu dulăii părăsiți de turmă
Ei, ordonanțele dintre războaie,
Ei care mor în luptă cei din urmă

Rugina-n porți pe cave canem cade
Respînși din meseria lor de frate
I-aud venind pe drumuri de balade
Să latre-n amintire. Să ne latre.

CORNELIU STURZU ■

RUBRICA MEA

Analogia universală

DIALOG „sub rosa“

INVĂȚĂCELUL : — Citit-ați, magistre, recentele „Respirări“ ale Poetului ?

EUDOXIU : — Desigur, cu mare sfințenie. Și mie mi-a plăcut grozav aceea cu titlul *Zdrobitor desciorchinător*, un autentic oracol. Pythia n-a murit, ea și-a schimbat doar sexul.

INV. : — Am reținut și eu pe de rost locul în care spune că aceste cuvinte sînt un „pseudonim demn de prozatorul Conrad“. E vorba, nu-i așa, de romancierul englez Joseph Conrad ?

EUDOXIU : — Desigur, el se numea, pe numele lui întreg, Teodor Josef Konrad Nalecz Korzeniowski. N-a avut norocul să fie contemporan cu Poetul *Necuvintelor*, ca să-și spună, ca un mare cunoscător al sufletului omenesc ce era, *zdrobitor desciorchinător*, noua unealtă viticolă cu dublă funcțiune, ca și aceea a romancierului : de a înlătura învelșurile și de a ne dăruii esențele ! Cum ar fi spus Camil Petrescu, miraculosul aparat este „substanțialist“... ca filosofia lui !

INV. : — Strașnică apropiere !

EUDOXIU : — E în stilul Poetului : face parte din analogia universală.

INV. : — N-am înțeles prea bine : ce-i acest soi de analogie ?

EUDOXIU : — Am să-ți răspund elementar : Universul nostru pare, la prima vedere, o înlănțuire de elemente disparate și ireconciliabile, începînd cu stihile, cu apa și focul, aerul și pămîntul. La o scară redusă, sentimentele, ideile și voințele noastre intră și ele în conflict, ca apa și focul, bunăoară. Dacă privim însă lucrurile mai de sus, vedem că între ele sînt tainice potriviri — de analogie universală — care duc la armonia desăvirșită a macro- și microcosmosului.

INV. : — Adică cum dacă privim mai de sus ?

EUDOXIU : — Iată : știi ce e călcîiul lui Ahile !

INV. : — Desigur, locul vulnerabil al eroului homeric.

EUDOXIU : — Perfect. Ei bine ! Acest călcîi, ne

învață Poetul, declanșează actul gîndirii.

INV. : N-aș fi crezut !

EUDOXIU : — Pentru că nu ești în curent cu analogia universală. Mai departe : actul gîndirii sare în sus, „din zeama gînditoare a creierului“ *ipsis verbis*, așa cum spune Poetul.

INV. : — Așa să fie, magistre ?

EUDOXIU : — Desigur, conform analogiei universale.

INV. : — Nu văd însă, magistre, legătura dintre creier și călcîi.

EUDOXIU : — Sînt cele două polarități ale omului gînditor, învățăcelule, așa ne învață analogia universală.

INV. : — N-am înțeles, magistre, mirarea Poetului că pietrele nu gîndesc.

EUDOXIU : — Aici cred că ai dreptate. Gérard de Nerval, care a fost după Novalis, primul mare poet modern, inițiat în tainele analogiei universale, acorda și pietrei simțire și gîndire. Poetul român și-a luat distanțele față de ilustrul său înaintas. Să nu i-o luăm în nume de rău. Alt poet francez a spus :

— Mème quand il a tort, le poète a raison.

(Chiar și cînd se înșală, Poetul are dreptate).

INV. : — Îi dați deci dreptate în toate Poetului ?

EUDOXIU : — Firește. Este Poetul ilustru, în țară și peste hotare. *Urbi et orbi*. E un drapel și un far. Ești de altă părere ?

INV. : — N-aș zice. Dar uneori nu-l înțeleg.

EUDOXIU : — Pst ! Trebuie să-l înțelegi totdeauna, mai ales cînd este obscur ; atunci vislește mai cu spor în apele analogiei universale.

INV. : — Uneori mi se pare că versurile lui nu-s nici versuri, nici poezie, nici proză. Ce sînt ?

EUDOXIU : — Sînt expresia supremă a analogiei universale, iar dacă vrei să le găsim și o etichetă estetică, voi spune că sînt microeseuri lirice.

INV. : — Dar uneori sînt și urite.

EUDOXIU : — Pst ! Global vorbind, trăim epoca prin excelență a esteticii uritului. Poetul este exponentul ei de frunte.

INV. : — Atunci versurile lui nu mi se par destul de urite.

EUDOXIU : — Da, și aici îți dau dreptate, le mai greșește uneori.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

A ști să citești

Literatura trăiește pe un echivoc, care, de multe ori a pus-o în grave încurcături. Cu materia ei, limba, oamenii comunică pur și simplu între dinșii, dar și făuresc opere de artă. Iată sursa unor dese confuzii. Mulți cred că știu să citească o carte de literatură, dacă sînt alfabetizați, adică pot descifra semnele tipărite pe hîrtie. Din păcate, lucrurile nu stau chiar atît de simplu. Prin „a citi“ se pot înțelege activități diferite în chip simțitor. Nu e totuna a parecurge o telegramă, o scrisoare, ba chiar o carte groasă de medicină și *Demonii*, să zicem.

Cu atît mai mult, diferența apare cînd e vorba de *Luceafărul*, *Duhovnicească* sau *Balada Rigăi Crypto și a Iaponei Enigel*.

Înșir banalități, bineînțeles, dar sînt nevoit să le reamintesc ca să ajung la ce ne doare.

Deși muzica este cea mai universală dintre arte, admitem ușor că trebuie să ai o anumită educație pentru a o înțelege și gusta, cînd nu se mărginește a fi compusă doar din cîteva elemente melodice foarte simple. Sînt înși care exultă, punînd să le cînte lăutarul la ureche, fluiera ei înșiși diferite arii, ca niște mierloi, dar n-ar călca nici în ruptul capului pragul unei săli de concert.

De citit literatură crede că știe oricine. Aici e buba. De aceea apar atîția sfetnici, acolo unde nu sînt suficiente bunele intenții singure, ci trebuie să existe și o minimă pricepere.

Drama vine și din faptul că ea se întîmplă să lipsească pînă și printre oamenii cu diplome. Nu puțini studenți de la filologie ajung în anul IV, și, cînd le ceri să-ți comenteze o carte, e imposibil să scoți mai multe din gura lor, oricît ai insista, decît „subiectul“ scrierii respective. Inca-

pacitatea lor de a face o lectură „literară“ merge pînă acolo încît povestesc și poeziile. Iar cînd n-au ce istorisi, să presupunem că e vorba de *Odă în metru antic*, enunță tema și tac apoi cu încăpăținare.

A învăța să citești literatură nu este chiar așa de ușor, ca a desluși buchile. Îmi amintesc succesul extraordinar pe care l-a avut Bernstein la televiziune cu lecțiile lui de inițiere în muzică. De ce n-am încerca așa și pentru literatură ? Există, cred, destui oameni serioși care ar dori sincer să învețe a gusta poezia (așa-zisă dificilă) în loc să exclame „Ce-s aiurelile astea !“ cînd deschid vreun volum al lui Leonid Dimov. Mulți cred că fără rimă versul e proză curată și sînt dispuși să-l tortureze sub observația acestora pe Marin Sorescu din *La lilieci*. Hazul suprem intervine atunci cînd cei care nu știu să citească literatură scriu despre ea. Și asta (vai !) am minți susținînd că se petrece foarte rar.

Unii citesc literatura cu ziarul și iau textul „stricto sensu“. E cam jalnic, dar cu o opacitate neagresivă, liniștită te mai împaci. Alții însă practică, dimpotrivă, o lectură, să o numim — după Umberto Eco — „deschisă“ dar... prea mult.

Ei au mania interpretărilor. Scrii „lobodă“ și, după opinia lor, faci aluzii la situația aprovizionării. Îți botezi un erou Stan Păpușă, bați undeva, nu se poate, ia să vedem ce persoană din lumea literelor e zugrăvită sub această denumire anodină. Și prima și a doua categorie n-au învățat încă să citească. Rămînem cu ambele spețe în lumea lui Caragiale. Diferența este numai între lecturile naive, sentimentale, „à la lettre“ ale Ziței din *Dramele Parisului* și cele interpretative, exercitate zilnic pe *Vocea Patriotului Național* de Ipingscu și jupîn Dumitrache, care, amețiți de voluptatea exegezei, exclamă admirativ : „E scris adînc !“

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

CRONICA LITERARĂ

Liviu Călin :

„Camil Petrescu în oglinzi paralele“

Avem impresia că eseuul lui Liviu Călin este fructul unei îndelungate aminări. Nu știm cît din el a rămas încă nescris. Cîte ceva doar transpare în fragmentele de jurnal, care deschid și închid memorabil cartea. Tocmai de aceea *Camil Petrescu în oglinzi paralele* nu se arată a fi o carte obișnuită, în subtextul ei. Nici o constrîngere, în afară de indemnul pur interior, nu-i justifică geneza. Ea vine ca ecoul, puțin întîrziat dar purificat de orice subiectivitate, al acelei întîlniri din 1955, care l-a marcat profund pe critic, pentru toată viața. Ca să evaluăm just acest eseu ar trebui să refacem întreg efortul de meditație și gîndire ce l-a precedat. Propriu-zis criticul „se manifestă“ numai în paginile de jurnal, pentru a se retrage apoi într-o exegeză de rigoare calmă, pusă în surdina, sub semnul oglinzii. Altă metodă nu vedem aici decît aceea a renunțării de sine. Devoțiunea se abstractizează cu timpul într-un fel de asceză a stilului critic și mai ales în concizia interpretării. Firește, analizele nu sînt deloc seci. Camil Petrescu constituie un subiect incomod, care incită tot timpul și provoacă mereu alte și alte neliniști. Liviu Călin, lucid, își privește cu rezervă studiul ca pe o imagine imperfectă, una din multele posibile ale unui „model“ supus inevitabil schimbării : „Am căutat să luminăm linii și contururi de portret, așa cum împrejurări generoase ne-au ajutat să-l surprîndem în oglinda interioară, deși întreprinderea ca și altădată o simțim intrucitva efemeră“.

Liviu Călin face o lectură de profunzime și de așteptare. Nu tehnica analizei îl preocupă și nici vreo filosofie de referință, care să se substituie cumva creației. Din contemplarea operei scoate numai judecăți exacte, deși mai toate de bun-simț. Impresia e de adevăr pur și simplu, nesofisticat, fără deci să complice mai mult decît textul permite. Un astfel de comentariu, sobru, nu va deveni niciodată hiperbola operei. Criticul nu se lasă cu totul sedus nici de „estetica“ autorului sau de ceea ce credea el despre sine. Proza, bunăoară, n-o mai deduce din structura filosofică și nici din obsesia proustiană. Concepția despre roman se aseamănă mai degrabă cu cea a lui Michel Butor. Așadar, modernitatea lui Camil este una anticipativă nu mimetică. Liviu Călin așază de-abia în ultimul capitol concepția teoretică și filosofică, inclusiv faimosul eseu *Noua structură și opera lui Marcel Proust*. Criticul știe prea bine de ce a procedat așa. Analizele se aplică numai la text, exclusiv la text. Camil Petrescu n-a fost un scriitor tezist, cum s-a susținut uneori. Acest lucru trebuia demonstrat cu toată seriozitatea. Liviu Călin a reușit să o facă în mod exemplar, fără să forțeze nota convingerii. Marea problemă a gîndirii și creației lui Camil Petrescu rămîne *substanța*, adică realizarea unicului : unicul în viață, unicul în politică, unicul în artă. Pînă și eroii dramei absolutului sînt naturi superioare, care elimină „caracterul“, ca atare orice notă de repetiție, de tipicitate. Unicul ar fi cu alte cuvinte subiectivitatea revărsată în absolutul conștiinței.

În schimb, din contemplarea omului scoate observații ca aceasta : „În fond — am reflectat — toată existența celui din fața mea a fost o continuă furtună roditoare“. Dealtfel, în cazul lui Camil Petrescu, mitul nu întrece omul. Viața celui care a văzut ideile este la fel de complexă ca și opera. Pentru a o restitui criticul folosește numai cîteva scrisori și niște mărturii (de epocă) de o stranie sinceritate. În tot ce a trăit și a scris Camil Petrescu, se simte ca o predestinare, vocația dramaticului. Liviu Călin surprinde cu finețe (încă din glosele despre poezie) sensibilitatea pentru situațiile limită și inteligența „mereu în alarmă“, făcînd să vibreze cele mai pure abstracții. Portretul scriitorului și imaginea operei se suprapun tot timpul. Deși restrîns, eseuul acesta nu neglijează nici un aspect esențial. Camil Petrescu e scriitorul complet, care s-a împlinit simultan ori succesiv în poezie, dramă, proză, publicistică și filosofie. Acestea sînt și principalele capitole ale studiului.

Pentru a scrie *Camil Petrescu în oglinzi paralele* criticul a îmbinat confesiunea cu analiza. S-a confruntat și cu opinii critice mai vechi, preluîndu-le pe cele mai valoroase. De fapt, joncțiunea cu critica interbelică era de astă dată obligatorie. A rezultat un studiu temeinic, printre cele mai bune pe care le avem, o sinteză adevărată din care nu lipsesc mai ales detalii și observații pătrunzătoare.

CORNEL MORARU ■

Mircea Micu

Privești din Apuseni

Ninge blind in Apuseni

Se dedică lui Ion Niță Nicodim

Ninge blind in Apuseni, parc-ar presăra făină un morar cu barbă albă răsucit din timp spre noi, săniile altor zile clopoșesc în sticla serii și ne poartă în oglinda amintirii înapoi.

Astăzi am să-nvăț cum plinge un cocoș de munte singur când zăpada îl imbată și-l preferă în eter. Doamne, casele bătrâne, fumegînd ca niște pipe când se plimbă morții țării pe cărările din cer.

Numai moara se învîrte măcinînd nepăsătoare, numai moara cea de taină adunînd în jgheaburi vechi orele ființei noastre, galeșa îndepărtare de pîriul care sună clipocitul în urechi.

Ce se poate face astăzi cînd se-arată stema iernii? Destrămăm în țuică fiartă și-n aromă de piper amintiri tremurătoare, serile copilăriei cînd un roi de fluturi urcă presimțirile spre cer.

Ninge blind in Apuseni adormiți în os de zimbru, se aude-un cal pe cîmpuri mîngîind zăpezi de puf. Să visăm... E ceasul sacru al singurătății noastre cînd ne risipim iubirea și nădejtile-n văzduh.

Noapte la Vidra

Cine-l strigă pe Avram?
„Iancule, culcă-te, Iancule,
pune-ți un braț de fin sub cap
și-o cetină verde pe inimă”

Muma lui e. Pădurea de brazi,
muma lui e, pădurea neliniștii:
„Iancule, culcă-te, Iancule!
lasă izvorul să-ți murmure”

Doamne, cum tremură stelele,
moara de apă le macină
și cineva strigă mereu:
„Iancule, culcă-te, Iancule!”

Calul nechează și sforăie
și caută-n aer mirosuri.
Șaua e caldă și friul
tremură din mină lăsat.
„Iancule, culcă-te, Iancule!”

Sus, pe Găina, zăpezile
ard mistuite de dor...
„Iancule, culcă-te, Iancule!”

Presimțirea zăpezilor

Le-am auzit venind din nord ușoare,
un nor de fluturi ce-au uitat să zboare,
foșniri de stea îndepărtate foarte
venind parcă de dincolo de moarte.

Era spre seară, iarba scursă-n vînt se apleca cu virful spre pămînt și printre merii tremurînd străini trecea un flutur bandajînd tulpini. Dinspre adînc venea un vaer greu, gema pesemne codrul cel mereu sau, poate, era plîns de ghețari plutind pe mări ca niște zei barbari... Acum, m-aș vrea acasă și să fiu înspăimîntat de taină și pustiu, s-aud cum fluturi vin. De unde vin căzuți din cer ca un dezmaț alpin? Cînd ninge în decembrie, să știți, se-ntorc din moarte fluturii iubiți.

Aud un clopot

Aud un clopot în Ardeal, departe cum liniștea în două o desparte.

Bate prelung și dangotul lui sună ca și cum cineva ar bate-n lună.

Eu îl ascult sunînd ca pe-o uimire din milenara lui neadormire.

Prin aerul de zvon electrizat, pare că-i un suspin îndepărtat.

E ca suspinul dușilor țărani care-l tot trag de două mii de ani.

Nu pot să dorm și-ascult cu chipul pal cum bate lung, un clopot, în Ardeal.

Supărarea

— De unde venim noi să ni se adreseze oamenii cu lacrimi în ochi și durere în suflet? Cuvintele primului, apăsate, bătute cu maiul ne striveau.

A făcut o pauză și a dat roată sălii oprindu-se o fracțiune de secundă în imaginabil de scurtă asupra fiecărui din noi de parcă ne-ar fi numărat la repezeală din cinci în cinci. A continuat. Avem în comune oameni în vîrstă care au muncit la vremea lor greu, greu de tot și au astăzi nevoie de ajutorul nostru dar unii din noi uită ai cui sînt și de unde vin. Da, da, se mai găsește cite unul care-și pune frînă în inimă și vorbește din gît. Cum s-a văzut cocoșat începe să pretindă cereri înregistrate, zile și ore de audiență, să înțeleagă tața Lina și nenea Ghiță c-o fi el băiatul Mariei și al lui Grigore al lui Torochioașcă dar acum e primar și primăria e primărie. Dacă are nevoie de adeverință să aducă înțel cererea și abia pe urmă vede el ce are de făcut. El uită că primăria e a lui mai puțin decît crede și mult mai puțin a țării Leani și a lui nea Ghiță. Cît a făcut el pe ajunsu', pe neamul prost, îi putea elibera omului adeverința de care avea nevoie și în sat ar fi înmulțit vorbele bune la adresa lui. Așa însă de la primărie și pînă acasă cu cine se întîlnesc mătușa și uncheașul își varsă năduful, spunînd: „M-am dus să-mi dea adeverință că-s pensionară de C.A.P., că am nevoie de ea la doctor, și Titșor al lui Cutare a făcut-o pe „boierul” că trebuie să scriu de ce am nevoie, de parcă vorbele mele nu le-ar fi înțeles. Nu-i mai ajungi cu prăjina la nas... Ce, eu am învățat carte ca el? Aș fi putut să-i zic că l-am ținut în brațe cînd era mic și tat-su era la război și mă-sa servitoare... da' mai dă-l dracului, dacă el a uitat, de ce să-i aduc eu aminte”.

Fiecare din noi se micșora, își aduna umerii și părea mai mărunț în propria oglindă, își repeta întrebarea: „De unde venim noi să ni se adreseze oamenii cu lacrimi în ochi și cu durere în suflet”? Ne lua la refec fără cuvinte rostite special la adresa cuiva, dar judecata mută era aspră.

— Cine sîntem noi și de unde venim, sînt întrebările pe care trebuie să ni le punem în fiecare zi înaintea primului pas ce-l avem de făcut. Acum sînt supărat pe toți, da, pe toți, fiindcă la noi cînd apare un asemenea caz e mai rău ca neghina și cine l-a văzut crescînd, cînd era mic de tot, nu l-a

smuls, nu l-a scuturat cum trebuie. Citește scrisorile ce-mi sînt adresate, unele mă bucură dar altele... Omul rar de tot scrie de bucurie...

Se uită la noi cu privirea sa scrutătoare de parcă ne-ar pune la raze gîndurile.

— Știți că atunci cînd se supără cineva pe drept pe unul din noi, nu spune că a greșit cutare sau cutare, ci unul de la partid. Am să dau citeva exemple. Caută în mapa ce-o avea alături și își așază în față citeva coale. Uitați aici. Și ridică o coală. Un pensionar din C.A.P., om care 25 de ani a lucrat în cooperativă numai la cîmp, care a avut acoperiș cerul cu arșițele și ploile, cu vînturile și frigul toamnelor. Un țăran care n-a trecut prin viață ca la plimbare, ci simțînd greutatea acelor ani de început, cînd lua 3 lei la ziua muncă, dar care știa că într-o zi o să fie bine, și cum zice românul, soarele trebuie să răsară și pe ulița lui. Iată ce scrie: „Eu știu că aveți multe treburi și că numai de ce scriu io acum nu vă arde, dar simt nevoia să vă aduc la cunoștință un lucru care mă roade. Acum o săptămînă m-am dus la C.A.P. să-mi iau dreptul de griu. Vorbisem și cu Ionel... (Dumneavoastră nu-l cunoașteți, dar e băiat bun și are în primire atelaj)... să mi-l aducă acasă. Treaba era acum simplă. Să merg la magazie, să iscălesc borderoul, să pun sacii în car și gata. Așa gîndeam io. Dar magazionerul era în birou la președinte. Am așteptat eu cit am așteptat și mi-era teamă că se întunecă și m-am dus după el. Intru în birou și zic bună seara. Nu-mi răspunde nici unul că se uitau la fotbal. Mai stau nițel și zic: — Gică, am venit să-mi iau griul, hai să-l cîntărești. Gică se uită la mine o țîră și pe urmă cu ochii tot la televizor îmi zice: — Vino mîine. Eu îi spun că am făcut rost de căruță și că azi vreau să-l iau. E dreptul meu, mă, n-auzi. Ailalți cu care nu țineau ei bagă gol și atunci președintele Vetu, despre care io am dat referințe că e vrednic și gospodar, sare după scaun și se răstește la mine: — Ascultă, moșule, unde te crezi aici? Dai buzna fără să bați la ușă, faci gură de parcă ai fi muncit în vara asta pe brînci și doar nu ne dai afară din biroul nostru. Hai, lasă-ne în pace. A spus-o așa de parcă s-ar fi adresat unui milog. M-am simțit lovit în cap cu măciuca de asemenea vorbe. Nu-mi venea să cred ce aude. M-am dezmeticit și i-am zis de la obraz. Ascultă tu, asta al lui Vetu, dacă cu tac-tu tot așa vorbești, înseamnă că ți s-a urcat

funcția la cap și ți-ai pierdut omenia... Ce mă, am venit să cer de pomană? Du-te dracu... Și-am trîntit ușa. Pînă acasă mi s-a părut drumul de cinci ori mai lung. Plîngeam pe drum ca prostu' și am uitat să-i zic și lui Ionel să nu mă mai aștepte la magazie. Io atît am avut de spus”. A ridicat ochii de pe coală, ne-a privit cum numai primul știe și a continuat: „M-am dus săptămîna trecută în satul respectiv să văd cum stau lucrurile. Ce credeți că află? În birou la președinte era și scumpul și iubitul nostru primar care s-a făcut că n-aude, că nu vede, că el de, urmărea meciul. Că a auzit doar cînd moșul l-a dat dracu pe președinte și a trîntit ușa. Ce i-am spus eu drăgușului de primar și președintelui, sper să nu uite niciodată. Știți cît a durat să-i rezolve bătrînului treaba? Zece minute. Pentru zece minute i-a înnegrit zile în șir și ne-a pus pe noi pe drumuri, că omul acela știa că a scris la partid și că adevărul trebuie pus în drepturi”. Lasă coala deoparte și ia alta. Aici una și mai și. Am să vă citesc doar ce ne doare, sau ar trebui să ne doară, fiindcă începutul e tot cu durere în suflet: „Am mers la Nică, primarul, și i-am spus să-mi facă o adeverință pentru băiat că-i trebuie la facultate, din care să iasă cît venit imposibil am ca să ia și el bursă, că învață bine. Nică s-a uitat la mine și-mi zice să vin peste o săptămînă că acum are zile de teren. Io îi zic, pâl nu ești în primărie? Fă și tu o excepție și dă-mi actul ce-l cer. În loc să mă înțeleagă începe să țipe la mine, că trebuie să aprobe executivul, că m-am îngîmfat că-mi ajunge băiatul doctor. Ne-am certat bine de tot, dar adeverința tot nu mi-a dat. Din harța asta suferă băiatul, și-i păcat. Dați-i dumneavoastră un telefon să-mi elibereze adeverința că nu poate să vă refuze”.

Primul se uită într-un colț al sălii căutîndu-l parcă pe cel căruia i se adresase. Judecați singuri, primarul acesta are acum în comună o familie care nici nu vrea să-l vadă. Cu ce curaj o să meargă la poarta cetățeanului Nică și să-i spună să ia parte la cutare sau cutare acțiune ce se întîiază în sat. Sufletul omului e ca oul, de felul cum îl aperi îl ai... Ridică o a treia coală, se uită la ea și apoi o pune jos. Alături de celelalte citite. Am să vă mai spun un alt necaz pe care mi-l pricinuiți unii. A oftat, a bătut puțin apă ca să-i ude gura, a oftat din nou, mai lung ca prima dată... Avem pe unii care s-au înconjurat acolo unde au ei funcțiile numai de somitățile localită-

ților respective, cu care, zic ei, colaborează. În C.A.P. vorbește doar cu președintele și inginerul șef, doar la nevoie cu fermierii și brigadierii. În sat e prieten cu doctorul și directorul de școală. Cu ei colaborează, cu ei mai fac cite o masă, așa, ca între oameni subțiri. Pe cei care l-au ales i-a uitat sau își aduce aminte că există doar cînd are de rezolvat sarcinile concrete. Îl vezi pe cite unul din aceștia cum răspunde la bună ziua și te întrebă de ce nu se duce la doctor... Răspunde de parcă l-ar durea măselele. De unde-o fi învățat el tonul ăsta boieresc, nu știu, că noi cînd l-am cunoscut și l-am promovat era om. E drept, nu știa el cite știe acum, cînd a învățat cuvinte noi și a uitat tocmai ce trebuia să nu uite niciodată: de unde a plecat. Am auzit și apoi am verificat, m-am convins că așa e, despre unul care nu intră în atelierul în care a lucrat. De ce? Îi e frică să nu-i spună vreunul din foștii lui tovarăși de muncă pe nume, ca înainte. Ba, mai mult, cînd vorbește despre cei cu care a muncit nu le mai zice tovarăși ca înainte cînd mergeau împreună noaptea la arat, dacă lucra în S.M.A., sau în schimbul trei la combinat, ci colega. Ne-am dat cu intelectuali de viță, facem pe universitarii și dacă vine cineva să-l scuture pe unul din aceștia nu rămîne din el decît poleiala cuvintelor. Fapte, ioc. Asemenea oameni sînt ca niște pete pe soare: eclipsează activitatea razelor strălucitoare, întunecîndu-le munca la cei mulți.

A făcut iar o pauză, a mai dat roată cu privirea sălii și a zis: — Acum la treabă, dar nu oricum, ci să ai alături întotdeauna inima și înțelepciunea.

A ieșit din sală printre ultimii. M-am uitat pe pupitru și am văzut scrisorile. M-am dus repede să le iau și să le duc la cabinet. Cele trei scrisori erau trei coale obișnuite pe care nu fusese niciodată nimic scris. Erau albe, immaculate. În clipa aceea am înțeles mai bine ca oricînd cît de mult îl apăsau și îl chinuiau pe prim comportările noastre ce aduc după sine durere în suflet și lacrimi pe obraz. De cite ori le citise de le știa acum cu punct și cu virgulă... de cite ori? Mi-am răspuns fără cuvinte și m-am simțit mărunț ca un pitic, gîndindu-mă că și eu uit citeodată de unde am plecat. Drumul meu are la temelie munca multora de care acum, circulînd cu viteză, nu-mi mai aduc aminte întotdeauna. Și mi-au revenit în gînd cuvintele: pete pe soare...

MIHAI VIȘOIU ■

Gheorghe Turda:

„Să nu uităm că prin cîntec se face educație”

Trebuie să-l auzi pe Gheorghe Turda cîntînd, ca să-ți dai seama că el este nepotul direct al lui Ion Stan Pătraș din Săpînța, vestitul creator popular, fiul plăurilor din nord unde se fac cergile învîrtate în alb și negru, ori colorate înfocate, ca singele de flăcău maramureșean bătîndu-și pîntenii la horă.

— Cînd sînteți anunțat pe scenă, lumea aplaudă dinainte, știind că va apărea un tînar de pe lîngă Sighetul Maramației, știind că va auzi ceea ce așteaptă el — cîntecul acelor locuri. La cei 28 de ani cîți îi aveți sînteți totuși un artist cu „irecut”.

— Pe cînd aveam 10 ani, bunicul păstra o vioară în cele cămări, prăfuită, cu arcușul tocît. Într-o zi, n-a mai găsit-o acolo. Ceterașul satului mă învăța pe ea secretul cîntecului. Priveam la hore, mă țineam pe lîngă nunți: „Bine joacă turdenii / Sub grumazul ceterii” — Ion Stan Pătraș a înscris strigătura într-o sculptură pe lemn aflată la casa lui, ce-l înfățișa pe bunul meu prieten, Dumitru Fărcaș, cîntîndu-mi din taragot. Și se mai poate desluși: „Din Săpînța-i mindruța, / Eu îi cînt cu gura mea / Că-s turdan din tată-n fiu, / Tot cu cîntecul mă țiu, / Nepot de-al lui Stan Pătraș, / Nu departe de Oaș”.

— Și ați luat apoi drumul Clujului, unde tot ardeleanul își află rostul.

— Am plecat din Sighet să intru la Conservatorul „Gh. Dima”, să fac și eu carte. N-am reușit la canto. Vocea încă nu era pregătită! Am intrat la pedagogie. Dar eu vroiam să ajung cîntăreț, și nu de oricare! În anul III — vocea și-a dat drumul (și-a dat drumul e un fel de a zice, pentru că am muncit mult, vegheat de Dumitru Fărcaș, care are un mare rol în formarea mea ca interpret și ca om, și pe care tata îl investise cu puteri depline asupra mea) și am trecut la canto principal. Nu pot să-l uit pe Al. Fărcaș, profesorul de canto, care s-a ocupat mult de modelarea mea. În același timp, eram și solist la Ansamblul „Mărțișorul” al Casei de cultură a studenților, unde dealtfel am și debutat. Educația muzicală ce mi-am făcut-o în conservator mi-a creat disponibilități atît pentru operă (cu o arie din „Nunta lui Figaro” mi-am susținut examenul de stat), cît și pentru muzica populară, spre care mă simțeam chemat.

— Poate că acum cîțiva ani, o cunoștință v-ar fi putut întreba: „Cu ce treburi prin București?”

— Remarcîndu-mă la mai multe festivaluri naționale studențești (laureat al festivalurilor din 1970 și 1972, precum și la cel de al 10-lea Festival de amatori din 1971), Ansamblul „Rapsodia Română” m-a solicitat în spectacolele din Capitală și în turnee, devenind angajatul acestei instituții în 1973. Consider că am pășit cu dreptul pe prima scenă de folclor a țării, sub bagheta unor maestri deosebiți ca Ionel Budis-teanu, Victor Popescu și Paraschiv Oprea.

— Pun o întrebare care nu trebuie să vă facă neapărat circumspect: cine mai e ca dumneavoastră?

— Pot fi mulți, e loc pentru toți, dar Gheorghe Turda trebuie să fie unul! Eu mă strădui să vin cu zestrea de cîntece din Maramureș și Tara Oașului pentru a le cunoaște lumea așa cum se cîntă și se joacă pe la noi. Și pentru ca să știe orașenii că folclorul nostru nu începe și nu se sfîrșește cu pălăriile noastre pe care ei și le aruncă în vîrfurile capului grăbindu-se la fotograf.

— Exact așa? Fără transformări? E cale lungă de la Sighet pînă la București.

— În primul rînd, nu preiau cîntece de la alți interpreți. Deși folclorul se primeste mereu, ca un organism viu, nu putem interveni noi într-un text de mare circulație din Maramureș, să zicem. El este expresia aceluia loc, al acelor oameni, iar cîntecurile vechi pot vorbi despre ei, uneori mai mult decît un tratat. Ori mă fac mesagerul cîntecului și sufletului maramureșean, ori îmi caut altă meserie!

— Ce spuneți despre cîntăreții 1-nsați peste noapte și care solștii întregi nerfericeș pe alții fericindu-se pe sine?

— E minunat să avem cît mai mulți interpreți, dar ce caută acei preținși soliști fără un repertoriu zonal ales, fără o brumă de cultură? Pentru că tocmai cultura îți călăuzește bunul-simț de a nu falsifica, de a nu trivializa un text sau o melodie. Să nu uităm că prin cîntec se face educație. Nu pot să fiu de acord cu textele de rezonanță bucu-reșteană înveșmîlate în haina curată a unei melodii ce ne aparține tuturor. Cui folosește? Cărui public i se adresează? Sînt cîntecurile care m-au legănat în copilărie, care m-au crescut și mi-au făcut sufletul bun. A le uita, a le falsifica, înseamnă a-ți trăda copilăria.

— Unde a Jus această situație?

— Pentru unii a devenit o modă a-și cînta pe scenă viața particulară (mai aflăm și noi cui i-a căzut un perete, cum a scăpat cutărică din necaz, cu cine ne mai încuscrim și tot așa). Lumea îi compătimește plătînd. Consider cu totul nesănătoasă ideea, chiar a unor instituții, de a populariza oameni de o condiție indeoielnică, fie pentru un cîștig de moment, fie sub presiunea acestora pentru că miine au o nunță și vor să fie remarcați cîntînd alături de cîntare solist. N-am nimic împotriva debutanților, ci împotriva diletantismului.

— Ce înseamnă un artist profesionist?

— Cel care tinde tot timpul să devină un artist profesionist. Maria Tănase, Gheorghe Zamfir, Dumitru Fărcaș, Sofia Vicoveanca sînt astfel de artiști. Dacă Zamfir a ridicat naiul la nivelul muzicii universale, aceasta nu înseamnă că este vorba de o interpretare neapărat academică, ci de o mare simțire filtrată prin cultură, prin cunoaștere, toate acestea alcătuiind „eul” său. Marea artă este mereu o minare la ziua de miine.

— Vocea dumneavoastră, felul în care vă prezentați în spectacol, v-au adus un public constant.

— Fac tot posibilul ca să-mi-l păstrez dar, după cîte știți despre mine „nu oricum”. Munca mea a fost răsplătită cu frumoase premii în țară și peste hotare — Premiul I la Festivalul folcloric de la Dijon, Premiul I la Festivalul de la Jaca, Premiul I și laureat al Festivalului mondial al tineretului și studenților de la Berlin, Premiul I la Festivalul de la Efes (decernat la Istanbul). Toate acestea obligă. Așa, am mai fost în U.R.S.S., Cehoslovacia, Italia, Spania, Elveția, Austria, R.F. Germania, Franța, Grecia, Mexic, Brazilia, Venezuela, S.U.A. Și mai presus de toate aceste succese, ca o încununare, a fost pentru mine titlul de laureat al Festivalului național „Cîntarea României”, imbold patriotic de a face să răsune tot mai puternic cîntecul românesc.

ADI CUSIN

DINTRE SUTE DE CATARGE

Dialog

Mircea M. Pop: Pătrunzătoare uneori scurtele dv. meditații, amintînd ca modalitate lirică, haikai-ul japonez. Mai ales cele ce au ca referință metaforică „păsările”, în care cîte un vers surprinde plăcut: „Păsările plîng cînd învață să zboare”. „Păsările nu pleacă toamna, domestice se ascund în noi, / precum cuvintele-n poeme”. „Zborul” ideii poetice, aproape de laimotivul versurilor dv., e uneori destul de jos (vezi „Iluzia”, „Nici păsările”).

Virgil Dumitrescu: Optăm pentru „Teama de simboluri”, cu toate că strofe și versuri frumoase am putut remarca și în celelalte, îndeosebi în „Gînditorul de la Hamangia”. Discernămîntul dv. valoric ar trebui să se facă simțit cu mai multă stringență. Uneori pentru a sugera aceeași idee recurgeți la mai multe echivalențe (citește „strofe”) fără ca ele să adauge „frumuseți și prețuri noi”, vorba poetului. Alteori, ca în „Arcadia cu porțile deschise” cîte un vers inedit se pierde în considerații comune, frecvent întîlnite în scrierile pe această temă.

Carmella Mirgrin: Din relația copac-vis-pasăre-zăpadă dv. încercați să vă construiți, pentru început, un mic univers poetic. Din păcate însă asociațiile pe care le faceți, chiar cînd debutează promițător („Copacul acesta în formă de vis / Își are rădăcini în sîngele meu”) esuează în banalități. Sînteți mai aproape de poezie în „Aștept” sau „În toamnă”.

Anghel Valeriu: Ne face plăcere să reîntîlnim numele dumneavoastră, după mulți ani, mai ales cînd versurile trimise relevă aceeași sensibilitate și sinceritate în fața unor momente de mare emoție. Cum e în cazul de față,

cel al petrecerii toamnei. Seva ni s-a parut mai primăvărată în „Autumnală” pe care o reproducem, alte versuri avînd uneori un foșnet uscat.

D. Boreca: Parcă pentru a vă justifica pseudonimul, stampa aceasta lacustră „Povestește acum” e străbătută de un pronunțat fior nostalgic, de o aspirație după un univers fabulos, virtuți care se impun: „căci vine o zi / cînd nu mai știi unde cad frunzele / stoluri de rațe țîpînd peste bălți / nu te îngheață mirosul de fum / ploile dau tîrcoale prin curți / culorile se desiră / pe obraji și se scurge țărînă / și iubirile bîjbiie legate la ochi / și nu te găsesc nicăieri”. Nu credeți că în reușita deplină a acestei poezii și-a spus cuvîntul acea lume pe care o cunoașteți mai bine?

Stela F. Ionescu, Tg. Mureș: **Filip Rohan, Lugoj:** MAI TRIMITEȚI.
Cornelia Drăgan, Ianca; Eugen Marcu, Birlad; S.G.E., București; Vasile Boscornea, Jirău: Dumitru Branc, Ineu: DEOCAMDATA NU.

NICULAE STOIAN

Teama de simboluri

Și dacă semăn cu tine mă alinți și mi-ești drag aud singele cum îți clocoteste în vine ești înalt și subțire ca un fluier de fag

Și dacă semănăm chiar de azi sau de ieri ieri ai locuit într-un melc azi locuiești într-o stea ieri te-nvrtea într-un cerc astăzi vii drept către inima mea

Spune-mi povești de la pol ori din cartea cu Circe știi să reciți din Esenin?

am auzit că nici ție nu-ți scrie iubita și-ți sare muștorul din te miri ce

Armata unde zici că-i făcută erai tînar pe-atunci un flăcău lasă nici acum nu-i bălălia pierdută fericiți am fi de mai rău

Și dacă ochiul tău e un ochi de ocean parcă simt cum te-apropii furtună poate ai și tu 34 de ani și-auzi cum ierbele sună mai sună

Și dacă ești o pasăre ori un zeu și dacă mi-e teamă și dacă mai plîng parcă nici pe mine nu mă-nțeleg și mi-e greu pe un dor de prieteni mă găsesc și mă frîng

Și dacă ai coborît dintr-o noapte cu mine că-mi semeni în toate de sus pînă jos mi-e teamă mi-e teamă vezi bine ci vino în răsăritul de soare frumos

VIRGIL DUMITRESCU

Autumnală

N-alungați copacii desfrunziți din parc, Prea ar fi lipită umbra mea de haină. Galbenul căderii tot îl mai încarc în ovalul șters al orelor de taină.

N-alungați copacii desfrunziți din parc, Pragul unei treceri sensul nu-l despărte. Veșnicia lumii n-ar mai fi un arc îndoit onume între vis și moarte.

N-alungați copacii desfrunziți din parc, N-am sfîrșit răbojul toamnei în gutuie: Mai alerg berbecii virselor prin țarc, Timp în care-n mine fiul meu se suie.

ANGHEL VALERIU

FESTIVALUL NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI”

Brigăzile artistice la rampă

Timp de două zile în municipiul Alba Iulia a avut loc trecerea în revistă a brigăzilor de agitație artistică din oraș. Am fost martor ocular atît la trecerea în revistă a acestora cît și la dezbaterile care au urmat. Trebuie, chiar riscînd să fiu foarte scurt, să menționez că noua casă de cultură din celebrul oraș transilvan este o realizare care merită toată stima. Deși intrată în funcțiune de cîteva luni, activitatea cultural-artistică are realizări întru totul remarcabile. M-am convins că pasiunea și competența directorului Dăscăloiu Ion Stelian, ale tovarășului Sirbu Constantin, membru al biroului executiv al consiliului municipal al sindicatelor, ale metodistului Filimon Ion sînt de natură să ridice nivelul exigenței activității culturale din orașul Alba Iulia. Din păcate spațiul nu-mi permite decît aprecieri cu caracter global, dar prilejul de a reveni există, desigur.

Și acum la subiect. Este foarte bine că în fiecare întreprindere din oraș există cîte o brigadă artistică de agitație, și este și mai bine că la unele obiective economice există brigăzi pe secții. Este, de exemplu, cazul Intreprinderii „Porțelanul”. Din păcate, însă, activitatea propriu-zisă a celor mai multe dintre brigăzi suferă de schematism și lipsă de conținut. Brigada de la Intreprinderea județeană de construcții montaj se prezintă cu niște texte submediocre, stîngace, vetuste, lipsite de dinamism. Ce pot comunica ascultătorului versuri de genul „Hai să-ți arăt municipiul noaptea / De la hotel pîn-la pod”? Îndrăznim să credem că și în alte municipii sînt hoteluri și poduri care, la o adică, pot fi văzute și noaptea. Brigada de la „Refractara” prezintă un așa-zis moment de umor, folosindu-se de debrii Kojak și Stavros. Parcă în consens cu tema abordată, frecvența derogărilor, spectacolul a fost și el o derogare de la exigență. Pe scenă au apărut un Stavros acceptabil și un Kojak slab, într-un balonzaid modest și cu o cască de baie pe cap. Toată această regie, tot acest spectacol au avut ca scop numai blamarea, ca să spunem așa, a lui Popa Viorel și a lui Grămadă Vasile care, uneori, dorm în schimbul III. Mă opresc aici cu exemplele deși argumentele de acest gen s-ar putea înmulți. La dezbaterile care au urmat nu s-a discutat, după opinia mea, ceea ce trebuia. Instructorii brigăzilor și interpreții au pus întrebări corecte, și-au exprimat păreri serioase dar au primit răspunsuri vagi, prea puțin interesante. Tovarășii Raț Ion, membru al biroului executiv al Consiliului județean al sindicatelor, Jucă Gheorghe, vicepreședinți ai Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, au vorbit mult, obositor de mult, despre lucruri care nici nu aveau legătură cu subiectul. Niște lucruri trebuiau spuse clar. Nivelul artistic al acestor brigăzi trebuie ridicat, cu atît mai mult cu cît în țară există bune și serioase tradiții. Prezența pe scenă a unei brigăzi trebuie să fie de fiecare dată un spectacol. Satira și umorul trebuie să aibă adîncime și consistență. Curajul brigăzilor pe care le-am văzut urcă doar pînă la nivelul unui maistru. Cred că trebuie să fie atacate și alte lucruri, mai de fond, nu doar absențele nemotivate și bețivii. La dezbaterile la care am luat parte, am întrebat cîți ingineri, medici, profesori, alți intelectuali sînt membri ai brigăzilor, implicit animatori și instructori ai lor. Răspuns: un singur absolvent al secției de sociologie a Facultății de filosofie din București. Cam puțin, ca să folosesc un eufemism. Sînt doar cîteva lucruri care trebuie să stea în atenția celor care conduc și îndrumă brigăzile artistice.

E. BOCA

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Tay Garnett

Căzuse — așa se spune — în uitarea lumii. La 85 de ani, nimeni nu mai știa de el, deși el dăduse lumii ceva de neuitat. Era încă viu. Se zice că mai era „de o extremă gentilețe”. La 85 de ani, uitat de toată lumea care n-ar fi trebuit să te uite, să mai dovedești o extremă gentilețe — față de cine?, față de măturători, probabil, față de poștaș, față de brutar, față de băcan, față de o mătușă. Dacă mai ai mătușă la 85 de ani — iată o probă de talent sufleteș care-ți dă dreptul să privești lumina dimineții ca și cum ai fi dat lumii Gioconda sau Guernica. El nu a dat nici Gioconda, nici Guernica dar — slavă luminii solare — lumea nu se încheie cu capodoperele ei și de multe ori ele nici nu contează pe cât cred unii. Să fii gentil, extrem de gentil, la 85 de ani cu băcanul tău — e o capodoperă. Tinăr de tot, el se ocupase cu provocarea hohotului de ris, meserie dificilă mai ales cind patronul se numește Mark Sennet. Acest Mark Sennett inventase o uzină care te făcea să rizi pînă cădeai pe jos și te urcai în tavan. Nu existau filme mai comice decît cele produse de fabrica Sennett: toți marii comici ai ecranului lucrau aici, trăsîndu-și mașinile unele de altele, explodînd, bătîndu-se cap în cap, mergînd pe pereți, punînd în funcțiune mecanisme enorme, hilare, infernale și benigne. Era epoca denumită familiar în istoria secolului nostru, „pe cînd comedia era rege”. El era unul din bufonii obscuri ai regelui. Adică gagman — om care iscodește gaguri, situații în care un nimic, un fleac, un gest aruncă în aer lumea printr-o explozie de ris. Meseria aceasta — plină de încordare, plină de scrișnet, cu nopți grele de nesomn și lipsă de inspirație, obsedată de rateuri, cu lipsa ei de haz, comedia fiind și ea o galea în pustiu undelor amare, avînd și ea destinul ei de Columb — meseria aceasta i-a dat puterea, știința și măreția de a inventa un gag de neuitat cu care a modelat plăcerea de a trăi a nenumăratelor femei, bărbați, copii. El a făcut filmul acela cu Marlene Dietrich și John Wayne, numit „Șapte păcate” cu care a intrat în vorbirea de toate zilele. Toată lumea iradia cînd vorbea de bătaia din „7 păcate”, cea mai pașnică și mai grozavă bătaie din istoria cinematografului, cea mai veselă și mai inofensivă, cea mai puțin feroce și cea mai încîntătoare, obiect de studiu în toate institutele în care se învață arta filmului. Bătaia din „7 păcate” nu era serioasă dar nici nu era parodică. Era o muzică a corpurilor care, ciocnindu-se cumplit vibrau pînă la zîmbet. În acea melodie exista o scenă de o fracțiune de secundă, deloc mai puțin uimitoare — artă fără de uimire nu e posibil — decît un cal, un amurg sau o Marlene Dietrich. La un moment dat, un om zbură în tavan, scos din pantofi. Tay Garnett a filmat în 1940 pantofii unui om aruncat afară din pantofi și înălțat la tavan. Am văzut „7 păcate” de 700 de ori și de 700 de ori, la această scenă, sala a sărit pînă în tavan, uimită de această năzdrăvănie nemaivăzută, născută din două surse primordiale ale vieții: din bucuria risului și simplitatea văzului. N-ar fi trebuit ca omenirea să-l uite, ca omul acesta să cadă — de acolo, din tavan, unde rămăsese pînă la 85 de ani, păs-trînd o extremă gentilețe — în uitare, tocmai în uitare. 18 zile au trecut de la săvîrșirea lui pînă zărele au dat un anunț, aflînd din întîmplare — și subliniînd că au aflat din întîmplare — despre moartea lui Tay Garnett. Păcat.

RADU COSAȘU ■

Spania:

Ora consensului istoric

Eșicherul politic spaniol, mai bogat ca niciodată în ultimii 40 de ani, a înscris un eveniment deosebit, de o rezonanță ce a depășit, în numeroase privințe, semnificația unui act pur național. Este vorba în fapt de ceea ce a intrat în vocabularul politic din Spania, și nu numai din această țară, sub expresia de Acordul de la Moncloa.

Evident, pentru un popor care vreme de circa patru decenii a avut de înfruntat un regim totalitar, represiv, orice mutație de natură să aprofundeze procesul înnoitor își are locul său, stîrnește ecouri favorabile generale, înscriindu-se ca mărturie ale voinței politice de a așeza temelii benefice tuturor spaniolilor. În acest cadru pozitiv, spaniolii, cu exuberanța și optimismul specifice, dar și cu un calm și realism robust, au participat la transformările democratice, punctate, între altele, de punerea în aplicare a unor decrete și legi referitoare la desființarea unor instituții represive, reforma politică, amnistierea largă a deținuților politici, restabilirea drepturilor sindicale, legalizarea partidelor politice interzise pe vremea franchismului, organizarea, la 15 iunie, a alegerilor generale. Am enumerat cîtiva pași care, în contextul dat, s-au soldat cu o breșă vitală în sistemul dictatorial, cu începutul unei noi vieți, democratice. Societatea spaniolă contemporană este însă confruntată în continuare cu numeroase probleme de ordin politic, economic, social, ale căror soluții viabile nu se pot depista sau impune peste noapte.

Alegerile n-au dus, după cum se știe, la instaurarea unui guvern majoritar. Cert este că, așa cum arată parlamentul în compoziția politică actuală, dovedește

existența unei puternice orientări într-o direcție democratică, un avînt al forțelor de stînga, al comunistilor, socialiștilor, democraților, care — în ciuda prigoanei îndelungate, a atmosferei de violență ce a precedat alegerile, a stării de tensiune și a propagandei împotriva lor — au reușit să cucerească mandate, de care guvernul monocolor și minoritar al premierului Adolfo Suarez — conducătorul Centrului democratic — a trebuit să țină seama. Nu trebuie scăpată din vedere nici influența deosebit de puternică pe care o manifestă — oficial sau neoficial, legal sau ilegal — cercurile legate de fostul regim. „Franchismul nu a dispărut odată cu moartea lui Franco”. Afirmatia nu este o simplă lozincă, ci un apel în jurul căruia cele mai largi cercuri democratice, progresiste caută să dialogheze, pentru surmontarea actualelor dificultăți, și ele sînt numeroase. În primul rînd, cele de ordin economic. Inflația cunoaște un ritm mediu anual de 30 la sută; șomajul afectează circa un milion de oameni ai muncii; deficitul comercial se ridică la 7,5 la sută din valoarea totală a produsului național brut; aproximativ 7 000 unități economice sînt pe cale să dea faliment. Acestei situații i se adaugă provocările cercurilor de extremă dreaptă, atacurile teroriste, alimentarea unui climat de neîncredere și instabilitate politică.

Pe un asemenea fundal, Adolfo Suarez, după numeroase consultări, unele chiar furtunoase, cu colaboratorii apropiați, a lansat chemarea partidelor politice din opoziție de a sprijini un „plan de salvare națională” — cu prevederi de ordin economic și politic — menit să pună capăt, cel puțin parțial, unor dificultăți. P.C.S. a fost primul partid care a răspuns afirmativ. Era o confirmare a aprecierilor făcute de mai multe ori, cu numeroase prilejuri, de secretarul general al P.C.S., Santiago Carillo, potrivit cărora o acțiune unitară a tuturor forțelor politice este absolut necesară pentru

curmarea crizei. A urmat un șir de consultări ce s-au încheiat cu un succes — considerat drept cel mai important acord politic din ultimele decenii. „Mundo Obrero”, organul de presă al P.C.S. nota: „Dacă obiectivul prioritar a fost acela de a stabili un acord pentru combaterea crizei economice, obiectivul cel mai important care a fost atins se referă la unitatea tuturor forțelor politice pentru întărirea și dezvoltarea democrației în Spania”. A fost ora consensului istoric la care au aderat toate partidele din arcul constituțional, reprezentate în parlament. Acordul economic prevede, între altele, stoparea la 22 la sută a creșterii prețurilor și salariilor în 1978, limitarea deficitului bugetar și a cheltuielilor publice, orientarea fondurilor astfel formate spre ajutoarele de șomaj, efectuarea unei reforme fiscale care să afecteze direct categoriile sociale mai avute. Acordul stipulează durata înțelegerii la 24 de luni.

Pe plan politic, înțelegerile — realizate segmentar — cuprind eliminarea unor prevederi ale legii privind ordinea publică, limitarea atribuțiilor tribunalelor militare, sporirea garanțiilor privind dreptul apărării în justiție, abolirea ultimelor rămășițe ale legislației franchiste în legătură cu libertatea presei.

Desigur, mai sînt încă destul de multe dosare nesoluționate, criza în sine nu a fost depășită dar, așa cum au declarat liderii politici participanți la negocieri, cele convenite, prin punerea lor în aplicare — ele au și fost aprobate în parlament — facilitează tranziția sustinută către un sistem democratic în Spania, în condițiile unei crescînde stabilități economice și sociale.

Este și acesta încă un semn al maturității și responsabilității partidelor politice, menit să chezească poporul spaniol drum liber către democrație și progres.

IOAN TIMOFTE ■

Știința pe mapamond

CIND ALIMENTATIA INTINDE O MINA DE AJUTOR INIMII...

„Inima ucide mai puțin. Această veste îmbucurătoare vine din S.U.A.” scrie în unul din ultimele sale numere revista „L'EXPRESS”. Intr-adevăr, cifre publicate de „New England Journal of Medicine” intrigă — spune săptămînalul francez — pe cardiologii din întreaga lume. Ele indică o scădere a mortalității datorate bolilor coronariene, mai ales infarct, cu 27 la sută, la categoria de vîrstă 35—54 de ani. Care să fie explicația acestui recul spectacular al unor boli ce, se știe, constituie cauza a aproape jumătate din totalitatea decesurilor survenite în lume, după vîrsta de 35 de ani? Tendințe în acest sens există și în Franța, dar scăderea relativă sau staționarea afecțiunilor de tipul infarctului este atribuită de dr. Jacques-Lucien Richard mai mult metodelor mai bune de diagnostic și medicamentelor mai eficiente. Pentru S.U.A. însă, răspunsul poate figura în șirul de cifre publicate recent de Ministerul Agriculturii cu privire la structura alimentației nord-americaniilor. Astfel, într-un răsîmp de peste un deceniu (1963—1975) consumul de tutun a scăzut cu 22 la sută, cel al grăsimilor de origine animală cu 55 la sută, în schimb, pe aceeași perioadă, americanii au consumat cu 44 la sută mai multe grăsimi vegetale. Deci, o schimbare radicală a obiceiurilor alimentare, în favoarea scăderii bolilor

cardiace. Pentru că, se cunoaște acum chiar și de către neinițiați, un grad de colesterol crescut, o tensiune arterială ridicată — consecințe ale unei alimentații prea grele, prea bogate în grăsimi animale —, ca și consumul excesiv de tutun sînt cei trei factori care, conjugați, sînt considerați răspunzători pentru tulburările cardiovasculare.

În S.U.A., vaste campanii de informare sensibilizează de mai mulți ani populația față de importanța pe care o are asupra sănătății o alimentație echilibrată. Să fie culese, acum, fructele acestor pledoarii? „Se poate vorbi, deocamdată, de o curioasă coincidență statistică”, a declarat revistei „L'EXPRESS” dr. Henri Denolin, profesor la Universitatea din Bruxelles și președinte al universității europene de cardiologie. „Din nefericire, nu avem încă proba științifică a acestui fapt, pe care o așteptăm, pentru a-i convinge pe medicii generalști că datoria lor este de a-și informa constant pacienții asupra pericolelor spre care se îndreaptă mîncînd prea mult, fumînd prea mult”.

RENAȘTEREA DIRIJABILULUI ÎN ANGLIA

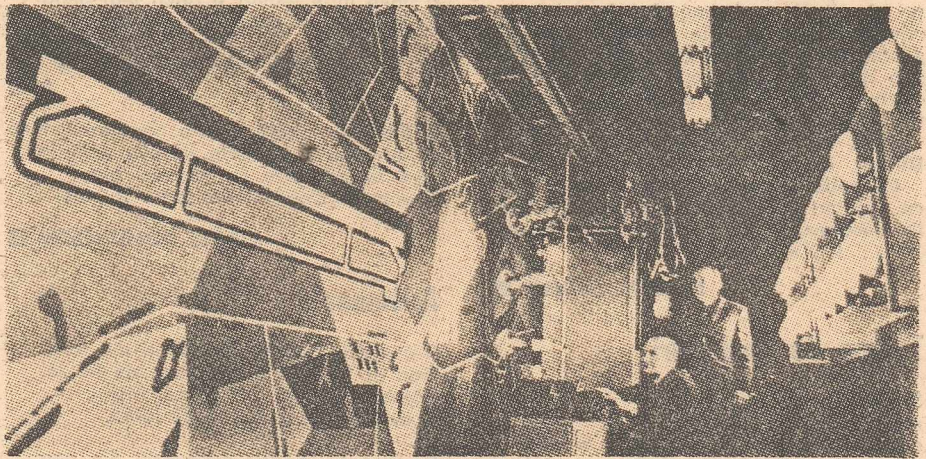
De mai mulți ani, publicațiile de specialitate anunță renașterea dirijabilului, care, în condițiile actualului progres al tehnicii, ar putea servi în mod optim o serie de sectoare. Comenzile au întîrziat însă să apară, deși mai multe studii pe modele reduse au confirmat ideile proiectanților. În această atmosferă de prudență în materie de

investiții, contractul încheiat de societatea britanică „Aerospace Developments” cu o firmă din Venezuela, prin care se obligă să fabrice 22 dirijabile suple de cite 400 CP fiecare, constituie o premieră. Dirijabilul proiectat de „Aerospace Developments” este de dimensiuni modeste (lungime — 49,2 m, diametru — 15 m, înălțime — 18,4 m) în comparație cu giganții care au pierit în mod spectaculos prin anii '30, stopînd aproape 40 de ani evoluția aeronavelor mai ușoare ca aerul. El va fi umplut cu heliu, iar anvelopa, pusă la punct și asamblată în Franța de societatea „Aerazur”, a fost concepută special pentru a rezista la furtuni și raze ultraviolete. I se garantează o durabilitate de 10 ani. Viteza maximă este de 115 km/oră, cea de croazieră de 93 km/oră. Încărcătura utilă (în afară de doi piloți și cele 100 galoane combustibil) este de 2560 kg (I.S.A., presiunea pentru zborul la înălțimea de 600 m) sau 2000 kg (I.S.A., presiunea pentru zborul la înălțimea de 1800 m). Mai rămîne de văzut dacă această nouă generație de dirijabile va prolifera sau nu, demonstrîndu-și rentabilitatea.

RĂSPUNDEȚI DE SĂNĂTATEA VOASTRĂ!

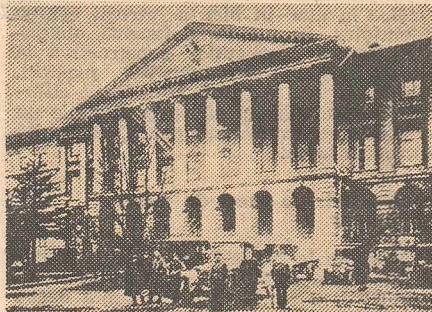
Ministerul canadian al sănătății așteaptă ca cetățenii să-și asume o mai mare responsabilitate față de sănătatea proprie. Pentru a-i „încuraja” în acest sens, a lansat un program denumit „Misiunea adevărată viață”. Una din primele acțiuni în cadrul acestei misiuni este cea intitulată „Phisitrousse” („Fizitrusă”), care include: un „fizitest”, pentru evaluarea stării cardiovasculare în conformitate cu normele obișnuite depinzînd de vîrstă și sex; o „fiziregulă” de alegere a unui program de activități în raport de capacități (de exemplu calcularea distanței pe care trebuie să o parcurgă cineva mergînd sau alergînd, timp de 15 minute, pentru a-și menține sau ameliora forma fizică) și, în fine, un „fizitablou”, în care urmează a fi înscrise rezultatele și progresele obținute, în funcție de programul de activități ales. De la acest „orar” destul de original, se așteaptă ca un număr cit mai mare de canadieni să-și evalueze forma fizică în care se află și să-și aleagă un program de activități fizice apropiat de starea lor generală, de vîrstă, indeletniciri, ca și de aptitudinii sau mod de viață.

Revista „SCIENCE ET VIE”, care publică această informație, nu face însă nici o precizare în legătură cu eventualul ecou stîrnit de o asemenea inițiativă în rîndul celor cărora li se adresează. Dar cum nimeni nu poate fi indiferent față de propria sănătate, să sperăm că se vor face publice și rezultatele acțiunii, avîndu-se în vedere caracterul său oficial.

Supersonicul TU-144, care efectuează de mai bine de un an zboruri comerciale regulate, exemplarele produse în serie ale avioanelor de pasageri IL-86 și YAK-42 — deocamdată aflate în zboruri de probă, urmînd să intre în dotarea „Aeroflotului” în cursul actualului cincinal — ilustrează preocupările existente pentru modernizarea aviației civile sovietice în această perioadă. Avînd calități aerodinamice perfecționate, noile tipuri de avioane pot zbura practic în orice condiții meteorologice. Personalul de zbor trebuînd să-și însușească cunoștințe tehnice deosebite, la Ulianovsk a fost creat un „centru de formare superioară” a piloților. Imaginea reproduce instalația imitînd pista de aterizare, existentă în cadrul centrului Ulianovsk.

POEMUL LUI OCTOMBRIE

Clădirea Institutului Smolnii, unde s-a aflat comandamentul revoluției în zilele lui octombrie 1917.

Știam, înainte de a le fi călcat cu propriii pași, multe din locurile pe unde trecuse furtunos, „torentul de fier” al revoluției, nimicind din temelii bastioanele autocrației țariste și punind capăt pentru totdeauna nedreptăților de tot felul care dănuiau de veacuri într-o Rusie supranumită „închisoarea popoarelor”. Întreprinsesem această călătorie spiritală la o vîrstă foarte fragedă, cînd ideile revoluționare au un răsunet extrem de sensibil în cuget și în inimă, călăuzit fiind de marile făgăsurile croite în Octombrie 1917 de către unii din cei mai buni cunosători ai lor, oameni care, ca să citez chiar profesia de credință a unuia dintre ei, nu stătuseră de gînduri de la chiar prima lovitură de tun a „Aurorei” — „să particip sau să nu particip” — fiecare spunîndu-și răspicat: „E revoluția mea!” Numele lor, chiar într-o simplă și repede înșiruire, reprezintă tot atîtea ferestre deschise către universul revoluționar al lui Octombrie: Gorki și Serafimovici, Maiakovski și Blok, Esenin și Bargritki, Tihonov și Utkin, Solohov și Leonov, Fedin și Tolstoi, Kaverin și Ostrovski, Visnevski și Pogodin, Furmanov și Fadeev.

Întimplarea a făcut ca în urmă de cincisprezece ani întorcîndu-mă din Finlanda pe un itinerar sovietic să urmez, prin poarta Viborg, chiar drumul lui Lenin din Octombrie cînd, cum spune poetul, acesta „pe turela trenului blindat intrase-n Petrograd”. Ea mai mult decît atît, pe drum făcusem un popas la legendara și austera colibă tînuită în desîsul din preajma lacului Razliv, contemplînd clipe în șir așa-numitul „cabinet verde”, unde scrisese Lenin celebra lucrare programatică „Statul și revoluția”. Urcîndu-mă la bordul istoricului crucișător căruia i se făcuse cîntea de a fi, simbolic, cel mai puternic deschizător de drum istoric, aveam efectiv sentimentul călătoriei într-o lume nouă, lume pe care o vedeam dînd asalt, ca într-un cunoscut tablou sovietic, la porțile Palatului de Iarnă, cu toate că, în acea după-amiază de august, în piață nu se făcea simțit decît freacășul pașilor leningrădenilor și al mulțimii de turiști. Și la palatul Smolnii, unde funcționase statul major leninist al revoluției, era liniște deplină, steagul roșu de pe acoperiș abia mișcîndu-și faldurile în adierea unei brize ce venea de pe Neva. Dar, pe coridoarele muzeului de astăzi nu vedeam decît fotografia gîrzilor roșii, care plecau și veneau, și nu auzeam decît tăcîntul telegrafului aducînd vești de pe fronturi pe care Lenin le prelua, semnal cu semnal. Asemenea imagini aievea stăruiau, desigur, nu numai în memoria mea înflăcărată de prezenta marilor evenimente istorice, deoarece tot la Leningrad, în urmă de zece ani, în ajunul celei de-a 50-a aniversări a Revoluției din Octombrie, mi-a fost dat să văd vechile străzi și localuri decorate ca în zilele revoluției, cu afișele, proclamațiile și inscripțiile caracteristice aceluia timp epopeic.

Contemplasem cu emoție și solemnitate pentru cîteva momente camerele unde trăise și lucrase Lenin, într-un climat de modestie și exemplară austeritate materială, situație pe care aveam s-o remarc cu luare aminte mai apoi și în vizitele mele la nu mai puțin modestele reședințe ale sale din Kremlin și de la Gorki. Ghizi patetici,

povestind de parcă ar fi fost ei de față la toate evenimentele, fotografii intrate de mult în patrimoniul memoriei noastre vizuale, desfășurau înaintea ochilor mei adevărate seriale revoluționare: Lenin și muncitorii, Lenin și ostașii roșii, Lenin și țărani, Lenin și intelectuali și, nu în ultimul rînd, Lenin și copiii.

Dar nu numai la Leningrad, ci și la Moscova, la muzeul revoluției din vestitul cartier, citadelă a muncitorimii revoluționare, Krasnaia Presnia, aveam să retrăiesc momente fără seamăn prin cutezanța lor revoluționară, poposind totodată la mormintele comune din străvechiul cimitir unde în vecinătate, aureolat și el de propriile versuri închinare celor căzuți în revoluție („Vouă-n morminte hodină, cînstire din inimi oricînd”) se odihnesc pentru totdeauna Esenin, mereu acoperit de priosul florilor.

De la ferestrele aripii de răsărit a imensului hotel „Rossia”, situat la doi pași de Kremlin, hotel în care poate încăpea o mică localitate de 9 000—10 000 de suflete, am contemplat nu o dată deviza vitală a noului stat formulată categoric de Lenin: „Comunismul e puterea sovietelor, plus electrificarea întregii țări”. Deviza aceasta străjuie acoperișurile acum înnegrite de vreme și atît de modeste într-o metropolă ca aceea a Moscovei, ale unui glorios focar al mișcării muncitorești revoluționare „Treoșjornaia manufactura”. Ce uriașe energii innoitoare avea să dezlănțuie formula leninistă a inscrierii pe orbitele civilizației a unui stat al muncitorilor și țărănilor am putut să văd, din zborul unui avion care mă purta deasupra teritoriului sovietic în urmă de doi ani, chiar în Octombrie, către tinutul fabulos al Irkutskului și Baicalului, în acel imperiu energetic al Bratskului și celorlalte uriașe hidrocentrale. „Electrificarea întregii țări” transformase „sălbatică stepă baicală”, cum era numită într-uneit cîntec din „Balada Siberiei”, într-o constelație de așezări industriale de primă mînă. După cum, pe drumurile Tulei, cea vestită în turnarea tunurilor și samovarelor, pe plaiurile din preajma

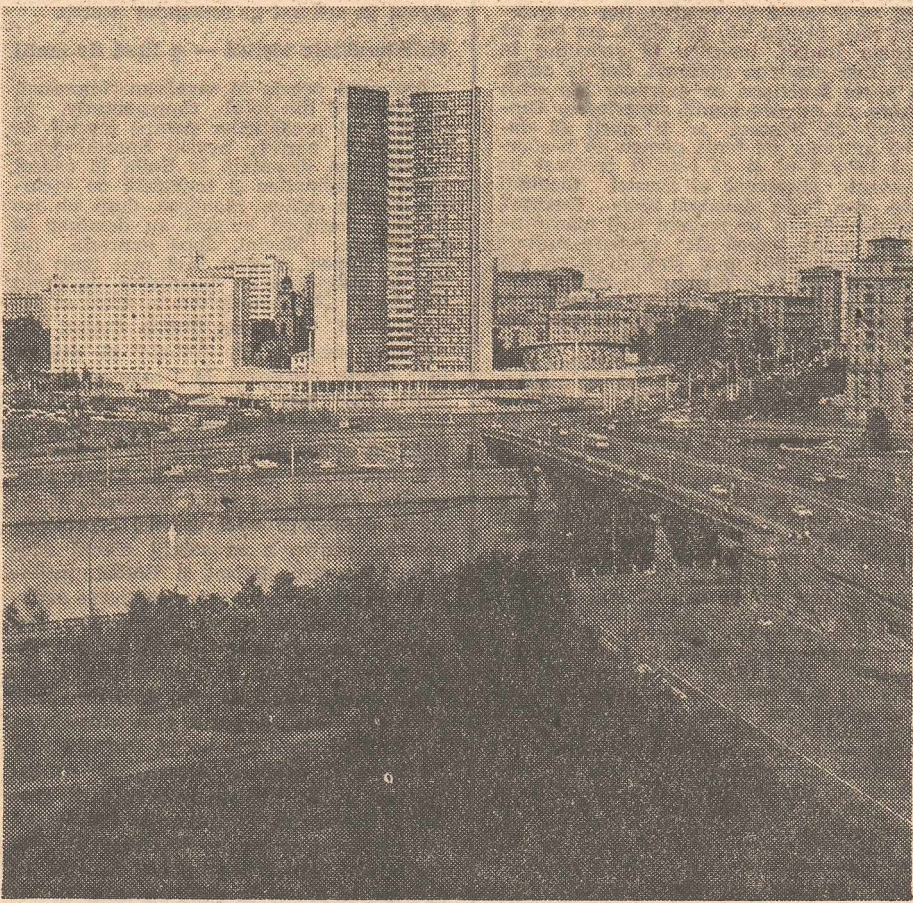
Iasnei Poliana a lui Tolstoi, aveam să aflui într-o amiază de august vestea celui de al treilea zbor sovietic în cosmos, cel al primului cuplu Andrianov-Leonov.

Și tot într-un octombrie, cu toamnă tîrzie, lucru mai rar la Moscova, la vestita sală „Manejnaia” din vecinătatea Kremlinului m-am întîlnit cu cea mai tînără generație sovietică, nepoții celor ce au înfăptuit Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, prin intermediul expoziției unionale a tinerilor artiști plastici, peste 1 000 de exponanți pesemne. Era un univers cu totul nou, din care răzbătea însă, romantic, fondul revoluționar definitoriu, în pinzele ce înfățișau construcția noii magistrale transiberiene sau a unor mari obiective industriale întrezărind și auzind parcă pasul sacadat al celor „12” din poemul lui Blok sau acordurile patetice din epopea maiakovskiană „Harașo” („Poemul lui Octombrie”):

Harașo!
An de an
 să tot fie
la noi, bucurie.
Slăviți, ciocan și vers
— voi, fetii logofetii —
al timpurilor mers,
pămîntul tineretii.

Maiakovski scrisese aceste versuri cînd Uniunea Sovietică străbătuse „întîii zece ani și cei mai grei”, dovedindu-se încă o dată un mare vizionar, poemul său îmbogățindu-se, deceniu de deceniu, pînă acum, la cel de al șaselea, cu imaginile unor izbînzii grandioase binecunoscute, imagini pe care și noi, ca prieteni și tovarăși întru aceeași cauză a comunismului, a unei lumi mai bune și mai drepte, le contemplăm cu toată stîmă și pretuirea, cu sentimentele frățești ale multilateralei și tradiționalei colaborări dintre popoarele și partidele noastre. A invoca și a evoca Poemul lui Octombrie în aceste zile înseamnă a-l omagia.

NICULAE STOIAN ■

Moscova celui de-al 60-lea an al revoluției

U.R.S.S.: repere jubiliare

ANGAJAMENTELE MOSCOVIȚILOR DEVIN FAPTE

Realizările obținute de colectivele de oameni ai muncii din capitala Uniunii Sovietice în primul an al cincinalului 1976—1980 au creat premisele îndeplinirii angajamentelor luate în cîntea aniversării a 60 de ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. De la începutul anului, în întreprinderile moscovite au fost dotate cu instalații de mecanizare complexe peste 150 de secții, și au fost date în exploatare mai mult de 500 de linii tehnologice de mare productivitate.

Succese deosebite în realizarea sarcinilor înscrise în planul cincinal au obținut oamenii de știință. Astfel, la Institutul de energie atomică a fost realizată cu ajutorul instalației experimentale „Tokamak-10”, pentru prima oară în lume, reacția termionucleară intensivă cu parametri superiori, iar

colectivul de oameni de știință de la Institutul de tehnologie a construcțiilor de mașini a pus la punct tehnologia necesară producerii reperelor principale ale blocurilor energetice cu o putere de pînă la 1,25 milioane kilowați.

O ZI DINTR-UN AN

În Uniunea Sovietică — scrie agenția T.A.S.S. — se produc într-o singură zi: 5 381 automobile, 1 508 tractoare, 635 strunguri, 387 000 tone oțel. Centralele electrice sovietice produc într-o zi o cantitate de energie echivalentă cu producția realizată într-o perioadă de 1,6 ani în Rusia dinainte de revoluție. Producția de energie electrică a țării a sporit de peste 550 ori în comparație cu anul 1913, iar volumul producției industriale de anul trecut a fost de 533 miliarde ruble, cu 24 miliarde mai mare decît în anul precedent. În aceeași perioadă în întreprinderile industriale au fost instalate peste 12 000 de linii automatizate și mecanizate.

ÎN AGRICULTURĂ, PREOCUPĂRI PENTRU RENTABILIZAREA TERENURILOR

Anul acesta s-a dovedit a fi unul de mare importanță și pentru politica agricolă a U.R.S.S. Numai ca urmare a lucrărilor de ameliorații, în cincinalul 1976—1980 se urmărește obținerea unei treimi din producția agricolă a țării. Importanța realizării acestei sarcini este dovedită de valoarea investițiilor afectate: peste 40 miliarde ruble. Un rol important în cadrul proiectului de ansamblu îl vor avea sistemele de irigații ce se construiesc în Asia centrală, în sudul Kazahstanului, în regiunea Volgăi și în Ucraina.

Pornindu-se de la faptul că resursele de apă din partea centrală și de sud a zonei europene a U.R.S.S. și cea a Asiei centrale vor deveni insuficiente, specialiștii sovietici elaborează proiecte pentru aducerea spre sud a unei părți din apele marilor riuri ce se varsă în Oceanul Înghețat de Nord.

Aproximativ 2 000 000 de hectare, cu 500 000 mai mult decît în anul trecut, au fost supuse în 1977 desecării și irigații.

MONDO UMANO ?

Fuga și revenirea creierelor

În urmă de trei luni agenția indiană de presă transmitea că în fiecare an din India pleacă circa o mie de medici într-o serie de țări capitaliste dezvoltate. După cum arată experții, cifra respectivă reprezintă aproximativ zece la sută din numărul total al licențiatilor facultăților indiene de medicină. Prima consecință a acestui exod al creierelor o reprezintă pagubele anuale de cîteva sute de milioane de rupii înregistrate de India prin pierderea unor specialiști pentru a căror pregătire s-a investit imens. A doua consecință, cu implicații serioase și ea, constă în faptul că racolarea specialiștilor săi provoacă și o mare piedică pentru dezvoltarea sistemului de asigurări medicale din țară.

Dar fenomenul, cunoscut sub denumirea mai specioasă de „brain drain” (scurgerea creierelor) are și un revers cu consecințe nu mai puțin complexe. Este vorba de o adevărată schimbare a sensului fenomenului, atestată, pentru început, de un declin al exodului creierelor, urmat, în a doua etapă, de un „șomaj al elitei” cu prioritate al specialiștilor „din afară” pentru ea, în final, creierile să se întoarcă acasă. Și în acest caz fenomenul are consecințe dintre cele mai mari. Înainte de toate, țara capitalistă dezvoltată respectivă fiind confruntată cu inflație și recesiune, tot mai dificile de surmontat, situația se repercutază și la nivelul creierelor importate. Ele sînt abandonate printre primele și forurile de care acestea depind își justifică acțiunea prin necesitatea protejării prioritare a elitei autohtone. Puși primii pe lista celor abandonată, specialiștii străini trebuie să se reacomodeze unei noi situații, care, nu de puține ori, îi incită la soluții de autentică aventură. Dintre acestea ne oprim la fuga de diplomă, adică exact de lucrul care i-a determinat să ajungă acolo sau, mai exact, să fie racolați. Se impune precizarea că fenomenul „brain drain” se înregistrează atît între o serie de state occidentale și S.U.A., cît și între țările lumii a treia. În primul caz, așa-numitului „transplant cerebral” (din anii 1965-1968) i-a urmat criza economică accentuată ce a cuprins întreaga lume capitalistă. În această situație victimele „transplantului cerebral” știau că drumul revenirii la matcă este mai aglomerat, că locul pe care-l părăsiseră este — și devine — tot mai solicitat. A apărut deci fuga de diplomă, în fapt de un statut pentru a cărui realizare se investiseră eforturi multiple și costisitoare. Apoi și din punct de vedere psihic era foarte greu să fie părăsită o localitate cu care, de mai mult timp, specialistul se familiarizase. Părăsind-o, el plonja într-un necunoscut mult mai tulbure. Așa s-au consemnat primele abandonuri ale diplomei, pentru a se putea conserva o mică stabilitate și pentru că se cunoștea dificultatea realizării unui retransplant în țara de baștină, victimă, și ea, a crizei capitalismului. Astfel, un tînăr italian ajuns în S.U.A., declara: „Acum sînt un licențiat clandestin. Să nu cumva să se știe la poarta uzinei unde voi bate că am obținut, în 1967, un excelent doctorat în economie și apoi o diplomă universitară în electronică. Voi fi refuzat. Cer un simplu loc de muncitor cu ziua la cimentări de autostrăzi”. Ne oprim aici cu faptele ce ilustrează cît de degradantă devine, într-un anume context, această „fugă a creierelor”. Evident, vom reveni asupra celorlalte aspecte.

PETRE NICOLAE ■

VINE IARNA:

Unde vom schia, unde vom patina?

Subliniind, de la început, că într-o serie de stațiuni reputeate ori simple localități de munte, s-au construit și amenajat, în ultimii ani, mijloace de transport mecanic, pirtii, spații de cazare moderne (Făgăraș, Muntele Mic etc.) baza acestor discipline aflate sub semnul alb al zăpezii, a rămas în Bucegi și Postăvar, adică în trei stațiuni: Sinaia, Predeal, Poiana Brașov. Către pantele din aceste locuri se îndreaptă, nereu, amatorii sporturilor de iarnă, aici sînt găzduite cele mai multe întreceri ale genului, aici a fost concentrată cea mai puternică bază materială din țară. Mai înainte de a ne spune părerea vom da cuvîntul citorva oameni legați, într-un fel sau altul, de activitățile sportive de iarnă.

Constantin Neagu, primarul orașului SINAIA, născut, crescut aici, ne-a înfățișat situația actuală a „cele mai puternice baze din județul Prahova, și poate chiar din țară, pentru perioada lunilor de iarnă”. Am trecut în revistă pirtile: cea de pe Virful cu Dor, Valea lui Carp, pe cele din platoul Bucegilor, desigur îmbunătățite, în ceea ce privește securitatea amatorilor de schi, cu trasee mărite, dar cam aceleași de acum 10, 20, 30 de ani. Am înregistrat și noutățile de la pirtia de bob (iluminare pentru nocturne) dar și faptul, negativ zic eu, că gheața necesară se aduce, încă, de la Ploiești, în loc să fie fabricată pe loc. Am notat și sporirea capacității de transport în munte, teleferic cu cabine și cu scaune, schi lift, dar, de asemenea, dotări cunoscute din anii trecuți, noi capacități hoteliere (ultra-moderne). Ca noutate (din 1976) funcționează o pirtie de sănius pe vechiul drum al Cotei 1400, amenajat cu poduri și parapeți. Materiale pentru schi se pot procura pe diferite căi: la unitățile cooperative, la hoteluri, la întreprinderile de agrement și chiar la Casa de cultură. Amatori sunt însă lipsiți de asistența tehnică necesară (instrucții, monitori), iar în privința ghidajului în munte nu s-a găsit încă o soluție pentru preîntîmpinarea accidentelor, desi există chiar un H.C.M. în această privință.

La PREDEAL, maestrul emerit al sportului Dumitru Frățilă, de ani de zile șeful stației de teleferic, este bucuros să facă un tablou al stării pirtii, să vorbească despre instalațiile mecanice de transport (vechi și noi), dar, ca om care iubeste muntele și sportul, nu uită și aspectele negative. „Dacă Sinaia și Poiana Brașov sînt stațiunile schiului de performanță, Predealul a devenit locul preferat al amatorilor, al celor care fac schi din plăcere, cum se spune. Doar sub teleferic, pe aproape 500 m se mai organizează câte un slalom, pentru performeri, în rest aproape 5 km de pirtii sînt la dispoziția celor mulți. Facem încă un teleschi, de la Brad în jos, cunoscutul, nu?, adică e ca și făcut, îl vom inaugura în decembrie. S-a construit de către personalul de deservire al întreprinderii noastre, realizîndu-se circa 2 milioane investiții prin munca lor. Ar mai fi de adăugat, la pirtii, și Girbova (se va face un tele-scaun de aici pînă în Virful Pișoncu) și Veste, panta din svatele Cioplei, pentru care s-a planificat, de asemeni, un teleschi. Dar, la Clăbucet, la noi, se înregistrează cea mai mare afinență. În zilele de vîrf, transportăm 2500 de persoane pe oră. Se schiază și noaptea, ultima parte a pirtiei fiind electrificată. Remarc o discrepanță între creșterea capacității de transport mecanic și capacitatea suprafețelor de schiat, rămasă aceeași de ani de zile. Iarna, și capacitatea cabanelor de sus, mi se pare insuficientă. Dar pirtile rămîn problema numărul unu a stațiunii. Îmi dau seama că sînt necesare deșirări și că o decizie în acest sens trebuie bine chibzuită. Ministerul Turismului și cel al economiei forestiere trebuie să ajungă la o concluzie comună. Desigur, și C.N.E.F.S.-ul este direct interesat. Unii se miră de ce se îmbulzesc schiorii aici cînd pirtii există peste tot la munte, chiar și în Predeal, în afara celei de pe Clăbucet? Foarte simplu: existența mijloacelor mecanice de transport. În 1:2 sînt făcute două coboriri, să zicem, pe zi, poți face și 10”. (Dacă „prinzi” un loc, de fiecare dată, la teleferic, adaug eu.) Dumitru Frățilă nu se supără. Iată și răspunsul său: „Pînă acum ni se stabileau tot felul de priorități, de diferite grade... Era nedrept ca turistului nostru să-i fi preferat unul din străinătate, mai ales că era vorba nu de unul, ci de grupuri. Am erut să se respecte o singură ordine: cea a sosirii la scaun. Necesități pentru îmbunătățirea condițiilor? Mijloace mecanice de băut și întreținut pirtile. Ceva avem, mai ne este necesară o masă de lucru pentru tăiatul zăpezii. Cred că o vom avea pentru acest sezon. În rest așteptăm ninsoarea cu toate forțele pregătite”.

La POIANA BRAȘOV am întîlnit situații asemănătoare. Nu doresc să repet lucruri cunoscute, în ceea ce privește starea pirtii (decît dispariția trambulinelor), datele lor tehnice, numărul hotelurilor etc., ci voi trece direct la concluziile promise. Există — și mi se pare firesc — un decalaj de interes față de schi și celelalte sporturi de iarnă, patinajul și săniusul. Explicațiile sînt diverse și lesne de dat. Frîn urmare, un spațiu aparte va reveni schiului, fără a uita să

arăt că, de pildă, în orașele în care funcționează fabrici de gheață (inclusiv Bucureștiul), cu un efort destul de mic, s-ar putea amenaja patinoare artificiale mai ales că iarna producția de gheață scade sub 50% din volumul sezonului de vară. Așa s-a procedat la Buzău, de pildă. La București încă nu. Din păcate.

În momentul de față asistăm la creșterea impresionantă a spațiilor de cazare și la o stagnare a dezvoltării suprafețelor de schiat. Ceea ce mi se pare nu tocmai logic. În special, turiștii străini vin pentru a schia ori a învăța acest sport. Dacă programul competițional ar fi atractiv, eventual cu participări ale unor renumiți schiori de peste hotare, desigur interesul turiștilor — și al celor autohtoni — ar spori simțitor. O singură dovadă (n-au fost prea multe în ultimii ani): cînd lotul francez de schi, cu Jean Claude Killy și surorile Goitschel s-au aflat la Poiana Brașov și s-a organizat un concurs, au asistat 35 000 (treizeci și cinci de mii) de spectatori plători! Dar, evenimentul a rămas izolat. Unii poate nici nu l-au înregistrat. Nu-i poți avea întotdeauna pe cei mai valoroși schiori ai lumii la tine acasă, dar dacă s-ar organiza întreceri, pentru Cupa Europei, pentru a aminti una dintre cele mai recente formule de concurs internațional, atunci situația s-ar schimba. Iată însă că nu ne putem înscrie în acest circuit, desi în cele mai multe dintre țările vecine acest deziderat exprimat aici a devenit stare de fapt, pentru nu prea simplu motiv că pirtile noastre nu sînt omologate de Federația Internațională de Schi! De ce? Întrebarea trebuie adresată forului românesc de specialitate. De la început, apare, cu destulă claritate, legătura de interese dintre forurile turistice, comerciale, sportive. Dar să mai avansăm o idee. Cine îi pregătește pe începători, pe cei care doresc să învețe schiul ori să se perfecționeze? Instrucții, veți răspunde imediat, dar cu oarecare risc, pentru că, de pildă, un om ca Nicolae Lupan, maestrul al sportului la schi, fost campion național (tot la schi), nu poate funcționa ca antrenor (de schi) pentru că nu are studii superioare. Gîndiți-vă că Năstase ar fi oprit să devină antrenor de tenis pentru că n-a urmat I.E.F.S.-ul și că i-ar fi preferat un excelent absolvent al acestei facultăți care n-a jucat niciodată tenis. Dealtfel, trebuie spus că în prezent nici măcar nu există o metodică de predare unitară nici în cuprinsul unei stațiuni și cu atît mai puțin de la o stațiune la alta. Situația se prezintă cam așa: permisul de conducere obținut la Sinaia nu este valabil la Brașov sau în altă parte.

Vorbeam, la un moment dat, despre materialele solicitate de schi, despre posibilitățile de închiriere. Dar, în locul acestei dispersări, cred că ar merita să fie luată în considerație o propunere, de asemeni discutată cu vechi schiori; fabrica de la Reghin s-a specializat în producția de materiale sportive, printre care și de schiuri, avînd o gamă variată de tipuri și modele din fibre de sticlă, rășini sintetice. Peradur, cu prețuri mult mai avantajoase decît cele ale materialelor similare, din import. Dar nu le fabrică din lipsă de comenzi, în timp ce pe piață se simte lipsa de materiale (inclusiv călări-bocancii turnați pe măsură din material plastic). Merceologii care prospectează piața nu sînt specializați pentru sport și dacă găsesc un stoc de 250 de schiuri, trag concluzia, falsă, că nu sînt necesare uînd motivele stocării (principala: dimensiuni necorespunzătoare). De ce Reghinul nu are la Sinaia, Predeal și Brașov cite un magazin de prezentare, cu toate echipamentele produse? De ce întreprinderile textile nu pot avea, în cadrul aceluiași magazine, secții specializate: pantaloni, hanorace, ciorapi etc.?

Cred că, cel puțin pînă la intrarea pe un fagăș înnoitor, se resimte nevoia unui coordonator, poate chiar a unui singur om, bun cunoscător al turismului și schiului, care să centralizeze problemele comune și să facă o legătură directă, operativă, între forurile turismului, sportului și comerțului, pentru că părerea noastră este aceea că neglijarea lucrurilor sportive se repercutează asupra celorlalte două sectoare. În prezent sînt trei trusturi, în cele trei orașe de care ne-am ocupat, fără nici o legătură între ele și, sigur, fără nici o relație cu sportul. Îmi amintesc că, doar cu 5-6 ani în urmă, calificarea ca instructor de schi se obținea în fața unei comisii a federației de specialitate. Acum o dată I.E.F.S.-ul o dată cu diploma de absolvire, care este valabilă chiar dacă specialitatea tînrului profesor a fost inotul sau atletismul, în timp ce foștii campioni și schiori fruntași se risipesc în alte indeletniciri.

Unde vom face așadar schi, patinaj, sănius în acest an?

Cam în aceleași locuri și condiții ca și în anii trecuți. Dar, cine știe dacă întrebarea aceasta legitimă a iubitorilor de munte și de sporturi de iarnă nu va reuși să destrame unele inerții primind, cit de curînd, răspunsuri noi, revelatoare.

EMIL LEONARD

La Madrid am pierdut o bătălie, dar nu războiul!

O ipostază caracteristică pentru înfruntarea aprigă de la Madrid: apărarea română reprezentată de Vigu, unul dintre cei mai viguroși jucători, încercînd să stăvilească atacurile și mai viguroase ale gazdelor, care au avut în Juanito pe unul din exponenții ei de valoare.

Meciul de la Madrid, care a pus capăt speranțelor noastre de a ne califica în Argentina după numai trei meciuri — păstrînd însă intacte șansele generale de calificare — a izbutit să ne arate mai toate calitățile, dar și tarele fotbalului nostru. În comentariul de față, cu gîndurile sedimentate timp de mai multe zile, vom încerca să analizăm cele mai intime fațete ale meciului amintit, în perspectiva meciurilor următoare, dar și pentru progresul în general al fotbalului nostru.

Unilateralitate tactică — o lipsă de curaj

Am avut ocazia să urmărim, împreună cu jucătorii din lotul reprezentativ, în chiar toată pregătirea pentru meciul de la Madrid, partida Levski Spartak-Ajax Amsterdam, disputată la Sofia în cadrul Cupei campionilor și încheiată cu victoria clară a echipei olandeze, după un joc în care jucătorii bulgari au dominat 80 de minute. Meciul, după expresia lui Ștefan Covaci, a fost însă mai mult un fel de ping-pong în jumătatea de teren olandeză: „Noi nu sîntem în stare să jucăm astfel, le spunea Ștefan Covaci jucătorilor noștri. Noi trebuie să punem mai multe probleme în atac pentru a putea face față ofensivei spaniole!” Și totuși, la Madrid echipa noastră n-a izbutit să aplice decît unilateralitatea de joc preconizată de antrenori. Sigur, pregătirea jocului s-a făcut insistîndu-se asupra necesității unei apărări supraaglomerate, pentru a se stăvili elanul gazdelor. Dumitru, Balaci și Băloni, mijlocașii noștri, au primit sarcini foarte exacte de marcaj, la fel ca Iordănescu sau Crișan (care au supravegheat incursiunile fundașilor laterali) și chiar Dudu Georgescu, care trebuia să aibă grijă de avansările lui Pirri, cunoscut prin vivacitatea sa ofensivă. Jucătorii noștri, inclusiv cei din linia de apărare propriu-zisă, au îndeplinit aceste sarcini aproape fără greșală. Numai că, în concepția lui Ștefan Covaci, jocul nostru ar fi trebuit să se desfășoare aproximativ 60-70 la sută pe apărare și 30-40 la sută pe atac. În teren însă lucrurile nu s-au întîmplat așa, echipa noastră neizbutind să păstreze mingea și nefînd prezentă în terenul advers decît cel mult 10 la sută din ceea ce și propusese. Aici, motivele invocate pot fi foarte multe. Au existat și păreri după care, dacă echipa noastră ar fi ieșit la joc, scorul putea să fie și mai mare în favoarea gazdelor. Afirmatia este desigur discutabilă. Ceea ce este clar, după acest 0-2 de la Madrid, e că Balaci, Dumitru și, mai ales, Băloni n-au ieșit decît foarte rar „de la cutie”. Iordănescu a părut de-a dreptul timorat de duritatea fundașilor adversi, Crișan s-a zbatut cea mai multă vreme fără folos, iar Dudu Georgescu (chiar dacă a făcut, în condițiile amintite, o partidă bună) a fost lipsit aproape în totalitate de sprijin atît de necesar pentru a periclita poarta spaniolă. Avansarea unui singur mijlocas spre linia de atac, fie că ar fi fost vorba de Dumitru, de Balaci (sau mai tîrziu de Dinu, care a și procedat, din păcate, în felul acesta) nu putea să schimbe prea mult datele jocului — atita vreme cît Sătmăreanu sau Cheran s-au limitat la degajări la intîmplare, iar Băloni n-a ajuns la linia de centru decît de vreo două

ori în tot meciul. Unica soluție ar fi fost o ieșire la atac în bloc a întregii echipe (bineînțeles, cu atenția defensivă obligatorie), într-o concepție constructivă la care să participe minimum 5-6 jucători. Ne-a lipsit însă curajul, ne-a lipsit știința de a opune furiei ofensive spaniole un joc ponderat, calm, bine gîndit, cu multă mișcare în teren.

Tehnica, într-un meci de mare angajament

Meciul de la Madrid nu a strălucit deloc din punct de vedere spectacular — ba dimpotrivă, a constat dintr-o luptă oarbă între liniile ofensive spaniole și cele defensive, ale echipei noastre. Ritmul partidei a fost însă foarte susținut, și tocmai la un asemenea ritm este pusă la încercare tehnica individuală a jucătorilor. Din acest punct de vedere, dacă ne referim strict la faza defensivă, încă o dată, apărătorii români au fost la înălțime. Cheran și Vigu au anihilat cele două extreme. Ruben Cano n-a cîștigat nici măcar un singur duel cu Sameș în lupta aeriană (exceptînd faza premergătoare golului doi, cînd faultul lui Ruben a fost evident, dar trecut cu vederea de arbitrul partidei!). Sătmăreanu și Băloni au jucat cu dăruirea exemplară care-i caracterizează, iar Dumitru a făcut probabil cea mai bună partidă din ultimii ani, fiind practic prezent peste tot în fața careului. Slab din acest punct de vedere s-a comportat însă Cristian, ale cărui numeroase greșeli tehnice au fost amendate, din fericire (dar și din păcate!), cu un singur gol de înaintarea spaniolă, cel marcat de Leal, unde o anumită contribuție negativă poartă și Sătmăreanu. În atac însă, spațiile uriașe dintre jucătorii noștri, „umplute” prea rar de incursiunile lui Dumitru sau Balaci, au făcut ca Iordănescu, Crișan și chiar Dudu să se afle în inferioritate vizibilă în fața apărătorilor spanioli, deloc dispuși la cadouri. Indiscutabil, echipa Spaniei a fost cu cel puțin o clasă superioară în tehnicitate, lucru care ar fi putut fi anihilat numai printr-o contribuție colectivă mai mare din partea jucătorilor noștri. Ceea ce nu s-a întîmplat.

O mai bună pregătire fizică, nu una făcută de urgență, ci una temeinică, esalonată pe luni de zile, n-ar fi putut accorda — și ea — premisele unui joc în multă mișcare, cu o mai mare tentă ofensivă? Fără îndoială că da — dar aici trebuie vorbit și despre concepția generală cu totul diferită despre joc a majorității fotbalistilor noștri, prea puțini obișnuiți în campionatul intern cu o asemenea manieră de joc, cea a mișcării permanente în teren. Cu alte cuvinte, numai cu voință și cu dăruire (chiar exemplare, așa cum a fost cazul la cei mai mulți dintre jucătorii noștri la Madrid) nu se poate cîștiga mereu, mai este nevoie și de altceva — de clasă superioară, de mai bună pregătire fizică, de altă concepție despre jocul de fotbal. Lucruri care, fără îndoială, nu se pot construi în două săptămîni de pregătire centralizată, la Snagov — ci se pot cîștiga numai în competiția internă, etapă de etapă. Ceea ce la noi, din păcate, nu prea e cazul...

Concluziile se trag la 13 noiembrie...

Definitiv pentru meciul de la Madrid ni se pare faptul că am fost la un pas de o minune. Așa cum am jucat era greu de crezut, apreciere unanimă la masa presei, că vom scăpa cu fața curată pînă în minutul 90. Dar (așa-i în fotbal!), am fost la numai 15 minute de... Argentina. Miracolul nu s-a săvîrșit, iar drumul care duce pe continentul sud-american trece acum prin București, dar și prin Belgrad! În fapt, să nu ne mințim și să recunoaștem că n-am fost, de la început, favoriții grupei preliminară. Am fost mai curînd, dacă se poate spune așa, „nefavoriții” ei. După noi, conducerea tehnică a echipei naționale a făcut nenumărate lucruri bune pentru pregătirea meciului de la Madrid. S-a lucrat cu seriozitate și multă dorință de bine. Ar putea fi discutate, poate, doar plasamentul în teren al lui Dumitru (retras în ultima clipă în fața careului, desi jucase toate meciurile din actualul sezon drept secundant al lui Dudu Georgescu), sau prezența lui Balaci, inlocuitor în extremis al lui Romilă și preferat lui Dinu. Extremă dreptă mai bună decît Crișan, după știința noastră, nu avem. Cît despre Iordănescu, nu putea ști nimic că va juca atît de slab. Ceea ce rămîne, totuși, este clasa încă inferioară a jucătorilor noștri față de adversarii lor, pe care au izbutit să-i învingă în două rînduri numai grație unei tactici mai bune și unei ambiții desăvîrșite în joc. În același fel, sperăm, se va desfășura și meciul de peste zece zile, cu selecționata Iugoslaviei. Partida va fi foarte dificilă, dar există premise categorice pentru o victorie, sperăm, chiar la scor. La Madrid, este adevărat, am pierdut o bătălie — dar nu războiul!

DUMITRU GRAUR

Tristeți de toamnă tirzie și de fotbal slab

Așadar, cu frunțile încă încise de rezultatul de la Madrid, ne-am strâns pe lângă casă și am reînnoțat firul întrerupt al campionatului divizionar, piinea cea de fiecare săptămână a oricărui pasionat de fotbal. Dar, oare, mă întreb și vă întreb și pe dv., stimatei cititori, a fost, cel puțin, etapa de duminică în stare să ne desprindă, total, de meciul de miercuri trecută? Cred că nici pe departe, ci parcă ne-a făcut să ne gândim și mai mult la înlăturarea amintirii și să resimțim încă o dată amărăciunea, nu atât a insuccesului, deoarece cine intră în arena sportivă trebuie să-o facă și în ideea că poate fi învins, ci a felului cum se joacă fotbalul la noi, obligându-ne să racordăm impresiile meciului cu Spania la cele ale etapei duminicale. Se discută, de ani de zile, și se va discuta, probabil, alți mulți ani, despre raportul direct, am zice obligatoriu și logic, care trebuie să existe între felul în care se joacă fotbal la cluburi și la „națională”, unii afirmând că echipele puternice creează premisa unei reprezentative de valoare, alții zicând că selecționata poate fi creată în condiții de laborator. Nu intenționez să arbitrez între cele două opinii, dar e clar că în campionat — și etapa recentă a subliniat încă o dată această realitate — se practică un joc de calitate mediocră, fapt relevant și de incapacitatea formațiilor aflate în deplasare de a-și impune superioritatea, rezultând din componența loturilor, a capacității antrenorilor, și chiar a condițiilor de pregătire (încă neuniformizate pe de-a întregul nici măcar la eşalonul primei divizii). Chiar dacă Steaua, F.C. Petrolul, F.C. Bihor și F.C. Constanța au cedat doar la un singur punct diferență gazdelor, tot nu se poate atenua impresia negativă a unei întregi etape, lipsite de ceea ce numim, în mod curent, „surprize” (înțelegând, prin aceasta, neapărat nu înfrângerea liderului de către lanterna roșie, ci, mai curînd, impunerea unei formații teoretic superioare în fața alteia, în mod evident, mai slabă. De ce nu poate câștiga Steaua la Iași, adică de ce o echipă care „aprovisionează” lotul cu mulți jucători nu poate trece de codasa clasamentului? De ce să cerem echipei naționale să știe să joace în deplasare, cînd întregul nostru campionat, cu rare excepții, stă sub semnul, aproape nedezmințit, al învechitului „avantaj al terenului”?

Etapa a fost importantă, poate, pentru statisticieni, deoarece s-au înscris 31 de puncte, ceea ce înseamnă o medie de aproape 3,50 goluri de joc; de asemenea, ei vor putea consemna că Dinamo și-a început ascensiunea (ceea ce poate însemna ceva și pentru „națională”) și că, în subsolul clasamentului, mișcările au fost lente, între Jiul, clasată pe locul 10, și F.C.M. Reșița, pe al 18-lea, fiind doar 3 puncte diferență, în cea de a 10-a etapă. Mi-aș îngădui o observație: dintre cele 7 cluburi de fotbal (formulă de organizare de la care s-a sperat foarte mult), 5 (cinci) apar pe locuri modeste, adică de la 13 în jos și doar F.C. Argeș (locul 3 acum) și F.C. Olimpia (locul 8) par a justifica statutul de club specializat (a se înțelege condiții de atenție și materiale deosebite).

Dar aceste tristeți de toamnă tirzie și de fotbal slab nu trebuie să ne facă să uităm că săptămîna sportivă s-a încheiat, totuși, cu un admirabil succes: cel al voleibaliștilor și voleibalistelor de la Dinamo, învingătoare în tradiționalul turneu internațional, Dinamoviada! Poate, în ceea ce privește fotbalul, vom fi mai optimiști la jumătatea lui noiembrie...

EMANUEL VALERIU ■

RAICU

Pseudoreabilitare

Falșilor moralisti

Cînd s-a văzut cu părul sur
Cu colții gata să se-nfrupte
Din cele mai alese fructe,
Cînd s-a văzut un Lup matur,
Orgolios privit-a-n jur
Gata să prade și să lupte.

Urmas al crîncenei tradiții
De-a sîrteca blindele oi,
Oricit de vitrege condiții
Ar fi-n pădure sau zăvoi,
Nu zăbovea în armistiții,
Era doar os de lup de soi.

Pină-ntr-o zi cînd, din orgolii,
Ce creșe și-n blănițe lupte,
Vrînd să ajungă în istorii
Cu fapte demne de povești
Ce le rostesc uimiți păstorii
Sub policandrele cerești,

S-a hotărît ca să convoce
Chiar oile la mare sfat

Și s-a rostit: „De ce feroce
Să tree prin veac? m-am întrebat,
Cînd sentimente reciproce
Ne pot uni, neapărat.

Eu nu cu oile-n vendetă
Vreau să-mi duc viața pin'la moarte.
Sînt vinovatul ce regretă
Instinctul de necesitate...”
(Făcea din vorbe-o pîruetă
Perfectă, cum e scris la carte)

„Cu Ursii, Tigrii și cu Leii
M-aș vrea-ntr-un ne'ncetat război!”
(Din ochii-i blînzi, lin, porumbelii,
Pașnic zburau peste zăvoi,
Sunau toți iambii și troheii
Ducînd cu ei bietele oii).

Cu glasul nalt, făcînd pe gravul,
Demn, le-a cerut — de vor să-i fie
De ajutor — urgent să poarte
Război pe viață și pe moarte
Cu acești dușmani, ca să se știe
Că Lupul și-a schimbat năravul:

Berbeci de fală și ispravă
Chemării fiarei curs i-au dat
Și au pornit cu mare grabă
Să-nfrunte Ursul retrograd.
...Cînd i-au văzut imensa labă
Pe sub tufiș s-au strecurat.

Ce curajoși cu Leu-au fost
Cu Tigru, bravii de Berbeci! —

Să povestim nu are rost.
Deci, compromiși, învinși pe veci
S-au reîntors, cu capu-n jos,
Scofînd un behăit duios.

„Iubite oi, cu blana moale,
Prea blindele mele cornute
— Lupul toca vorbe mărunte
Cînd, ipoerit, le da țircoale —
Mă înțelegeți, sper, cu toate
Ce greu imi e să sacrific
Din tragică necesitate
Cîte-un mielut cu botul mic,
Ba chiar și oi mai în etate”.

Nemaispunînd o vorbă-n plus
Ca niște foarfeci — hapa-hap! —
Colții pe-un noaten și i-a pus
În timp ce oile — fapt trist! —
Mișcau aprobator din cap
Privind spre Lupul umanist.

Morală

Frica, din născare,
Cu Prostia are
Mare-asemănare.

sau:

Oaia are destin trist
Ieri ca azi, și azi ca mine.
Chiar de-și spune „umanist”
Lupul, lup rămîne.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Grigoraș Dinicu: „Memorii”

Transcrise de fiul său Grigore Dinicu

La „Berăria Gambrinus”

Era prin 1907 cînd în sezonul de toamnă, după ce terminai cu mult succes la „Bufet” angajamentul de vară, am început să cînt la „Gambrinus”.

Tinerii actori, foștii colegi de Conservator, au intervenit pe lângă patron ca să mă angajeze la „Gambrinus”, restaurant ce odinioară fusese condus de Caragiale.

— Tu nu te gîndești, **Bis**, că noi vom fi buluc acolo? Vom aduce pe toți și, unde mai pui că nea Iancu [Brezeanu] te simpatizează enorm.

— Eu aș veni, dar nu știu cam ce gîndește jupinul. O zice că sînt prea tînăr și apoi uiți că restaurantele **Enescu** și **Continentalul** sînt în apropiere. La **Enescu** cîntă Ciolacu, iar la **Continental** cumnatul meu; e cam greu.

— Dar la **Bufet** cum se face că ai avut așa succes? Dacă tu ai și uitat, păi să-ți aduc eu aminte ce s-a scris în ziare?

— Da, da, ai dreptate. Ce s-a scris în ziare! Ce bine ar fi să fie toate așa cum se scrie prin ziare.

— Și vrînd, nevrînd, îl urmați pe Aureică Athanasescu¹ la marele patron.

Era spre ora 10 seara, cînd timid (ca să zic așa) am intrat în localul berăriei „Gambrinus”. Era lume multă și, culmea, foarte mulți imi spuneau pe nume, dîndu-mi bună seara. Nu știam ce-i cu mine. De unde mă cunoaște atîta lume? Căutam un loc, rotîndu-mi privirea prin restaurant și nu mică mi-a fost surpriza cînd neea Iancu Brezeanu în persoană veni spre mine, invitîndu-mă la masa sa.

La masa sa erau: R. Bulfinsky², Costică Stăncescu³ și neea Alecu Bărcănescu⁴.

Se discuta hotărît dacă în lunile cu litera R se bea bere sau nu. Și cînd am fost întrebat am răspuns: Maestre (lui Al. Bărcănescu), cred că domnul Brezeanu are dreptate, fiindcă eu știu că berea se bea în lunile mai, iunie, iulie și august.

Atunci neea Iancu izbucni: Berea trebuie servită cu rațiune, cu dichisul ei și mai cu seamă nu se poate vinde cu apă în ea.

Mă întrebam eu, în gîndul meu, unde o vrea să ajungă?

Atunci neea Alecu Bărcănescu interveni:

— Ba pardon că te-ntrerup, dragă Iancule, dar dumneata bei vinul cu apă în el sau sadea, așa cum l-a lăsat Dumnezeu?

R. Bulfinsky intercală:

— Dragii mei, cred că nici unul dintre noi nu va accepta ca vinul să fie botezat.

Iar Gică Stăncescu încheie, cu umor:

— Domnilor și fraților creștini, nu amestecați subiectele.

— Da, da, are dreptate Georges (afirmă Iancu Brezeanu). Ce amestecăm noi vinul cu botezul.

— Domnule, am gustat din acest vin renumit, fiindcă s-ar spune că de, numai d-voastră sînteți fericitul care-l bea și, acești oameni cinstiți, vaccinați la zi și cu stimă-n mahalaua respectivă am decretat să fiți numit și botezat Ion, ca pe sîntul Ioan Botezătorul.

Actorul Iancu Brezeanu și Grigoraș Dinicu în grădina bucureșteană „Flora”

— Nu, nu, dragii mei, tot nu înțeleg!

— Doamne, spuse malițios Iancu (Brezeanu), dumneata botezi vinul și noi am simțit apa Iordanului în această licoare, ori cum noi nu o putem înghiți, vă rugăm să ne duceți la butoi spre a vă asista la ceremonia botezului.

— Bine, băieți, vom da o raită prin pivniță astă-seară, dacă vă este aminte să fiți martori la botez, fiindcă chiar astă-seară voi primi marfă proaspătă și nealterată de la Nicorești.

— Bravo, Iancule, vin să te pup, ești la înălțime. Deci vom oficia astă-seară. Și acum, fiind înțeleși, să-ți prezint pe Grigoraș Dinicu, nepotul lui Dimitrie Dinicu, directorul Conservatorului.

— Încîntat, dragul meu. Dar cu talentul cum stai? Mergi pe urmele unchiului dumitale?

— Nici o grijă, patroane, astă-seară îl vei auzi, îl luăm cu noi să officieze și va primi titlul de țircovnic.

Rămăsei perplex. Probabil că făcui vreo mină curioasă, fiindcă patronul spuse:

— Vrei, nu vrei, bea Grigore aghiazmă.

— Atunci eu mă duc să-mi aduc vioara...

— Bine, așa imi place omul, să nu se dea înapoi de la un prițel de... chiolhan.

Spusei la revedere și grăbii să-mi aduc vioara. Cînd m-am reîntors întovărășit de Gogu (Boeru) Rădulescu (acesta a cîntat vreo 28 de ani cu Grigoraș Dinicu ca violist terțist) și Costică Raicu, era un extraordinar țambalist, cu o tehnică și o finețe rafinată, cum pînă la el nu am mai auzit să cînte cineva la țambal). Masa unde lăsa pe cei amintiți mai sus se ticsise, fiindcă se mai adăugaseră încă vreo două mese și eram acum aproximativ 20 de inși la masă, între care și Aurel Athanasescu.

Fusei prezentat de Iancu Brezeanu celorlalți comeseși și veselia deveni mare, fiindcă cu toții știau că, după închiderea restaurantului, la ora unu noaptea, se va merge la pivniță spre a se „oficia”.

Da, da, așa este, omul mai spune una, alta, dar mai bea și el un păhăruț și cu hai noroc, măi yere, își răcorește omul sufletul. Criza-i mare și păsurile mari și ghinion, ocaua-i mică, asta ghinion.

Cînd începu să cînt, toți m-au ascultat aproape o oră întreagă fără să se audă vreo vorbă, doar din cînd în cînd un ciocnit de pahar, un pescăit de plăcere al limbii și atît.

Pe la 5 dimineața, noul meu jupîn imi dele să iscălesc contractul, angajament de 6 luni. Toți cei din seara aceea, cînd a fost la plecare, m-au felicitat și m-au desemnat pentru viitorul botez ca... dascăl. Concluzia: nu băui fără măsură, ci cumpătat, că doar dascălul trebuie să dea răspunsurile clar și corect.

Spre apusul vieții lui Grigoraș Dinicu am avut plăcerea să fiu martor la o gustare și un sprîț împreună cu Aurel Athanasescu. Cîta poezie și cît parfum al tinereții lor apuse nu exaltau ei în acea zi! Ce spirite și ce lacrimi străluciau în ochii lor cînd s-au despărțit, spunîndu-și: „Dascăle, te pup. Preaplecata d-voastră slugă vă însoțește cu gîndul peste tot locul unde pașii prea cinstiți vor călca”.

— Hai noroc, **Bis**.

— Noroc, dragă Rică, pe diseară.

— Diseară, Gri.

¹ Actorul Aurel Athanasescu — societar clasa I la Teatrul Național din București, mare interpret al operei lui I.L. Caragiale.

² Actorul Romald Bulfinsky (1875-1953) — strălucit interpret al rolurilor shakespeariene, interpretul titular în filmul „Manasse”.

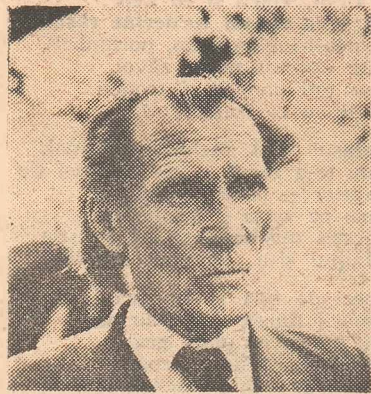
³ Constantin Stăncescu — ziarist, actor, membru al Comitetului teatral al Naționalului bucureștean.

⁴ Dirijorul Alexandru Bărcănescu — fiul criticului și cîntărețului Constantin Bărcănescu, a condus nenumărate trupe lirice, fiind primul dirijor al teatrului de revistă „Carăbuș” (C. Tănase).

Text stabilit după manuscris de VIOREL COSMA

(Va urma)

„Satul românesc,
văzut dinspre obirșii,
are încă multe a ne spune”

Născut în 1903, profesorul Gheorghe Focea, discipol și colaborator al lui Dimitrie Gusti, membru marcant al acelei strălucite pleiade de oameni de știință ce au fondat școala sociologică de la București, s-a născut, în 1936, printre întemeietorii Muzeului Satului de pe malul lacului Herastrău. Ceea ce în anii interbelici a însemnat doar un nucleu, un generos program de intenții, a devenit, după Eliberare, impunătorul așezământ de etnografie și istorie socială, de mare răsunet național și universal, al cărui director, din 1948, este Gheorghe Focea, distins profesor, reputat sociolog, muzeolog și etnograf.

— Conduceți unul dintre cele mai importante muzee din România, pe care l-am putea numi, și unii chiar îl numesc, un „muzeu al specificului”. Ce cuprinde, la ora de față, acest muzeu al satului, acest mare sat din inima Bucureștilor?

— Un ansamblu de 67 de complexe, amplasate pe 10 hectare, cu 312 monumente arhitectonice și alte obiective în aer liber, de la gospodării la instalații industriale rustice, înglobând, în inventarele lor, peste 30 000 de obiecte de toate categoriile. Într-un cuvânt, cea mai mare expoziție etnografică națională deschisă publicului. O expoziție în care centrul de greutate cade pe tipurile de locuințe (42 de exemplare), marcând, pe orizontală, tot atâtea zone etnografice distincte și, vertical, o succesiune a etapelor întinzându-se pe vreo patru veacuri.

— Socoliti că muzeul, la ora de față, este reprezentativ pentru întreaga creație — arhitecturală, artistică, etnografică, de civilizație și cultură populară, într-un cuvânt — de pe cuprinsul Daciei?

— Zonele încă nereprezentate sînt puține, Mehedinți, unele zone de cîmpie ale Munteniei... Peste puțină vreme muzeul nostru va fi, nădăduim, complet. Cel puțin, ca oglindă asupra trecutului.

— Adică ceea ce constituie funcția principală, misiunea supremă a muzeului dv. : salvarea unui tezaur. Operație grea?

— Dramatică. Noua civilizație a satului românesc, modernizarea, sistematizarea, urbanizarea lui au făcut și fac să se piardă, în beneficiul inestimabil al vieții omului, dar în pasușa noastră, a etnografilor, valori a căror unicitate este incalculabilă, ca și unicitatea marilor forme în relief. Nu se mai nasc, în satele noastre, case-cetăți din birne precum cea a lui Moșii Vasii, a lui Ion Cobut din Moșeni Oașului, durată acum două sute de ani, numai din bardă, din vreo 30 de tone de stejar falnic, așa cum nu se mai nasc munti sau fluvii. Ne-am străduit însă, în toți acești ani, ca piscurile, marile piscuri ale arhitecturii noastre tradiționale, cele ce au vegheat, de departe sau de aproape, șesul nostru atît de plin de promisiuni artistice, să fie salvate, să fie aduse aici, rămînînd pentru urmași ca o mărturie despre străvechea, marea, originala civilizație a acestui pămînt, a acestui popor.

— Dar cit se poate salva? Acum vreo trei ani, în drumul dintre Bran și Dragoslavele, am văzut o gospodărie de birne, veche de vreo 150 de ani, pe care proprietarii o dărimau, ca să-și facă o locuință modernă. Era o splendidă gospodărie păsturească, o fortăreață, pusă pe temelie de bolovani, o alcătuire masivă din trunchiuri, acuzînd casa și curtea oilor... A intrat cumva în inventarul dv.?

— Nu, n-a intrat. Nici ea, nici altele. Nu putem colecționa chiar totul, ar însemna să devenim un muzeu-mamut. În cazul casei de care vorbim — și pe care o știu — dispariția ei, într-adevăr, e o pierdere.

— Ce se înîmplă cînd astfel de documente dispar?

— V-am spus: valoarea lor — a celor cu adevărat prețioase, definitorii pentru o zonă, o epocă, un stil sau un mod de viață — este incalculabilă, prin ele pierzîndu-se niște verigi, niște inestimabile verigi de legătură ale lantului vieții și dăinuirii noastre pe acest pămînt.

— Dacă dispariția unei astfel de case, a unui astfel de document, echivalează cu o pierdere, rupînd, după cite am înțeles, un fir (uneori important!) din caierul vremii, silind închipuirea noastră istorică să bată în gol, ce s-ar întîmpla, mă întreb, dacă nu un fir, o verigă, ci întreg caierul sau întreg lantul, adică muzeul dv., n-ar mai fi? Dacă, să zicem, o catastrofă, un seism, l-ar șterge din inima Bucureștilor?

— Glumiți, desigur.

— Glumesc, desigur.

— Înțeleg că mă provocați să vorbesc despre importanța, sau, cu un termen care vă aparține, unicitatea acestui muzeu. Dar, mai întii, aproape de seisme, de catastrofe: la 4 martie, cu excepția a vreo două-trei hornuri (de la niște case mai noi, învelite cu olane și țigle) care s-au dărîmat, muzeul n-a pățit nimic. Construcții vechi de peste 300 de ani au rămas neclintite, turnurile de lemn ale ctitorilor maramureseni, înalte pînă la 57 de metri, aparent atît de fragile, atît de aeriene, au balansat ușor și, fără nici un efort, fără nici un geamăt al fibrei, și-au revenit, ca și cum cutremurul nici n-ar fi fost. Mestrii maramureseni și vecinii lor, cei din Tara Lăpușului, inclusiv cei de azi, sînt deținătorii unor secrete,

ai unor sisteme de creștături în birne, ce le asigură vibrația la cutremure și la furtuni, făcîndu-le, practic, inexpugnabile. Importanța muzeului? Iat-o, dacă vreți, fie și numai sub acest aspect, care nu e primordial, dar nici neglijabil: un model viu pentru arhitecți, pentru constructori, atît din punct de vedere estetic, îndemnînd, așa cum însuși conducerea de partid o cere, la opere care să se lege mai intim, mai profund, mai structural, cu valorile noastre tradiționale, specifice, cit și din punctul de vedere al unor tehnici, al unor secrete, dacă vreți, de construcție, care fac și ele dovada geniului creator al acestui neam. Asta, fiindcă veni vorba de catastrofe, de ipoteza pierderii unor verigi. În cazul muzeului, ca lant sau sistem al verigilor noastre de legătură cu trecutul acestei țări, cu civilizația ei, ipoteza, firește, nu se poate lua în discuție. Nici în glumă.

— De ce?

— Cum să vă spun? Fiindcă nu se poate. Fiindcă acest muzeu e certificat, poate cel mai de pret, al ființei noastre. El e la fel de important, dacă nu și mai important decît Columna lui Traian. Columna reprezintă obirșia noastră. Muzeul Satului, dăinuirea noastră. Adică actul nostru existențial, istoria noastră străveche, continuă și temeinică, civilizația noastră atît de bătrînă, atît de bogată, atît de diversă și, totodată, atît de frumoasă și de armonioasă în articulațiile ei, lucru care, mai mult ca oriunde, se poate vedea aici, unde, pe citeva zeci de pogoane, e prezentă toată tara cea veche de plugari și păstori, văzută în devenirea ei, în mișcarea ei milenară. Un scriitor spunea (reproduc din memorie) că, dacă peste cincizeci sau o sută de ani, cineva, un strănepot sau un străin, străbătînd o Românie de orase și orașele moderne, răsărite peste vechile vetre rustice, ar vrea să știe, să-și închipuie, cum arătau casele și satele celor care ne-au precedat, ei bine, acel cineva, dacă n-ar fi Muzeul Satului, ar fi nevoit să recurgă la fantezie, s-ar trezi, cu alte cuvinte, la răscurcea patetică de întrebări la care se află arheologul de azi, rivnînd să descopere chipul civilizațiilor dispărute, pierdute de mult în cenușa vremurilor. Satul-muzeu de pe malul lacului Herastrău este sortit să ne ferească de o asemenea încercare. El nu pretinde expediții opozitoare, cu succesul imprevizibil, el e aici, în inima Bucureștilor, unde l-a amplasat Dimitrie Gusti (preilej deci să ne întilnim și cu umbra marelui om) și colaboratorii lui, printre care trebuie amintit entuziastul și talentatul om de literă și artă Victor Ion Popa. El, acest sat, e aici, lingă murmur de ape și de copaci bătrîni, sugerînd însuși cadrul civilizației rustice a românilor, dar și în inima unei Capitale în

care pulsul prefacerilor, aflat în continuă accelerare, se constituie ca o sugestivă, monumentală replică a prezentului și a viitorului, ce se îndepărtează de trecut cu viteze vertiginoase, dar reținînd esențialul. Prin aceasta, însuși locul muzeului a devenit un document, știut astăzi de toți românii, știut de vizitatori din toate țările lumii.

— Aveți mulți vizitatori?

— În 1953 au fost 15 000, în 1960 — 161 000, în 1976 — 320 000, din care aproape jumătate veniți de peste hotare.

— Ce-i atrage pe vizitatorii străini? Ineditul muzeului, pitorescul lui?

— O mare parte sînt oameni de știință, sociologi, etnografi, specialiști în artă și arhitectură populară etc., veniți să cerceteze un obiectiv muzeal care aparține, după cum spunea cineva, „celor mai mari și mai frumoase muzee în aer liber din lume”. L-am citat pe profesorul Bernet Kempers, directorul Muzeului etnografic în aer liber din Arnhem, Olanda, și, lingă el, as putea cita, cu aprecieri similare, sute și mii de personalități de prim rang, sefi de state, academicieni etc. Există, la ceasul de față, o întreagă bibliotecă, în diferite limbi, consacrată muzeului nostru, experienței noastre muzeografice (care-i printre cele mai vechi din lume!), modul de organizare, activității noastre științifice și practice. Lingă cercetători sînt turiștii, sutele de mii de turiști care, sosind în oricare țară, se îndreaptă, spontan, mai întii către peisaj, către ineditul geografic, apoi, la fel de spontan, către creația populară, în care palpită sufletul și viața națiunii ai cărei oaspeți sînt. Sintem, cu alte cuvinte, o carte de vizită a României și a românilor, pe care ne străduim s-o onorăm cum se cuvine. Inclusiv prin a oferi, an de an, aceluiași oaspeti, noulăți de cea mai aleasă ținută.

— Muzeul se extinde?

— Da, avem un plan — întins pe următorii 25 de ani — de extindere a muzeului, de îmbogățire a lui, de perfecționare a instituției și a mijloacelor sale de activitate științifică și educativ-culturală.

— Dar un muzeu — chiar dv. atî spus-o — nu se poate extinde la infinit, nu poate deveni un muzeu-mamut.

— Cred c-ar trebui salutat, aici, o inițiativă descentralizatoare de mare preț. Este vorba despre „muzele satelor” apărute în diferite locuri, precum cel din Bujoreni, de lingă Rm. Vilcea, și cel de la Curtisoara, din Gorj, muzee ale unor zone etnografice care au dispus, în gradul cel mai înalt, de valori dintre cele mai expresive ale arhitecturii noastre tradiționale, și ale artei populare în genere. Acum, aceste valori au dispărut. Am vizitat, în vara aceasta, două sute de sate din Gorj și din Vilcea, am revăzut, în Gorj, de pildă, sate precum Curtisoara, Bălănești, Glodeni, Mușetesti sau Cărbunestii, sate care, pînă nu prea demult, erau sate-muzee, erau, în primul rînd, veritabile monumente ale arhitecturii rustice, dar care acum s-au schimbat, s-au înnoit radical. Vechiul sat gorjenesc nu mai e de găsit decît la muzeul din Curtisoara.

— Dar sînt oare aceste muzee — inclusiv muzeul dv. — chiar o expresie a vechiului sat? Dv. salvați gospodăria tradițională ca unicit. Dar satul tradițional, ca unicit, ca sistem sau complex de relații nu numai în interiorul gospodăriei, ci și între gospodării, între ulițe etc., cum se poate salva?

— Ideea conservării în situ a unor sate tipice se discută de mult. Din păcate, practic nu s-a făcut nimic. Este una din durerile mele.

— Maj aveți și alte dureri?

— Lingă operația de salvare — scopul primordial al muzeului nostru — o obligație nu mai puțin importantă este aceea de a reflecta, prin construcții tipice, toate etapele istorice dinspre arhaice spre contemporan. Trebuie deci să avem, în muzeul satului românesc, și gospodării reprezentative pentru epoca de acum. Anul trecut am cercetat sute de sate din Bucovina, am trecut prin comuna Straja (de unde avem în muzeu o gospodărie datată 1760) și am rămas incîntat, acolo, la Straja, apoi într-o altă comună, la Frasin, de niște case noi, niște splendide case-vile în care elementele de tradiție se îmbinau, într-o expresie mai legată, mai unitară, cu elemente de civilizație citadină. Am aranjat cu mesterul casei din Frasin să ne facă una la fel, pentru muzeu. Dar Ministerul Economiei Forțelor și Materialelor de Construcții nu ne-a aprobat cantitatea de lemn de care aveam nevoie, lemn care, evident, trebuia adus de acolo, din pădurile Bucovinei.

— Alte dureri?

— Să le zicem altfel. Să le zicem nevoie. Am avea mare nevoie, la ora de față, de o secție de filme documentare. Vedeti, aici, la noi, construcția sau refacerea unei case, săparea unui fîntîni, lipirea cu lut a unui cuptor sau împletirea unui gard de răchită, constituie un spectacol, adesea ireversibil, adesea un unicat. Lucrăm cu meșteri aduși din zonele respective, meșteri, cel mai adesea, bătrîni, ultimii deținători ai unor taine care se pierd, și a-i filma, a le înregistra meșteșugul pe o peliculă, echivalează cu a intra în posesia unor documente de cea mai mare valoare. Adăugați la acest mare spectacol al meșterilor constructori și pe acela al tuturor meșteșugarilor specializați (olari, țosători de covoare, coșcari, lucrători în lemn etc.), care fac, în incinta muzeului, demonstrații practice pentru public, acești meșteri fiind, și ei, ultimii dintr-o lume care se stînge, adăugați și spectacolele folclorice, adesea fascinante, pe care le găzduim, cu artiști-tărani aduși din toată tara, și care, la fel, se propun ca documente ireversibile ale creației populare, surprînsă într-o etapă a ei de răspînit.

— Tovarășe profesor, imi stăruie în minte, de pe la începutul conversației noastre, o întrebare, o curiozitate, pe care, de fapt, dv. mi-ați înlecat-o, aproape de raportul dintre tradiție și contemporan. Mi-ați vorbit despre secretele de construcție — despre sistemele de creștături în birne — ale meșterilor din Maramureș și Tara Lăpușului. Spuneți-mi, arhitecții noștri cunosc aceste secrete?

— Acum citiva ani, la o mare reuniune a arhitecților (erau mulți, erau vreo 250), am pus chiar întrebarea asta: cine știe cite sisteme de creștături în birne practică meșterii Maramuresului și ai Tarii Lăpușului ca să-și asigure rezistența construcțiilor la cutremure și la furtuni? Aceste sisteme sînt în număr de șapte. Evident, n-am primit nici un răspuns.

— Deci legătura arhitecților cu tradiția este încă slabă?

— Progrese pe această linie s-au făcut, și mai ales se fac, cel puțin în raport cu niște ani mai vechi. Noile blocuri din zona ansamblului Institutului Politehnic, recent ridicate, pun, pentru prima oară, în mod direct, problema originalității noii noastre arhitecturii, originalitate întemeiată pe inspirația din tezaurul artistic al bogatei noastre tradiții. Structura, tehnica, forma arhitectonică rămîn, evident, moderne, dar capătă profil și decor de inspirație populară, tradițională, fapt ce se vede chiar și-n panourile prefabricate, în coloritul lor, ceea ce dovedește că se poate, că drumul, de acum, este deschis. O a doua etapă, după studierea motivelor și decorurilor arhitecturii tradiționale, ar fi studierea volumelor. La elementele ce întregesc balcoanele noilor blocuri (elemente care se vor de inspirație populară) se vede bine că pasul acesta încă n-a fost făcut. S-au montat, la aceste balcoane, balustrade și stîlpișori de lemn, dar, proiectate pe fațade masive, aceste balustrade cu diametre de 5 cm și acești stîlpi cu diametre de 3 cm apar ca niște betisoare de chibrituri. În arhitectura noastră populară nu există astfel de disproporții. Toate elementele decorative sau constructive sînt, ca proporții, volume, suprafețe, armonios integrate.

— Tovarășe profesor, ce atî mai dori să-mi spuneti despre Muzeul Satului?

— Că un muzeu al satului românesc e mai mult decît un muzeu. Cînd intru printre vizitatori (e o mai veche pasiune a mea, să mă strecor, neștiut, printre ei), aud tot felul de lucruri, unele mă fac să zîmbesc, altele mă emoționează. Zîmbesc cînd aud: „Acolo, la fereastra aia, stă primarul” (cu aluzie la directorul muzeului) ceea ce mă face să înțeleg că omul, intrînd în această incintă a noastră, pierde notiunea de muzeu, se crede chiar într-un mare sat. Deci opera noastră e vie, deci scopul nostru a fost atîns! Alteori, aud replici care mă emoționează de-a dreptul. Sînt replici din care se înțelege admirația omului de aieura pentru străvechea noastră civilizație și mindria omului nostru pentru această civilizație, pentru cei ce au zămislit-o, pentru crîngurile de meșteri care alcătuiesc, de fapt, un întreg popor. Gîndindu-te la cînd și cum au construit, sub asprimea vremilor de foc și risipă, și se taie, într-adevăr, răsufllarea. Ce dăruire, ce noblețe, ce har, ce arigă nădejde în viață vor fi avut — iti spui — acei oameni care, în asemenea vremi, au încrustat artistic nu numai stîlpii casei, nu numai fluterul, ci și lingura de sorbit amarul! Și ce sînt în stare asemenea oameni să dureze în viitor!

ILIE PURCARU ■

FLACARA. Redacție: București, Piața Școlii 1, casuța poștală 4112, oficiul 33, cod bus, I. Purcaru, L. Nitescu - 16 17; cultură, știință, învățămînt, sport (I. Octavian, E. Seceleanu - 16 18 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu. Secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86); 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii” Export-import presă. P.O. Box 136-137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie

71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, întrebare: publicistică social-politică (L. Timb, N. Ionescu - 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, administratie (17 88 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (17 82, 16 21); redactor șef adjunct (Nicolae Stoian - 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef - Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM - Departamentul nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU